శ్రీ:

శ్రీమతేరామానుజాయ నమః

శ్రీ వరాహగురుణా విరచితాయాం క్రియాకైరవ చంద్రికాయాం

షడ్వింశః పరిచ్ఛేదః

దీక్షా విధిః

అథ తావత్ దీక్షావిధిః ఉచ్యతే.

దీక్షామండపం ప్రతిష్ఠామండపవత్ సమధ్యవేదికం కల్పయిత్వా. వేదికాయాః పశ్చిమే తాలత్రయాత్ బహిః, బ్రాహ్మణస్యచేత్ దీక్షా తాలద్వయ సమ్మిత చతురశ్రంకుండం, క్షత్రియస్య యది గోకర్ణయుగ్మేన వృత్తం, యదివైశ్యస్య వితస్తిభ్యాం చతురశ్రాకారం, పాదజస్య ప్రాదేశద్వయేన త్రికోణం చ కుండం కల్పయిత్వా . స్రుక్స్రువౌ చ ఏవమేవ వర్ణానుపూర్వేణ, ఏవం అన్యాని పాత్రాణి సమిదాదీన్ యాగసంభారాన్ చ దశంయాం సంపాద్య.తదను ఏకాదశ్యాం సాయాహ్నే దీక్షాచార్యః మండపే సర్వాలంకారయుతే పూర్వవత్ ద్వారతోరణ కుంభాదీన్ సంస్థాప్య.పూర్వవత్ అంకురావాపనం కృత్వా.పుణ్యాహజలేన మధ్యవేదికాం ప్రోక్ష్య. ప్రాణాయామపూర్వకం తస్యాం చందనార్ద్రాణి సూత్రాణి ప్రాగాయతాని సప్తదశ తావంతి ఉదగాయతాని చ నిపాత్య . తేషు షట్పంచాశదుత్తరద్విశతపదేషు మధ్యే షట్త్రింశత్ కోష్టాని సంమృజ్య.తన్మధ్యే శఙకుం సంస్థాప్య . వృత్తాని సమాని పంచబింబాని యథా స్యుః తథా భ్రామయిత్వా. తేషు ప్రథమం బింబం కర్ణికాక్షేత్రం. ద్వితీయం త్రేధా విభజ్య. తథా కృతేషు ప్రథమం కేసరాంతవలయం, ద్వితీయం దలాంతవలయం, తృతీయం నాభిమండలం .

తన్నాభిమండలమపి త్రేధా విభజ్య. తద్బహిః శిష్టేషు బింబేషు అరక్షేత్రం ద్వాభ్యాం . తద్బహిః ఏకేన నేమిమండలం చ కల్పయిత్వా . తద్బహిః అష్టావింశతి పదైః పీఠికాం, తద్బహిః పంక్తిద్వయేన అశీతిపదైః వీథికాం చ కల్పయేత్.

తద్బహిః పంక్తిద్వితయేన ద్వాదశాధికశతపదైః ద్వయోః పంక్తయోః చతురశ్రం కృత్వా. తన్మధ్యే పూర్వాది ఉత్తరాంతం చతుశ్చతుష్పదైః చతుర్ద్వారాణి ఆగ్నేయాదిషు కోణేషు అపి తథైవ చ కృత్వా. ద్వారపార్శ్వయోః బాహ్యరథ్యాయాం ద్వే ద్వే అవాంతరరథ్యాయాం ఏకైకం చ పరిమార్జయేత్. ఏవం చేత్ అర్ధశోభాః భవంతి. అర్ధశోభయోః మధ్యే బహిః పంక్తౌ ఏకైకం ఆంతర పంక్తౌ త్రీణి చ ఏవం చతుర్భిః పదైఃశోభాః భవంతి. ఏవం చతస్రుషుదిక్షు శోభానాం అష్టకం, అర్ధశోభానాం షోడశకం చ కృత్వా. తతః వర్ణకలాపపరిపూరణం కుర్యాత్.

పంచరత్నైః ధాతుభిః వా తేషాం చూర్ణైః వా పంచవర్ణైః పుష్పైః వా మండలపదానాం పరిపూరణంకుర్యాత్.సితస్య శాల్యాది తండులపిష్టం, కృష్ణస్య పుటదగ్ధం శ్యామస్య క్షుణ్ణశుష్కపత్రచూర్ణం, రక్తస్యకౌసుంభం, పీతస్య హరిద్రాచూర్ణం, సర్వత్ర వర్ణానాం ఇతి అనుషంకాః. పీతేనకర్ణికాం, శుక్లైః బిందూన్ . కర్ణికారేఖాః పాటలైః కేసరావలిం ద్విధాకృత్వా . శ్వేతేన పూర్వభాగం, ఉత్తరం పీతేన, కేసరాణి శుక్లేన, బిందూన్ రక్తేన, అష్టదలాని శ్వేతేన. దలాంతానిరక్తైః దలాంతవలయం రక్తేనశ్వేతేన వా నాభిమండలత్రయం శ్యామేన, పీతేన, రక్తేన, అరాంత వలయం కృష్ణేన, ద్వాదశారాణి రక్తేన, నేమ్యంతమేదినీం సితేన, నేమిం ద్వేధా కృత్వా. కృష్ణేనపూర్వభాగం, ఉత్తరంసితేన, అంతరాలాని శ్యామేన.కృష్ణేన పూర్వభాగం, ఉత్తరం సితేన, అంతరాలాని శ్యామేన కృష్ణేన వా తద్బహిః పీఠం పీతేన పాటలేన శ్వేతేన వా, తద్బహిః వీథికాం

సితేన లతావితానయుతాం, శోభాష్టకం రక్తేన, అర్ధశోభాः షోడశ పీతేన, ఉత్తరాది ద్వార చతుష్టయం క్రమేణ శుక్ల. రక్త. పీత. కృష్ణైः, కోణాన్ కృష్ణేన చ వర్ణేన, సర్వత్ర అంతరాలాని కృష్ణేన శ్యామేన వా వర్ణేన ఆపూర్య. చతుర్షుకోణేషు శ్వేతేన శంకాన్ కృత్వా.తతः మండలారాధనం కుర్యాత్.

కర్ణికాయాం మంత్రాధ్వానం అర్చయేత్.తత్సవరూపం తు ద్వాదశాక్షర అష్టాక్షర బలమంత్ర, విష్ణుగాయత్రీ, సుదర్శనమంత్ర, పవిత్రంత్ర, చతుర్మూర్తిమంత్ర, నృసింహమంత్ర, రామమంత్ర, కృష్ణమంత్ర, వరాహమంత్రాన్ ఉచ్చార్య అర్చయేత్.

కేసరేషు తత్వాధ్వా అర్చనం-జీవప్రాణమనోబుద్ధి-అహంకార శబ్దస్పర్శ రూప రస గంధ శ్రోత్ర త్వక్చక్షు జిహ్వా ఘ్రాణ వాక్పాణిపాదపాయూపస్థ పృథివ్యప్తేజో వాయ్వాకాశరూపాణి జీవతత్వాని ధాతృ విధాతృ మిత్రావరుణ భగ వివస్వత్పూషా సవితృ రవి త్వష్టృ విష్ణు వీరభద్ర , శంభు గిరీశశర్వోమాపతీశాన హరస్థాణు భవ శివ శూల్యాది రూపతత్వాని చ ప్రణవాది చతుర్థ్యంతాని అర్చయేత్.

దలేష్వర్ణాధ్వాఽర్చనం- ఓం కం నమः పరాయ ఇత్యారభ్య క్షం నమం పరాయ ఇత్యంతేన నాభిభాగే పదాధ్వాఽర్చనం. తత్ర కేశవాదీన్ సప్తబుపీన్ చ, ప్రాచ్యాదిషు ఆదివరాహ నారసింహ శ్రీధర హయవక్త్ర భార్గవరామ రాఘవ వామనవాసుదేవాన్ చ, కుముదాదిసుప్రతిష్ఠాంతాంశ్చ, జయవిజయ చండప్రచండ భద్ర సుభద్ర ధాతృ విధాతృ సూర్యచంద్ర కామ బ్రహ్మ వినాయక షణ్ముఖ దుర్గా కుబేర శంకరాన్, చ,విమలోత్కర్షణీ, జ్ఞాన, క్రియా, యోగి ప్రహ్వీ, సత్యా, ఈశానా అనుగ్రహశక్తీశ్చ, ఆదిత్యాదికేత్వంతాన్ చ, లక్ష్మీ సరస్వతీ రతి శాంతి తుష్టి పుష్టి క్రియా కీర్తి వారాహీశ్చ, ప్రణవాదిచతుర్థ్యంతం అర్చయేత్.

అరేషు కలాధ్వాపూజనం తత్ర అకారాది స్వరార్చనం కుర్యాత్. నేమిభాగే భువనాధ్వాఽర్చనం; తత్ప్రకారస్తు అతల వితల,సుతల, నితల మహాతల, రసాతల, తలాతల, పాతాల, భూర్భువస్సువర్మహర్జనస్తపస్సత్యలోక గంధర్వలోక, యక్షలోక, అప్సరలోక, కిన్నరలోక, యమలోక, నిఋతిలోక వరుణలోక, రుద్రలోక, దేవలోక, బ్రహ్మలోక, శివలోక, విష్ణులోక, సదావిష్ణులోక, కుంభీపాక, మహారౌరవ, క్షురాల, సన్నిమాల, శీతల ఉష్ణజల సంతపన తప్తలోహ శాల్మలీరూపధీయంత్రధనుర్భిన్న, శుద్ధనిరయాన్, ప్రణవాది చతుర్థ్యంతం అర్చయేత్.

బిందుషు ద్వాదశాక్షరాణి కర్ణికాయాం పరమాత్మానం కేసరేషు శ్రీ సరస్వతి రతి శాంతి ప్రీతి కీర్తి పుష్టి తుష్టిః దలభూమిషు శ్రీవత్సాది ద్వాదశశక్తీః దలస్య పరితః వ్యాప్త్యాద్యాః, ప్రథమనాభౌ విష్ణుం, ద్వితీయే బ్రహ్మాణం, తృతీయేరుద్రం, ద్వాదశారేషువిష్ణ్వాదీన్ ద్వాదశ అరాంతవలయే మత్స్యాది దశమూర్తీః, ప్రథమ నేమివలయే శంఖాదీన్, ఆగ్నేయాది పీఠకోణచతుష్కే అనంత,వరాహ నారసింహ హయగ్రీవాన్ లతావీథికాయాం ఇంద్రాదిలోకపాలాన్, ద్వారచతుష్కే చండాదిద్వంద్వం,వీథ్యాం ఈశానే విష్వక్సేనం, పూర్వద్వారబాహ్యే వైనతేయం, దక్షిణే పద్మం, పశ్చిమే గదాం, ఉత్తరే శంఖం చ ప్రణవాదిం చతుర్థ్యంతైః స్వస్వ మంత్రైః అర్చయేత్.

తదను హేమాదిమయం కుంభం తాదృశం కరకం చ మృణ్మయం చేత్ సూత్రవేష్టితం తద్యుగలం గాలితోదకేన ఆపూర్య. న్యస్తరత్నసువర్ణ స్రవచందన పరిష్కృతం అహతవాస యుగ్మసంవేష్టితం కృత్వా. కరకం అస్త్రమంత్రేణ శతవారం అభిమంత్ర్య. అవిచ్ఛిన్నధారయా వేదికాం పరితః ప్రాదక్షిణ్యేన కరకం తస్యాః పృష్టతః కుంభం చ నీత్వా. చక్రపద్మస్య ఈశాన కోణే ధాన్యరాశౌ దక్షిణే కలశం వామే కరకం చ సమ్స్థాప్య.

(కరకే షడక్షరేణ సుదర్శనం,అథ) కుంభే మూలమంత్రేణ హరిం పీఠకల్పనపూర్వకం ఆవాహ్య అభ్యర్చ్య. మండలే సాంగం సపరివారం పరమాత్మానం యథావిధి సమభ్యర్చ్య. తదను అష్టాక్షరేణ అగ్నిం మథిత్వా. కుండమధ్యే నిధాయ . తత్ర శ్రృతం చరుం చతుర్ధా విభజ్య. భాగమేకం మండలస్థాయ హరయే,కుంభస్థాయా అంశంఏకం చ నివేద్య.అగ్నౌ ఏకంఅంశం హుత్వా. గురుః స్వయం ఏకం అంశం ఉపయుంజీత.తత్ర అగ్నౌ సమిధాం అష్టోత్తరశతం ఆజ్యాహుతీనాం అపి తథా మూలమంత్రేణ చరుం పురుష సూక్తేన హుత్వా. పూర్ణాహుతిం కుర్యాత్. తదను ఆచార్యః స్నాతం జితక్రోధం మదాదిరహితం శుచిం అహతక్షౌమవసనం సోత్తరీయం అలంకృతం శిష్యం ఆహూయ నవేన వాససా నేత్రే స్వమంత్రేణ బద్ధ్వా తం ఆత్మనః దక్షిణపార్శ్వే ప్రాఙ్ముఖం వినివేశ్య. తేన దర్భైః సంస్పృష్టః సన్ ద్వాదశాక్షరేణ ఆజ్య, చరు, సమిత్పుష్పతిలైః, ద్వాదశాహుతీః జుహుయాత్. తతః గురుః శిష్యస్య మూర్ధానం ప్రసృతిముద్రయా త్రిః ప్రాదక్షిణ్యేన అష్టాక్షరేన స్పృశన్ భస్మనా పాండరేణ మూలమనునా శిరః స్పృష్ట్వా,శిష్యస్య ఊర్ధ్వపుండ్రం విధాయ. అస్త్రమంత్రేణ ప్రతిసరం బద్ధ్వా . శిష్యం పంచగవ్యం చరుం చ ప్రణవేన ప్రాశయిత్వా. దంతాన్ ధావయిత్వా . దంతకాష్ఠం భూమౌ నిపాత్య అవలోకయేత్.

నైఋత వారుణయామ్యేషు యద్యగ్రం అశుభం భవతి. తదా నృసింహమంత్రేణ తిలైః అష్టోత్తరశతం ఆహుతీనాం జుహుయాత్. తతఃగురుఃశిష్యం ఆచాంతం కరే గృహీత్వా దేవేశం ప్రణమ్య.

సంసార పాశ బద్ధానాం పశూనాం పాశమోక్షణే.

త్వమేవ శరణం దేవ గతిరన్యా న విద్యతే.

పాశమోక్షణహేతుర్యః త్వత్సమారాధనాత్మకః.

తేనేమాన్ జన్మపాశేన పాశితాన్ పశు జన్మనః.

విపాశయామి దేవేశ తదనుజ్ఞాతుమర్హసి.

ఇతి ఇమాం గాథాం ఉదీర్య. శుక్ల,కృష్ణరక్తవర్ణం తంతుం త్రిగుణీకృత్య.పునశ్చ త్రిగుణీకృతేన తేన మాయాసూత్రేణ శిష్యస్య శిఖాం ఉపక్రమ్య. పాదాంతం పంచవింశతి సంఖ్యయా మూలమంత్రేణ వేష్టయిత్వా. తేనైవ మంత్రేణ సర్పిషా అష్టోత్తరశతం ఆహుతీశ్చ హుత్వా .మాషోదనేన భూతేభ్యః బలిం దత్వా.శిష్య నేత్రబంధం దేహబంధం చ విమోచ్య . మాయాసూత్రం అన్యస్మిన్నరావే నిధాయ అన్యేన పిధాయ . కుంభపార్శ్వే నిధాయ.దర్భాన్ భూమౌ సంస్తీర్య . తత్రశిష్యం శాయయేత్ . తదా మండల కుండాగ్నిస్థ దేవాన్ న ఉద్వాసయేత్.

ప్రభాతే శిష్యస్య సుస్వప్న దర్శనే సద్య ఏవ దీక్షేత . దుస్వప్న దర్శనే తు సద్యఃగురుః స్నాత్వా యాగమండపం సమాసాద్య . దుస్వప్న దోషశాంత్యర్థం శాంతి హోమంకరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య. పూర్వవత్ శాంతిహోమంకృత్వా . పూర్వవత్ తోరణ, ధ్వజ కుంభపూజనం కృత్వా . మన్డలస్థం కుంభస్థం చ దేవం అభ్యర్చ్య . చతుర్విధం అన్నం నివేద్య . నత్వా ప్రదక్షిణీకృత్య. శిష్యస్య నేత్రే పూర్వవత్ బద్ధ్వా . తం ఆత్మనః దక్షిణే పార్శ్వం ప్రాపయ్య.సమిదాదిభిః మూలమంత్రేణ ప్రత్యేకం అష్టోత్తరశతం ఆహుతీనాం హుత్వా. తతః మాయాసూత్రం పంచవింశతిధా ఛిత్వా . తేన ప్రత్యేకం అష్టోత్తరశతం అష్టకృత్వా . ప్రకృత్యాదీని హుత్వా . గురుః స్వహృత్పద్మే పరమపురుషం ధ్యాయన్ . తస్మిన్ శిష్యజీవం సంహారక్రమేణసంహృత్య . తస్య శోషణాది కృత్వా . తదను తత్వ సృష్టిహోమపూర్వకం శిష్యస్య స్థూలశరీరంసృష్ట్వా . స్వహృదయస్థం మండలే విచింత్య

. మండలస్థం శిష్యే ధ్యాత్వా . శిష్యం సజీవం ధ్యాత్వా . మూలమంత్రేణ కుంభజలేన ప్రోక్ష్య . శిష్యస్య నేత్రబంధం ఉన్మ్మచ్య. మూలమంత్రేణ అన్యత్ వాసః పరిధాప్య . తస్య పాదప్రక్షాళనం ఆచమనాంతం కారయిత్వా . అన్యేన వాససా శిష్యస్య నేత్రే బద్ధ్వా . గురుః తం అంతికే ప్రాఙ్ముఖం ఉపవేశ్య . షడధ్వనః శోధయిత్వా .

మహావ్యాహృతిమంత్రేణ ఆజ్యేన అష్టోత్తరశతమాహుతీనాం హుత్వా. హుతశేషేణ శిష్యస్య పాదౌ తిలైః తావతీః తన్మంత్రేణ హుత్వా . హుతశేషేణ శిష్యస్యనాభిం, కుశేశయైః తావతీః పూర్వోక్త విద్యయా హుత్వా .హుతశేషేణ శిష్యస్య హృదయం, పూర్వోక్తేన మనునా చరుణాపూర్వోక్త సంఖ్యయా హుత్వా. హుతశేషేణ శిష్యస్య మూర్ధానం చ సంస్పృశ్య.హోమాంతే గురుః శిష్యం దక్షిణే కరే గృహీత్వా .కుంభం మండలం చ ప్రదక్షిణం ప్రక్రమయ్య.మండలస్య చతుర్ణాం ద్వారాణాం మధ్యే యస్మిన్ కస్మింశ్చిత్ ద్వారి తిష్ఠన్ గురుః శిష్యాంజలిం మణిభిః ముక్తాభిః ప్రవాలైః కేవలైః పుష్పైః వా పూరయేత్.

తదను సదస్యనుజ్ఞయా గురుణా అభ్యనుజ్ఞాతః తస్మిన్ మండలే పూర్వం అంజలిపూరితం పుష్పాది శిష్యో వికిరేత్.తదుత్కరః యత్ర పతతి తద్భాగాధిపమూర్తీనాం నామాని కేశవాదీని తదంతే భాగవతః ఇతి భట్టారకః ఇతి వా గురుః శిష్యస్య వినిర్దిశేత్ . క్షత్రియస్య తు దేవాంతం నామ, వైశ్యస్య పాలశబ్దాంతం, శూద్రస్య దాసాంతం . తదనుగురుః శిష్యస్య నేత్రబంధం విముచ్య . చక్రాబ్జమండలం ప్రదర్శ్య . తేన సహ ఆచార్యఃదేవం నారాయణం ధ్యాత్వా . శిష్యస్య కర్ణే సప్రణవం, సబుషిఛందోదైవతం, సాంగం ద్వాదశాక్షరం, తదను అష్టాక్షరం, పశ్చాత్మూర్తిమంత్రాన్ చ యథావిధి అధ్యాపయేత్ . క్షత్రి యవైశ్యేశ్చ ఏవం .

శూద్రాణాం,స్త్రీణాం అనులోమజానాం చ నమఃప్రణవ హుంఫట్ స్వాహాకార వర్జితం

కేవలం కేశవాదికం వైష్ణవం నామ అధ్యాపయేత్.

తదను కుంభస్థం మండలస్థం చ హరిం అర్చయిత్వా.ధ్యాత్వా గురుః స్వహస్తే

చక్రాబ్జమండలం ధ్యాత్వా.విష్ణుహస్తంకృత్వా.స్థితస్య ప్రాంజలేః శిష్యస్య మూర్ధ్ని

నిధాయ.దేశికః తత్ర అగ్నిసన్నిధౌ శిష్యస్య ఆచారాన్నియమాన్ చ సర్వాన్

బోధయేత్.యథా

మంత్రః పరస్య నాఖ్యేయః నాక్షసూత్రం ప్రదర్శయేత్.

న చ ముద్రాం నాపి సిద్ధిమంత్రస్య కథయేత్ స్వయం.

ఆచార్య నామ న వదేత్ నియోగం నాస్య లంఘయేత్.

న గురూన్ దూషయేత్ వాచా నాచరేత్ తస్య విప్రియం.

శయనాదీంశ్చ న గురోః ఆక్రమేత్ న చ లంఘయేత్.

గురువత్ గురు దారేషు వర్తితవ్యమసన్నిధౌ.

ఆచార్యం అచ్యుతం శాస్త్రం త్రయం సమ్మానయేత్ సదా.

నాస్తికాన్ భిన్నమర్యాదాన్ వేదబ్రాహ్మణ నిందకాన్.

న స్పృశేత్ నైవ తైస్సార్ధం సంవసేత్ దుర్దశాస్వపి.

ప్రసారయేత్ నైవ పాదౌ గురుదేవాగ్నిసన్నిధౌ.

వేదితవ్యం జగత్సర్వం వాసుదేవమయం సదా.

అనర్చయిత్వా దేవేశం నాత్మపోషణమాచరేత్.

జపస్తోత్రప్రణామాదీన్ సంధ్యాకాలే సమాచరేత్.

భగవధ్యానతత్కర్మ కర్తవ్యేషు సదా రమేత్.

వైష్ణవాన్ చ యతీన్ చైవ దృష్ట్వా తాన్ ప్రణమేత్ క్షితౌ.

పుత్రదారా గృహక్షేత్రపశ్వాది ధనమాత్మనః.

వ్యపదేశ్యమశేషేణ నామ్నా భగవతో వదేత్.

సమస్సర్వేషు భూతేషు కామక్రోధవివర్జితః.

శనైశ్శనైరింద్రియాణి విషయేభ్యో నివారయేత్.

సంసారవిముఖైఃసార్ధం శాస్త్రాభ్యాసం సమాచరేత్.

శ్రౌతస్మార్తాని కర్మాణి సదాసేవేత నేతరత్.

స్వసూత్రోక్తేనవిధినా నిషేకాదిక్రియా భవేత్.

గుహ్యం నామ చ గోత్రం చ ప్రాకృతం నాన్యదిష్యతే.

ఆసీనో వా శయానో వా గచ్చన్ భుంజాన ఏవ వా.

కీర్తయేత్ సమ్స్మరేత్ చైవ వాసుదేవం సనాతనం.

ఇతి గురుః శిష్యాయ నియమాన్ సంబోధ్య.తతః పూర్ణాహుత్యంతం శాంతిహోమం

అఖిలం చ కృత్వా.అగ్నిం విసృజ్య.కుంభస్థం మండలస్థం చ దేవం ఉద్వాస్య.శిష్యాయ

ఆశిషఃవాచయేత్. తదను శిష్యశ్చ గురవే గోభూహిరణ్యభూషణ యాన దాసీదాసాది

యథావిత్తానుసారతఃవితీర్య. బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వా. తేభ్యశ్చ దక్షిణాం వితీర్య.తత్రైవ

హుతశేషం భుక్త్వా. అహశ్శేషం ఉషిత్వా.రవౌ అస్తంగతే సర్వాఽలంకార యుతః

గురుణా అనుజ్ఞాతః బంధుభిఃసహ అలంకృతం స్వగృహం ప్రవిశేత్.

ఇతి శ్రీ వరాహగురుణా విరచితాయాం క్రియాకైరవ చంద్రికాయాం

దీక్షా విధిః నామ షడ్వింశః పరిచ్ఛేదః

****

సప్తవింశః పరిచ్ఛేదః

సమారాధన విధిః

అథ సమారాధన విధిః ఉచ్యతే-

దేశికః వారుణ, దివ్య, ఆగ్నేయ, వాయవ్య, పార్థివ, మాంత్ర,మానసాభిధేషు సప్తవిధేషుస్నానేషు ఏకతమేన స్నాత్వా . శుక్లోపవీతోత్తరీయ చందనా ద్యనులేపన శ్వేతమృత్స్నాకృతోర్ధ్వపుండ్రాద్యలంకృతః నిత్యం స్వకృత్యాం, నిర్వ్యత్య.ఆజానుపాదౌ ఆమణిబంధనాత్ హస్తౌ చ ప్రక్షాళ్య. ఆచమ్య. ఆలయం ద్విః ప్రదక్షిణీ కృత్య. ద్వారపార్శ్వం సమాసాద్య.ఆచక్రాయేత్యాది మంత్రైః షడంగన్యాసం కృత్వా. అధివలజంస్థితః. హస్తాభ్యాం తాళత్రయం కృత్వా.స్వయమేవ ఉత్తమత్రయ గేహకవాటత్రయం ఓం క్షం తార్క్ష్యయ నమః. ఇతి మంత్రేణ మధ్యమత్రయగేహకవాటత్రయం ఓం శాంతాయ నమః. ఇతి మంత్రేణ. అధమత్రయ గేహ కవాట త్రయం ఓం యం వాయవే నమః ఇతి మంత్రేణ చ ఉద్ఘాట్య. అన్యాని కవాటాని ఓం ముక్తాయ నమః.ఇతి పరిచారకైః అన్యైః, బ్రాహ్మణైః వా ఉద్ఘాటయిత్వా.'అధి పాతా ఇ ఇతి సామపఠన్ దక్షిణాంఘ్రిణా గర్భగృహద్వార బ్రహ్మసూత్రదక్షిణేన అంతః ప్రవిశ్య.ద్వాదశాక్షరమనునా శిరసా దేవం ప్రణమ్య.దీపాన్ ప్రజ్వాల్య. స్రక్ పుష్పాదీని విసృజ్య. వేదికాపాత్ర బింబార్చనం చండప్రచండౌ ఆరభ్య మహాబలి పీఠాంతం ప్రతిష్ఠోక్త విధానేన ప్రణవాది నమోంతైః తత్తన్మంత్రైః శిష్యేణ వా పరిచారకేణ వా యథా విధి కారయేత్.

సర్వాలంకార సంయుతః,ఆచార్యః అంతః ప్రవిశ్య దేవే పూర్వపశ్చిమాభిముఖే స్వయం ఉదఙ్ముఖః దక్షిణోత్తరాభిముఖే ప్రాఙ్ముఖః సన్ దేవ పార్శ్వే తాలమాత్రసముత్సేధే తాలద్వయసమాయతేకూర్మాసనే ఉపవిశ్య, భూత శుద్ధిం కుర్యాత్.

అపక్రమాంతు భూతాని పిశాచప్రేతగుహ్యకాः.

సర్వేషాం అవిరోధేన విష్ణోः కర్మ సమారభే..

ఉత్క్రామంతు పిశాచాः యే భూతాः భూమిభాగగాः.

యే భూతాः విఘ్నకర్తారः తే గచ్ఛంత్వాజ్ఞయా హరేः..

కూర్మాదీన్ దివ్యలోకం తదను మణిమయం మండపం తత్ర శేషం.

తస్మిన్ ధర్మాదిపీఠం తదుపరి కమలం చామరగ్రాహిణీశ్చ..

విష్ణుం దేవీం విభూషాయుధగణముරగం పాదుకే వైనతేయం.

సేనేశంద్వారపాలాన్ కుముదముఖగణాన్ విష్ణుభక్తాన్ ప్రపద్యే.

ఇతి ఉచ్చార్య, బహిः తూర్యఘోషే ప్రవర్తితే యవనికయా గర్భగృహ ద్వారం నిశ్ఛిద్రం ఆచ్ఛాద్య. ఘంటాయాం ''ఓం బ్రహ్మణే నమः''. ముకులే ''ఓం చక్రాయ నమः''. సూత్రేషు ''ఓం మహానాగేభ్యో నమः''. జిహ్వాయాం ''ఓం సరస్వత్యై నమः''. నాదే ఓం ప్రజాపతయే నమः''.ఇత్యావాహ్య అభ్యర్చ్య ఘంటాం చాలయేత్.

భూతశుద్ధిः

ఆసనమంత్రస్య మేరుపృష్ఠ ఋషిः, అతలం ఛందः శ్రీకూర్మः దేవతా, ఆసనే వినియోగः.పృథివ్యాः కూర్మఋషిः. సత్యం ఛందः. బ్రహ్మా దేవతా. ఆసనేవినియోగः. బ్రహ్మణే నమः. ఓం హ్రీం ఓం శ్రీమదనంతాసనాయనమः, ఓంకమలాసనాయ నమः, ఓం విమలాసనాయ నమः, ఓం యోగాసనాయ నమः, ఓం వీరాసనాయ నమः, ఓం కూర్మాసనాయ నమः ఇతి ఆసనం అభ్యర్చ్య,

పృథ్వీ త్వయా ధృతాः లోకాः దేవీ త్వం విష్ణునా ధృతా.

త్వం చ ధారయ మాం దేవి పవిత్రం కురు చాసనం..

మాం చ పూతం కురు ధనైరేనతోస్మి త్వాం సురేశ్వరీం .

ఇతి ప్రార్థ్య. పద్మం వా స్వస్తికం వా ఆసనం బద్ధ్వా. అస్మద్గురుభ్యో నమః. అస్మత్పరమ గురుభ్యో నమః అస్మత్పరమేష్టి గురుభ్యో నమః. ఇతి గురుపరంపరాం ధ్యాత్వా. తదను శోషణాది కుర్యాత్.

శరీరస్య ఆత్మా ఋషిః, ప్రకృతి పురుషో ఛందసి, సత్యః దేవతా, ఆసనే వినియోగః, ఓం ఆత్మ మంత్రస్య ఆత్మా ఋషిః, పురుషప్రకృతి ఛందసి, సత్యః దేవతా, ఓం బ్రహ్మణే నమః, ఓం విష్ణవే నమః,ఓం ఈశ్వరాయ నమః,ఓం భూం భూమ్యై నమః,ఓం కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః,ఓం అంగుష్టాభ్యాం నమః,ఓం తర్జనీభ్యాం స్వాహా,ఓం మధ్యమాభ్యాం వషట్ ,ఓం అనామికాభ్యాం హుం, ఓం కనిష్టికాభ్యాం ఫట్, ఓం నఖముఖేభ్యః వౌషట్ ,

ఓం చక్ర మంత్రస్య శంభు ఋషిః, గాయత్రి ఛందః, శ్రీ సుదర్శనః దేవతా, రేఫం బీజం, ప్రీం శక్తిః, రక్తో వర్ణః దిగ్బంధనార్థే వినియోగః. ఆచక్రాయ హృదయాయ నమః, ఓం విచక్రాయశిరసే స్వాహా, ఓం సుచక్రాయ శిఖాయై వషట్, సూర్యచక్రాయ కవచాయ హుం, జ్వాలాచక్రాయ నేత్రాభ్యాం వౌషట్, సుదర్శన చక్రాయ అస్త్రాయ ఫట్.

చక్రం శంఖం చ చాపం పరశుమసిమిషుం శూలపాశాంకుశాస్త్రం.

బిభ్రాణం వజ్రఖేటే హలముసల గదా కుంతమత్యుగ్రదంష్ట్రం..

జ్వాలాకేశం త్రినేత్రం జ్వలదలన వహం హారకేయూరభూషం.

ధ్యాయేత్ షట్కోణ సంస్థం సకలరిపుజన ప్రాణ సంహారిచక్రం.

ఓం రం కాలవైశ్వానరాత్మనే నమః, అగ్నిప్రాకారముద్రాయై నమః, ఓం సశరాయ సశార్ఙ్గాయ సనారాచాయ హుంఫట్ సుదర్శనాయ స్వాహా", ఆకాశే చక్రముద్రాయై నమః ఇతి చక్రముద్రాం న్యస్య. శ్రీ భగవతః వాసుదేవస్య ఆజ్ఞా భగవత్భక్తియోగ ప్రతిబంధకసమస్తాఽవిద్యాకర్మకృత పాపక్షయార్థం భగవత్సమారాధనార్థం భూతశుద్ధిం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య .

ప్రణవస్య ఋషిః బ్రహ్మా దేవీ గాయత్రీ ఛందః పరమాత్మా దేవతా. అం బీజం. ఉం శక్తిః. మం కీలకం. శుక్లో వర్ణఃప్రాణాయామార్థే వినియోగః.

నారాయణాయ హృదయాయ నమః. విభవే శిరసే స్వాహా. శాంతాయ శిఖాయై వషట్. ప్రణవార్థ ప్రకాశకాయ కవచాయ హుం. శ్రీ భూమిసహితాయ నేత్రాభ్యాం వౌషట్. ఆనందాయ అస్త్రాయ ఫట్.

నారాయణం విభుం శాంతం ప్రణవార్థప్రకాశకం.

శ్రీ భూమి సహితానందం హృత్పద్మే సతతం భజే..

తతః రేచకపూరకకుంభకరేచకైః ప్రాణాయామత్రయకరణం. ఓం యోగ ముద్రాయై నమః.

వాయు బీజస్య కిష్కింధ ఋషిః. జగతీ ఛందః. మహాభూత రూపి వాయుః దేవతా. అస్మన్ మనోవాక్కాయ కర్మ కృత సమస్త పాప శోషణార్థే వినియోగః.

ఆవాతవాహిభేషజం వివాతవాహి యద్రపః.

త్వం హి విశ్వభేషజో దేవానాం దూత ఈయసే.

ద్వావిమౌ వాతౌవాత ఆసింధోరాపరావతః.

దక్షం మే అన్య ఆవాతు పరాన్యో వాతు యద్రపః.

నాభి కందే ఓం యం వాయవే నమః. వేద్యాకారేణ ధూమ్ర వర్ణేన మహావాతాత్మనా అస్మచ్ఛరీరస్థితం సమస్త పాపం శోషయామి. అగ్ని బీజస్య కాశ్యప ఋషిః. త్రుష్టుప్ఛందః.వైశ్వానరాగ్నిదేవతా. అస్మన్మనోవాక్కాయకర్మసమస్త పాప దహనార్థే వినియోగః. అగ్నిరక్షాంసిసేధతి.....శుచివ్రత.

హృదయే-ఓం వైశ్వానరాగ్నయే నమః.త్రికోణేన రక్తవర్ణేన వైశ్వానరాగ్నినా అస్మచ్ఛరీరస్థితం సమస్తపాపం దహామి. పృథ్వీ బీజస్య.బ్రహ్మా ఋషిః. గాయత్రీఛందః.వరాహరూపి విష్ణుః దేవతా. ఉత్థితస్య అగ్నేః కంఠే స్తంభనార్థే వినియోగః. స్థోనాపృథివీ.....శర్మ సప్రథాః.ఓం లం పృథ్వీ బీజేన స్పర్శనేన సహోత్థితం అగ్నిం కంఠే స్తంభయామి. అమృతబీజస్య బ్రహ్మాఋషిః గాయత్రీ ఛందః. సోమోదేవతా. తాదృశాస్మత్ శరీరస్య అమృతప్లావనార్థే వినియోగః.

యదతోవాతతే గృహే..... ఆయుగుంషితార్షత్. ఓం వం వరుణాయస్వాహా. వృత్తాత్ స్ఫటిక వర్ణాత్ వరుణబీజాత్ ఉత్థితాభిః అమృత దారాభిః అస్మచ్ఛరీరం ఆపాదతలమస్తకం ప్లావయామి.

తత్వ సంహారముద్రాయై నమః. ఇతి తత్వసంహారముద్రాం ప్రదర్శ్య.పృథ్వీ బీజస్య బ్రహ్మా ఋషిః. గాయత్రీ ఛందః. శ్రీ వరాహ రూపి నారాయణో దేవతా.ఓం లం లం లం చతురశ్రాం పీతవర్ణాం ఘ్రాణోపస్థేంద్రియయుతాం శబ్దస్పర్శ రూప రస గంధగుణయుతాం పృథ్వీం బాహ్యేత్ పూరకేణ మమ శరీరం పాదాది జానుపర్యంతం సంపూరయామి.తన్మధ్యే ఓం ఘ్రాం భం లం హ్రీం సకలరాం పృథ్వీ అధిపతయే విష్ణవే సద్యోజాతాయ నారాయణాయ నివృత్తికలాత్మనే హుంఫట్. ఇతి పృథ్వీ మంత్రం ధ్యాయన్ కుంభేన పార్థివం సర్వం తన్మంత్రే సంహరామి. ఓ తం నమః పరాయ

సితవర్ణాయ గంధతన్మాత్రాత్మనేనమః. పృథ్వీ మంత్రం గంధతన్మాత్రాయాం సంహరామి. తాం గంధతన్మాత్రాం రేచకేన తోయాఖ్యే మహాధారే నిక్షిపామి. ఓం శ్లాం శ్లాం శ్లాం పార్థివాంశం పాదాదిజానుపర్యంతాత్ చతురశ్రాత్ పార్థివ మండలాత్ ఆప్యాంశే సాపేక్షం లీనో భవ.

అపాం బీజస్య సింధుద్వీపఋషిః.గాయత్రీ ఛందః.వరుణో దేవతా. ఓం వం వం వం రసనా పాయ్వింద్రియయుతాః అర్ధచంద్రాకృతిః శ్వేతాః శబ్దస్పర్శరూపరస గుణయుతాః అపః బాహ్యాత్ పూరకేణ జాన్వాది కటిపర్యంతం మమ శరీరే సంపూరయామి. తన్మధ్యే ఓం హ్రీం షం రీం సకలరీం అంభోధిపతయే బ్రహ్మణే వామదేవాయ ధనుర్ధరాయ ప్రతిష్ఠాకలాత్మనే హుం ఫట్ ఇతి మంత్రం ధ్యాయన్, అం మయం సర్వంకుంభకేన శనైశ్శనైః తన్మంత్రే సంహరామి. ఓం ఘుం నమః పరాయ పాండరవర్ణాయ రసతన్మాత్రాత్మనే నమః.అపాం మంత్రం రసతన్మాత్రాయాం సమ్హరామి. తాం రసతన్మాత్రాం గంధతన్మాత్రయాసహ రేచకేన అగ్నౌ సంయోజయామి. హ్వాం హ్వాం హ్వాం ఆప్యంశ జాన్వాదికటిపర్యంతాత్ ఆప్యాత్ అష్టదల పద్మాత్ తైజసాంశే సాపేక్షం లీనో భవ.

అగ్నిబీజస్య కాశ్యప ఋషిః.త్రిష్టుప్ఛందః.అగ్నిః దేవతా. ఓం రం రం రం త్ర్యశ్రం పాటలవర్ణం దృష్టిచరణేంద్రియయుతం శబ్దస్పర్శ రూపగుణం అగ్నిం బాహ్యాత్ పూరకేణ గుహ్యాది ఆనాభి మమ శరీరేసంపూరయామి. తన్మధ్యే ఓం హ్రూం హ్రీం ణ్యం హ్రీం సకలరూం అగ్న్యధిపతయే రుద్రాయ ఘోరాయ ప్రద్యుమ్నాయ విద్యాకలాత్మనే హుం ఫట్ ఇతి మంత్రం ధ్యాయన్, తైజసం సర్వం కుంభకేన శనైశ్శనైః తన్మంత్రే సంహరామి. ఓం దం నమఃపరాయ జ్యోతిర్వర్ణాయ రూప తన్మాత్రాత్మనేనమః

జ్యోతిర్మంత్రం రూపతన్మాత్రాయాం సంహరామి. తాం రూపతన్మాత్రాం గంధరసశక్తిభ్యాంసహ రేచకేన వాయౌ సంయోజయామి. హ్రాం హ్రాం హ్రాం తైజసాంశ గుహ్యాది ఆనాభి త్రికోణాగ్ని మండలాత్వాయ్వాంశే సాపేక్షం లీనో భవ.

వాయు బీజస్య కిష్కింధ ఋషిః.జగతీ ఛందః.వాయుర్దేవతా. ఓం యం యం యం ధూమ్రం వృత్తం త్వక్కర్మేంద్రియయుతం శబ్దస్పర్శగుణం వాయుం బాహ్యేత్ పూరకేణ నాభ్యాది నాసికాంతం మమ శరీరే సంపూరయామి. తన్మధ్యే ఓం హ్రాం ణం సకలరైం వాయ్వధిపతయే ఈశ్వరాయ తత్పురుషాయ సంకర్షణాయ శాంతికలాత్మనే హుం ఫట్ ఇతి మంత్రం ధ్యాయన్, వాయవ్యం సర్వం కుంభకేణ శనైశ్శనైః తన్మంత్రే సంహరామి. ఓం ధం నమః పరాయ లోహితవర్ణాయ స్పర్శతన్మాత్రాత్మనే నమః.వాయుమంత్రంస్పర్శతన్మాత్రాయాం సమ్హరామి. తాం స్పర్శతన్మాత్రాయాం గంధరస రూపతన్మాత్రాభిః సహ రేచకేన ఆకాశే సంయోజయామి. స్యాం స్యాం స్యాం వాయ్వాంశ నాభ్యాది నాసికాంతాత్ షడ్బిందు లాంఛితాత్ వాయుమండలాత్ నాభసాంశే సాపేక్షం లీనో భవ.

ఆకాశబీజస్య బ్రహ్మ ఋషిః గాయత్రీ ఛందః. పరమహంసః దేవతా. ఓం హం హం హం నీలోత్పలదలనిభం వాక్ శ్రోత్రేంద్రియయుతం శబ్దగుణం ఆకాశం బాహ్యేత్ పూరకేణ నాసాదిమూర్ధాంతం మమ శరీరే సంపూరయామి.తన్మధ్యే ఓం హ్రౌం హ్రీం హ్రీం సకలరౌం ఆకాశాధిపతయే సదాశివాయ ఈశానాయ వాసుదేవాయ శాంత్యాదికలాత్మనే హుం ఫట్ ఇతి మంత్రం ధ్యాయన్ నాభసం సర్వం కుంభకేన శనైశ్శనైః తన్మంత్రే సంహరామి. ఓం నం నమః పరాయ శుక్లవర్ణాయ శబ్దతన్మాత్రాత్మనే నమః,ఆకాశతన్మాత్రం శబ్దతన్మాత్రాయాం సమ్హరామి. తాం శబ్దతన్మాత్రాం

గంధరసరూపస్పర్శతన్మాత్రాభిః సహ రేచకేన స్వాంతే సంహరామి. క్ష్మాం క్ష్మాం క్ష్మాం నాభసాంశ నాసికాది మూర్ధాంతాత్ వృత్తద్వయాత్మకాత్ నాభసాత్ మండలాత్ స్వాంతే సాపేక్షం లీనో భవ.

ఓం పం నమఃపరాయ సితాసిత వర్ణాయ మనస్తత్వాత్మనే నమః, స్వాంతం అహంకృతౌ సమ్హరామి. ఓం ఫం నమఃపరాయ పాటల వర్ణాయ అహంకారాత్మనే నమః,అహంకారం బుద్ధౌ సమ్హరామి. ఓం బం నమఃపరాయ స్ఫటికాభాసాయ బుద్ధి తత్వాత్మనేనమః, బుద్ధిం ప్రకృతౌ సమ్హరామి. ఓం భం నమః పరాయసిత వర్ణాయ ప్రకృత్యాత్మనే నమః,ప్రకృతిం జీవే సమ్హరామి. ఓం మం నమఃపరాయ స్ఫటికాభాసాయ జీవతత్వాత్మనే నమః. సుసూక్ష్మం భాస్కరాభం వాసనావివశం జీవం నాభిచక్రస్థితం పద్మసూత్ర సుసూక్ష్మయా సుషుమ్నయానాడ్యా కుంభకేన వాయునా అంతర్దేహే ఉపరి ఆరోప్య, బ్రహ్మరంధ్రం భిత్వా దేహాత్ బహిః నిర్గత్య సూర్యమండలం ప్రవిశ్య ఉపరి సహస్రదలయుతే శ్వేతపద్మే సంస్థితం పరబ్రహ్మణి సంయోజయామి. ఓం మం హంసః హే జీవ నాభిచక్రాత్ సుషుమ్నా వర్త్మనా పరమాత్మని సాపేక్షం లీనో భవ.

పాదాదిమూర్ధాంతం. ఓం హ్రీం యోనిముద్రాయై నమః. ఇతి ముద్రాం ప్రదర్శ్య. ఓం లాం నమః పరాయ సర్వాత్మనే శ్రీమతేనారాయణాయ నమః. ఓం వాం నమః పరాయ నివృత్యాత్మనే అనిరుద్ధాయ నమః. ఓం రాం నమఃపరాయ విశ్వాత్మనే ప్రద్యుంనాయ నమః. ఓం యాం నమఃపరాయ పురుషాత్మనే సంకర్షణాయ నమః. ఓం షాం నమఃపరాయ పరమేష్ట్యాత్మనే వాసుదేవాయ నమః.

బ్రహ్మహత్యాశిరస్కంధం స్వర్ణస్తేయం భుజద్వయం.

సురాపానహృదాయుక్తం గురుతల్ప కటిద్వయం.

తత్సంయోగి పదద్వంద్వం రక్తశ్మశ్రు విలోచనం.

ఉపపాతకరోమాణమంగప్రత్యంగ సంయుతం .

ఖడ్గచర్మధరం కృష్ణం కుక్షౌ పాపం విచింతయేత్.

ఇతిరీత్యా ధ్యాత్వా. పాదాగ్రే రక్తవర్ణాయ త్రికోణాయాగ్నయే నమః. తజ్జ్వాలయా దేహమాపాదతలమస్తకం దహామి. ఓం లం లం లం ఉత్థితమగ్నిం స్తంభయామి. ఆకాశే ఓం వం వం వం అమృతబీజం ధ్యాయామి. తదుత్థామృతధారయా తద్భస్మం ప్లావయామి. ఓం పృథ్వీ బీజస్య మేరుపృష్ఠ ఋషిః. అతలం ఛందః. శ్రీ కూర్మో దేవతా. ప్లావితభస్మ పిండీకరణార్థేవినియోగః.

''ఓం భూమిర్భూమ్నా'' ఇత్యారభ్య ''పితరంచ ప్రయంత్స్యవః''. ఇత్యంతం జప్త్వా. ఓం లం లం లం శ్యామవర్ణాయ పృథివ్యాత్మనే నమః. ప్లావిత భస్మకూటం పిండీకరోమి. ''ఆకాశ శరీరం బ్రహ్మ'' ఇత్యారభ్య ''యోగ్యోపాస్వ'' ఓం శ్రీం హ్రీం శక్తిబీజేన సర్వవర్ణేన సర్వాత్మనా శరీరం సకరచరణాద్యవయవం కరోమి. ఓం సృష్టిముద్రాయై నమః. ఆకాశే 'ఓం వాం నమః పరాయ నివృత్యాత్మనే నమఃఇత్యమృత బీజం ధ్యాయామి.తస్మాత్ ఓం పీయూషనిధయే నమః. ఇతి ధ్యాయన్ తస్మిన్ ఓం శ్వేతాయావ్యక్త పంకజాయ నమః. ఇతి పద్మం ధ్యాత్వా. తస్మిన్ పరబ్రహ్మణః సకాశాత్ జీవముత్పన్నం స్మరామి. ఓం మం నమః పరాయ స్ఫటికాభాసాయ జీవతత్వాత్మనే నమః. ఆం హ్రీం క్రోం యరలవశష సహ ఓం మం హం సః హే జీవ పరబ్రహ్మణస్సంకాశాత్ ఏతస్మిన్ శ్వేతపంకజే సాపేక్షమాగచ్ఛ. ఓం మం జీవ ముద్రాయై నమః.తర్జన్యంగుష్ట పర్వనివేశో జీవముద్రా. తాం ప్రదర్శ్య. ఓం భం నమః పరాయ సితవర్ణాయ ప్రకృత్యాత్మనే నమః. జీవాత్ ఓం శ్రీం హ్రీం నమః త్రిగుణాత్మికాం ప్రకృతిం సృజామి. ఓం భం నమః పరాయ

స్ఫటికాభాసాయ బుద్ధితత్వాత్మనే నమః. ప్రకృతేః వాణ్యాత్మికాం బుద్ధింసృజామి. ఓం ఫం నమః పరాయ పాటలవర్ణాయ అహంకారాత్మనే నమః బుద్ధేఃఅహంకృతిం సృజామి. ఓం పం నమః పరాయ సితాసిత వర్ణాయ మనస్తత్వాత్మనే నమః అహంకారాత్ మనస్తత్వం సృజామి. ఓం నం నమః పరాయ శుక్లవర్ణాయ శబ్దతన్మాత్రాత్మనే నమః. మనసః శబ్దతన్మాత్రాం సృజామి. శబ్దతన్మాత్రాయాః ఓం ప్రౌం ప్రీం ప్రీం సకలరౌం ఆకాశాధిపతయే సదాశివాయ ఈశానాయ వాసుదేవాయ శాంత్యాదికలాత్మనే హుంఫట్ భిన్నాంజనవర్ణం వాక్శ్రోత్రేంద్రియయుతం శబ్దగుణం ఓం కం నమః పరాయ ఆకాశతత్వం సృజామి. ఓం ధం నమః పరాయ లోహితవర్ణాయ స్పర్శతన్మాత్రాత్మనే నమః స్పర్శతన్మాత్రాం సృజామి. స్పర్శతన్మాత్రాయాః ఓం హ్రాం ణం సకలరైం వాయ్వాధిపతయే ఈశ్వరాయ తత్పురుషాయ సంకర్షణాయ శాంతికలాత్మనే హుం ఫట్ ధూమ్రం వృత్తం త్వక్కరేంద్రియయుతం శబ్దస్పర్శగుణం ఓం ఖం నమః పరాయ వాయుతత్వం సృజామి. వాయోః ఓం దం నమః పరాయ జ్యోతిర్వర్ణాయ రూపతన్మాత్రాత్మనే నమః రూపతన్మాత్రాం సృజామి.రూపతన్మాత్రాయాః ఓం హ్రూం ణ్యం హ్రీం సకలరూం అగ్న్యాధిపతయే రుద్రాయ ఘోరాయ ప్రద్యుంనాయ విద్యాకలాత్మనే హుం ఫట్ శబ్దస్పర్శ రూపగుణసహితం దృష్టిచరణేంద్రియయుతం పాటలవర్ణం త్రికోణం ఓం గం నమః పరాయ అగ్నితత్వం సృజామి. అగ్నేః ఓం ధం నమఃపరాయ పాండరవర్ణాయ రసతన్మాత్రాత్మనే నమః రసతన్మాత్రాం సృజామి. రసతన్మాత్రాయాః ఓం హ్రీం షం హ్రీం సకలరీం అంబోధిపతయే బ్రహ్మణే వామదేవాయ ధనుర్ధరాయ ప్రతిష్ఠాకలాత్మనే హుంఫట్ రసనాపాయ్వింద్రియసహితం శబ్దస్పర్శ రూప రస గుణయుతం శ్వేతవర్ణం అర్ధచంద్రాకృతిం ఓం ఘం నమఃపరాయ అప్తత్వం

సృజామి. అప్తత్వాత్ ఓం తం నమఃపరాయ సితవర్ణాయ గంధతన్మాత్రాత్మనే నమః. గంధతన్మాత్రాం సృజామి. గంధతన్మాత్రాయాఃఓం హ్రాం ఝుం లం హ్రీం సకలరాం పృథివ్యధిపతయే విష్ణవే సద్యోజాతాయ నారాయణాయ నివృత్తికలాత్మనే హుం ఫట్ పీతాభం చతురశ్రం ఘ్రాణోపస్థేంద్రియయుతం శబ్దస్పర్శరూపరసగంధగుణం ఓం జుం నమః పరాయ పృథివీతత్వం సృజామి. ఏవం పాంచభౌతికం సప్తధాతుమయం షణ్ణవత్యంగులాయతం దివ్యం శరీరం కల్పయామి. ఓం షౌం నమఃపరాయ పరమేష్ట్యాత్మనే వాసుదేవాయ నమః. ఓం యాం నమఃపరాయ పురుషాత్మనే సంకర్షణాయ నమఃఓం రాం నమఃపరాయ విశ్వాత్మనే ప్రద్యుంనాయ నమః . ఓం వాం నమఃపరాయ నివృత్యాత్మనే అనిరుద్ధాయ నమః. ఓం లాం నమఃపరాయ సర్వాత్మనే శ్రీమతేనారాయణాయ నమః. ఓం మం నమః పరాయ స్ఫటికాభాసాయ జీవతత్వాత్మనే నమః ఓం హ్రీం క్రోం యరలవశష సహ ఓం మం హం సహ హే జీవ శ్వేతపంకజాత్ మమ హృత్కమలే సాపేక్షమాగచ్చ. ఉపరి ఓం ప్రబుద్ధాయ పంకజాయ నమః . తదుత్పన్నామృతపూరితైర్హేమకుంభై దివ్యనారీకరధృతైరాత్మానం అభిషించామి. హరేరారాధనయోగ్యం శుద్ధం అనఘం మమశరీరం అర్చయామి. ఓం అస్మత్ గురుభ్యో నమః.

మాతృకా న్యాస మంత్రస్య. బ్రహ్మా ఋషిః. దేవీగాయత్రీ ఛందఃమాతృకా సరస్వతీ దేవతా . హలో బీజాని. స్వరాః శక్తయః. సకలమంత్రోపబ్రహ్మణార్థే వినియోగః . ఓం అం కం ఖం గం ఘుం జం ఆం అంగుష్ఠాభ్యాం నమః . ఓం ఇం చం ఛం జం ఝుం ఈం ర్ఁఇం తర్జనీభ్యాం స్వాహా. ఓం ఉం టం ఠం డం ఢం ణం ఊం మధ్యమాభ్యాం వషట్ . ఓం ఏం తం థం దం ధం నం ఐం అనామికాభ్యాం హుం. ఓం పం ఫం బం భం మం ఔం

కనిష్టికాభ్యాం వౌషట్ . ఓం అం యం రం లం వం శం షం సం హం ళం క్షం అః

నఖముఖేభ్యః ఫట్ . ఏవం షడంగన్యాసశ్చ.

పంచాశద్వర్ణభేదైర్విహిత వదనదోఃపాదహృత్ కుక్షివక్షో.

దేహాంభాస్వత్ కపర్దా కలితశశికలాం ఇందుకుందావదాతాం.

అక్షస్రక్కుంభచిహ్నాం లిఖితవరకరాం త్రీక్షణాం పద్మసంస్థాం.

ఇచ్ఛాకల్పాం అతుచ్ఛస్తనజఘనభరాం భారతీం తాం నమామి.

అథ కేశవాది మాతృకాన్యాసః. ఓం అం కేశవకీర్తిభ్యాం నమః లలాటే. ఓం ఆం

నారాయణ కాంతిభ్యాం నమః ముఖే . ఓం ఇం మాధవతుష్టిభ్యాం నమః . ఓం ఈం

గోవింద పుష్టిభ్యాం నమఃనేత్రయోః. ఓం ఉం విష్ణుధృతిభ్యాం నమః. ఓం ఊం

మధుసూదనశాంతిభ్యాం నమః శ్రోత్రయోః . ఓం ఋం త్రివిక్రమక్రియాభ్యాం నమః . ఓం

ౠం వామనదయాభ్యాం నమః నాసాపుటయోః ఓం ఌం శ్రీధరమేధాభ్యాం నమః.

ఓం �less్యాం హృషీకేశ హర్షాభ్యాం నమః గండయోః. ఓం ఏం పద్మనాభ శ్రద్ధాభ్యాం నమః.

ఓం ఐం దామోదరలజ్జాభ్యాం నమః . దంతపంక్తయోః . ఓం ఓం వాసుదేవ లక్ష్మీభ్యాం

నమః. ఓం ఔం సంకర్షణ సరస్వతీభ్యాం నమః ఓష్టయోః. ఓం అం ప్రద్యుమ్న ప్రీతిభ్యాం

నమః రసనాగ్రే . ఓం అః అనిరుద్ధ రతిభ్యాం నమః ముఖమండలే.ఓం కం శంఖి

ఛాయాభ్యాం నమః. ఓం ఖం చక్రి జాయాభ్యాం నమః . ఓం గం గది దుర్గాభ్యాం నమః .

ఓం ఘం ఖడ్గి సత్యాభ్యాం నమఃఓం ఙం శార్ఙి ప్రభాభ్యాం నమః . దక్షిణబాహ్వా

పంచవిభాగశః.

ఓం చం హలివాణిభ్యాం నమః . ఓం ఛం ముసలివిలాసినీభ్యాం నమః . ఓం జం శూలిలయాభ్యాం నమః . ఓం ఝం పాశివినతాభ్యాం నమః . ఓం ఞం అంకుశవిశ్వాభ్యాం నమః వామబాహౌ పంచవిభాగశః.

ఓం టం ముకుందవిమదాభ్యాం నమః . ఓం ఠం నంద సునందాభ్యాం నమః. ఓం డం నందిస్కృతిభ్యాం నమః . ఓం ఢం నరజర్ష్టిభ్యాం నమః. ఓం ణం నరకజిత్ సమృద్ధిభ్యాం నమఃతథా దక్షిణపాదే.

ఓం తం హరిశుద్ధిభ్యాం నమః. ఓం థం కృష్ణబుద్ధిభ్యాం నమః. ఓం దం సత్యభుక్తిభ్యాం నమః. ఓం ధం సత్వమతిభ్యాం నమః. ఓం నం శౌరి క్షమాభ్యాం నమః తథా వామపాదే.

ఓం పం శూరరమాభ్యాం నమః . ఓం ఫం జనార్దనోమాభ్యాం నమః . కుక్షిపార్శ్వయోః. ఓం బం భూధరక్లేదినీభ్యాం నమః పృష్ఠే. ఓం భం వైకుంఠ వసుధాభ్యాం నమః పాయౌ. ఓం మం విశ్వమూర్తి సంక్లిన్నాభ్యాం నమఃమేహనే .

ఓం యం పురుషోత్తమప్రధాభ్యాం నమఃనాభౌ . ఓం రం బలాపరాభ్యాం నమః కుక్షౌ . ఓం లం బలానుజధారణాభ్యాం నమఃహృదయే . ఓం వం బాలసూక్ష్మాభ్యాం నమఃకంఠే . ఓం శం విషఘ్నసంధిభ్యాం నమః ఓం షం వృషప్రజ్ఞాభ్యాం నమఃస్తనయోః . ఓం సం హంసప్రభాభ్యాం నమః, ఓం హం వరాహనిశాభ్యాం నమః భుజయోః. ఓం క్షం ఓం శ్రీం హ్రీం క్లీం క్ష్రౌం ఓం నమోనారాయణాయ క్షం నృసింహమోహాభ్యాం నమఃముఖే.

అస్య శ్రీమదష్టాక్షర మహామంత్రస్య . అంతర్యామీ నారాయణఋషిః, దేవీగాయత్రీ ఛందః, పరమాత్మా నారాయణఃదేవతా,అం బీజం, హ్రీం శక్తిః,మం కీలకం,

పరమవ్యోమక్షేత్రం, బుద్ధితత్వం, శుక్లాదివర్ణ:, ఉదాత్తాదిస్వర:, భగవత్సమారాధనార్థే వినియోగ:.

కరన్యాస:

ఓం ఓం ఓం ఓం యం ఓం

ఓం నం ఓం ఓం ణాం ఓం

ఓం మోం ఓం ఓం యం ఓం

ఓం నాం ఓం ఓం రాం ఓం

దక్షిణ తర్జనీం ఆరభ్య వామ తర్జనీం ఆరభ్య

కనిష్టాంతం పర్వసు. కనిష్టాంతం పర్వసు.

ఓం రాం ఓం అంగుష్ట కనిష్టికాభ్యాం నాభౌ .

ఓం యం ఓం అంగుష్టం వినా సర్వాభిర్మేహనే .

ఓం ణాం ఓం తథైవ జానుని .

ఓం యం ఓం సమస్తాంగులీభిఃచరణయో:.

ఓం ఓం ఓం మధ్యమయా మూర్ధ్ని మధ్యే.

ఓం నం ఓం తర్జనీ మధ్యమాభ్యాం నేత్రయో: .

ఓం మోం ఓం అంగుష్టానామికాభ్యాం ముఖే .

ఓం నాం ఓం అంగుష్ట తర్జనీభ్యాం హృదయే .

ఓం క్రుద్ధోల్కాయ స్వాహా జ్ఞానాయ హృదయాయ నమ: .

ఓం మహోల్కాయ స్వాహా ఐశ్వర్యాయ శిరసే స్వాహా .

ఓం వీరోల్కాయ స్వాహా శక్త్యై శిఖాయై వషట్ .

ఓం విద్యుల్కాయ స్వాహా బలాయ కవచాయ హుం .

ఓం సహస్రోల్కాయ స్వాహా వీర్యాయఅస్త్రాయ ఫట్ .

ఓం తేజోల్కాయ స్వాహా తేజసే నేత్రాభ్యాంవౌషట్.

(ఓం కిరీట ముద్రాయై నమ: శిరసి ఓం శ్రీవత్స ముద్రాయై నమ: దక్షిణోరసి

ఓం కౌస్తుభ ముద్రాయై నమ: వామోరసి ఓం వనమాల ముద్రాయై నమ: కంఠే

ఓం చక్ర ముద్రాయైనమ:,ఓం పద్మ ముద్రాయై నమ:దక్షిణ భాగే.

ఓం శంఖముద్రాయై నమ:, ఓం గదా ముద్రాయై నమ: వామ భాగే:,గరుడ ముద్రాయై

నమఃపాదాగ్రే)

ధ్యానం

చతుర్భుజ ముదారాంగం చక్రాద్యాయుధ సేవితం.

కాళమేఘ ప్రతీకాశం పద్మపత్రాయతేక్షణం ..

పీతాంబరధరమ్మౌమ్యం ప్రసన్నేందునిభాననం.

చారుహాసం సుతామ్రోష్టం రత్నోజ్వలితకుండలం..

సుభ్రులలాటమకుటం ఘనకుంచితమూర్ధజం.

లలాటతిలకం సౌమ్యం దీపవత్ శ్వేతమృత్స్నయా..

స్ఫురత్కటకకేయుర హారకౌస్తుభభూషితం.

స్ఫురత్ప్రస్వరవర్ణాభం శోభితం వనమలయా.

ప్రద్యోతనసహస్రాభం భూషణైరపి మండితం.

దివ్యచందనలిప్తాంగం దివ్యమాలా విభూషితం.

శ్రీభూమిభ్యాం సుఖాసీనం స్వర్ణ సింహాసనేశుభే.

ధ్యాత్వైవం దేవదేవేశం మంత్రజాపపరో భవేత్ ..

శుక్లం హిరణ్మయం కృష్ణం రక్తం కుంగుమ సన్నిభం.

పద్మకింజల్క సదృశం సర్వవర్ణకమష్టకం. ఇతి ధ్యాయన్ మంత్రం జపేత్.

ద్వాదశాక్షర విధి:

అస్య శ్రీ ద్వాదశాక్షర మహామంత్రస్య.శ్రీవాసుదేవః ఋషి: దేవీ గాయత్రీ ఛందః

పరమాత్మా వాసుదేవోదేవతా.అంబీజం ,క్రోం శక్తి:శ్వేతో వర్ణ: బుద్ధి:తత్వం

పరమవ్యోమక్షేత్రం,భగవత్సమారాధనార్థే జపేవినియోగ:

కర న్యాసః

ఓం ఓం ఓం	ఓం యం ఓం
ఓం నం ఓం	ఓం వాం ఓం
ఓం మోం ఓం	ఓం దేం ఓం
ఓం భం ఓం	ఓం సుం ఓం
ఓం గం ఓం	ఓం వాం ఓం
ఓం వం ఓం	ఓం తేం ఓం
దక్షతల మారభ్య కనిష్టాంతం	వామతల మారభ్య కనిష్టాంతం

దేహ న్యాస:

ఓం సుం ఓం అంగుష్టకనిష్టికాభ్యాం నాభౌ..

ఓం దేం ఓం అంగుష్ట తర్జనీభ్యాం గుహ్యే.

ఓం వాం ఓం అంగుష్టం వినా జాన్వో:.

ఓం యం ఓం సర్వాంగులీభి: చరణయో:.

ఓం ఓం ఓం అంగుష్టేన శిరస:పూర్వభాగే

ఓం నం ఓం తర్జన్యా శిరస:దక్షిణే.

ఓం మో ఓం అనామికయాపశ్చిమే.

ఓం భం ఓం కనిష్టికయాఉత్తరే.

ఓం గం ఓం మధ్యమయా మూర్ధ్ని మధ్యే.

ఓం వం ఓం తర్జనీమధ్యమాభ్యాం నేత్రయో:.

ఓం తేం ఓం అంగుష్ట అనామికాభ్యాం ముఖే.

ఓం వాం ఓం అంగుష్టతర్జనీభ్యాం హృదయే.

ఓం ఓం ఓం జ్ఞానాయ హృదయాయ నమ:.

ఓం నం ఓం ఐశ్వర్యాయ శిరసే స్వాహా .

ఓం మో ఓం శక్త్యై శిఖాయై వషట్ .

ఓం భం ఓం బలాయ కవచాయ హుం .

ఓం గం ఓం తేజసే నేత్రాభ్యాం వౌషట్ .

ఓం వం ఓం వీర్యాయ అస్త్రాయ ఫట్ .

ఓం తేం ఓం ఉదరాయ నమ:.

ఓం వాం ఓం పృష్టాభ్యాం నమ: .

ఓం సుం ఓం బాహుభ్యాం నమ: .

ఓం దేం ఓం ఊరుభ్యాం నమ: .

ఓం వాం ఓం జానుభ్యాం నమ: .

ఓం యం ఓం పాదాభ్యాం నమ: .

ఓం కిరీట ముద్రాయై నమ: శిరసి .

ఓం శ్రీవత్స ముద్రాయై నమ: దక్షిణోరసి .

ఓం కౌస్తుభ ముద్రాయై నమ: వామోరసి .

ఓం వనమాల ముద్రాయై నమ: కంఠే .

ఓం చక్ర ముద్రాయై నమ:. ఓం పద్మముద్రాయై నమ: దక్షిణ భాగే.

ఓం శంఖ ముద్రాయై నమ: . ఓం గదా ముద్రాయై నమ: వామ భాగే.

ఓం గరుడ ముద్రాయై నమ: .పాదాగ్రే.

ధ్యానం

చతుర్బాహుముదారాంగం సర్వ లక్షణలక్షితం.

శుద్ధ స్ఫటిక వర్ణాభం అయుతేందు సమప్రభం.

చారుహాసం సుతామ్రోష్టం కర్ణాంతాయతలోచనం.

నిర్ధూత పద్మరాగాభం దంతఛవిసుశోభితం.

మహోరస్కం మహాబాహుం ప్రసన్నేందునిభాననం.

సుభ్రూ లలాటమ్ముఖం ఘనకుంచిత మూర్ధజం.

తటిఛత సహస్రాభం పీతనిర్మలవాససం.

పాణిపాదతలాంభోజం పుండరీకాయతేక్షణం.

శ్రీవత్సాంగం కిరీటాది సర్వాభరణ భూషితం.

పద్మ చక్ర గదా శంఖధారిణం కౌస్తుభోరసం.

దివ్యగంధవిలిప్తాంగం దివ్యమాలావిభూషితం.

శేషాహిభోగే విపులే సుఖాసీనం చతుర్ముఖ.

శ్రీభూమి సహితం దేవం లలాటేశ్వేతమృత్స్నయా.

కృతోర్ధ్వ పుండ్రతిలకైః మండితం చండ భానుభిః.

నియుతై రయుతైశ్చంద్రైః విద్యుత్కాలాగ్నికోటిభిః.

సమవేతైరివైకత్ర తేజ:పుంజై: విసర్పిభిః.

భ్రాజమానం దురాలోకం దేహమండల నిర్గతై:.

భాసయంతంజగత్సర్వం ధ్యాయేత్ ప్రక్షీణ కల్మష:.

సితం కృష్ణంచ ధూమ్రాభం శ్యామంతారానిభం తథా..

స్ఫటికాభంచ శంకాభం రక్తం శుక్లం చ లోహితం..

తమోరూపం పీతవర్ణం ధ్యాయేన్ మంత్రద్విషాక్షరం. ఇతి ధ్యాత్వా .

షడంగస్య

రూపాణిషణ్ణాం కుముదం బంధూకం అసితోత్పలం.

అబ్జకేసరమంభోజంఅతసీసూన సంపదం. ఇతి.

ఆత్మానం దివ్యాయుధ వస్త్రమాల్యానులేపన కౌస్తుభ వనమాలా శ్రీవత్స దివ్యలక్షణ

ధరం సాక్షాత్ పరమేశ్వరం ధ్యాయామి ఇతి ధ్యాత్వా. న్యస్త బీజాని గంధాదిభిః అభ్యర్చ్య

. తదను హృదయకమలమధ్యం అధ్యాసీనం భగవంతం మానసోపచారైః హోమాంతైః

వక్ష్యమాణవిధినా. అర్చయేత్.

మానసయాగ విధిః ఉచ్యతే

అత్ర తు హృత్కర్ణికాధారే వా యత్ర కుత్ర వా భగవన్మూర్తౌ వా మూలమంత్రశరీరస్థపరివార యజనేన కృతోలయయాగః. కర్ణికామధ్యే మంత్రరాజస్య కేసరేషు లక్ష్మ్యాదీనాం చ యజనం భోగాభిధః.

కమలాదీనాం పృథక్త్వేన యజనం అధికారాభిధః . ఏవం లయభోగాధికారాన్ జ్ఞాత్వా నాదావసాన గగనస్థం హృదయకమలమధ్యే భోగాభిధయాగవిధినా ఆవాహ్య . వక్ష్యమాణేన వర్త్మనా యజేత్ . పద్మాసనాది కమలాసనం బద్ధ్వా. నాభౌ బ్రహ్మాంజలిం కృత్వా. ఋజుకాయః నాసాగ్రన్యస్థనయనః దంతైః దంతాన్ అసంస్పృశ్య. తాలునిజిహ్వాం విన్యస్య. కించిత్ కుంచితశిరాః శ్లథబాహుద్వయః ఆచార్యః బాహ్యేంద్రియాణి మనసి ఉపరితాని కృత్వా.మనః బుద్ధౌ, బుద్ధి జ్ఞానగోచరాం విధాయ జ్ఞానభావనయా పారమార్థికం కర్మ కుర్యాత్.

నాభిమేఢ్రాంతరే చతుర్దాభాజితేషు పదేషు క్రమాత్ ఆధారాదీన్ స్మరేత్. ఓం అస్మద్గురుభ్యః నమః . నాభిమేఢ్రాంతరే ఓం హ్రీం జం ఘుం గం ఖం కం పృథివ్యప్తేజోవయ్వాకాశ పంచభూతమయాయ స్వసత్వవిభవాంతస్థాయ ఆధారాయ నమః . శాంతం ఉజ్జ్వితచేష్టం సితం అంతర్ముఖస్మితం ఆధాయోల్లింగితాకారం ఆధారంస్మరామి .

ఉపరి జ్ఞౌం ఘ్రూం జ్వాలౌఘ విభవాంతస్థాయ నం ధం దం ధం తం శబ్దస్పర్శరూపరస గంధగుణయుతాయ కాలాగ్నిరూపాయ కూర్మాయ నమః . కూర్మముద్రాన్వితం కూర్మవక్త్రం నిష్టప్తకాంచననిభం శంఖచక్రధరం స్వస్తికేన స్థితం కూర్మం ధ్యాయామి.

ఉపరి ఓం అం స్వభోగవిభవాంతస్థాయ ఇం ఝుం జం ఛం చం వాక్పాణిపాదపాయూపస్థయుతాయ అనంతాయ నమః . అనంతసశిసంకాశం

సహస్రఫణాలంకృతం సహస్రభుజం స్వపాణిసంపుటేన భువం దధానం సితారవింద
శంఖాక్షసూత్రాఽభయకరం అనంతం ధ్యాయామి. ఉపరి ఓం భూం కాంచన
విభవాంతస్థాయై ణం ఢం డం ఠం టం శ్రోత్ర త్వక్చక్షుర్జిహ్వాఘ్రాణయుతాయై భూమ్యై
నమః . నిశ్శేషరత్నహేమాంగాం ప్రావృట్ఛ్చాయమివోజ్జ్వలాం పద్మాసనోపవిష్టాం
పద్మాంజలిధరాం భువం ధ్యాయామి.నాభౌ ఓం వం అమృతసార విభవాంతస్థాయ పం
మనస్తత్వయుతాయ క్షీరార్ణవాయ నమః. ఫుల్లకుందావదాతం సితస్నిగ్ధజటాధరం
శంఖం ధ్మాయమానం ముక్తాదామవిరాజితం విస్తీర్ణ సర్వావయవం విక్షిప్తోరుద్వయం
స్థితం విక్షిప్తజానుపాదం క్షీరార్ణవం ధ్యాయామి. ఉపరి ఓం ఫం
అహంకారతత్వయుతాయ స్వబీజకోశ కిసలయదల విభవాంతస్థాయ
అనంతదలపద్మాయ నమః . సుపక్వామ్రఫలశ్యామపాణిపదతలోజ్జ్వలం రక్తాక్షం
విప్రకీర్ణకేశం స్మితాననం పద్మాసనస్థితం అలిమాలావృతం సుదీర్ఘచరణం
పద్మముద్రాన్వితం పద్మం ధ్యాయామి. తస్మిన్ ఆగ్నేయే ఓం వం
బుద్ధితత్వయుతాయ వివేకవిభవాంతస్థాయ ధర్మాయ నమః. తుహినవర్ణం
మృగేంద్రవదనం ధర్మమూర్తిం ధ్యాయామి . నైఋతే ఓం వం బుద్ధితత్వయుతాయ
వివేకవిభవాంతస్థాయ జ్ఞానమూర్తయేనమః.అచ్ఛోపలవర్ణం మృగేంద్రవదనం
జ్ఞానమూర్తిం ధ్యాయామి.వాయవ్యే ఓం బం బుద్ధితత్వయుతాయ
వివేకవిభవాంతస్థాయ వైరాగ్యాయ నమః . ముక్తాఫలరుచిం మృగేంద్రవదనం
వైరాగ్యమూర్తిం ధ్యాయామి . ఐశానే ఓం బం బుద్ధితత్వయుతాయ
అవిద్యావిభవాంతస్థాయ ఐశ్వర్యాయ నమః . శశివర్ణం మృగేంద్రవదనం
ఐశ్వర్యమూర్తిం ధ్యాయామి . పూర్వేఓం బం బుద్ధితత్వయుతాయ

అవిద్యావిభవాంతస్థాయ అధర్మాయనమః . పద్మరాగవర్ణం మృగేంద్రవదనం అధర్మమూర్తింధ్యాయామి . దక్షిణేఓం బం బుద్ధితత్త్వయుతాయ అవిద్యావిభవాంతస్థాయ అజ్ఞానాయ నమఃప్రవాలవర్ణం మృగేంద్రవదనం అజ్ఞానమూర్తిం ధ్యాయామి.పశ్చిమే ఓం బం బుద్ధితత్త్వ యుతాయ అవిద్యా విభవాంతస్థాయ అవైరాగ్యాయ నమఃఅగ్నివర్ణం మృగేంద్రవదనం అజ్ఞానమూర్తింధ్యాయామి.ఉత్తరే ఓం బం బుద్ధితత్త్వయుతాయ అవిద్యావిభవాంతస్థాయ అనైశ్వర్యాయ నమః. దాడిమఫలవర్ణం మృగేంద్రవదనం అజ్ఞానమూర్తిం ధ్యాయామి.

ప్రాగీశానదిఙ్మధ్యే- ఓం బం బుద్ధితత్త్వయుతాయ వాక్ప్రపంచవిభవాంతస్థాయ ఋగ్వేదాయ నమఃహేమవర్ణం వాజివక్త్రం ఋగ్వేదం ధ్యాయామి.ప్రాగాగ్నేయదిగంతరే ఓం యం బుద్ధితత్వాయుతాయ వాక్ప్రపంచ విభవాంతస్థాయ యజుర్వేదాయ నమః . చంపకవర్ణం వాజివక్త్రం యజుర్వేదం ధ్యాయామి.
నిఋతివరుణ మధ్యే ఓం బం బుద్ధితత్వయుతాయ వాక్ప్రపంజ విభవాంతస్థాయ సామవేదాయ నమః . ఖద్యోతవర్ణం వాజివక్త్రం సామవేదం ధ్యాయామి.
వాయవ్య వరుణాంతరే- ఓం బం బుద్ధితత్వయుతాయ వాక్ప్రపంజ విభవాంతస్థాయ అథర్వణవేదాయ నమః . హరితాలవర్ణం వాజివక్త్రం అథర్వణవేదం ధ్యాయామి.ఈశానసోమదిఙ్మధ్యే- ఓం బం బుద్ధితత్వయుతాయ త్రుట్యాద్యాకల్ప విభవాంతస్థాయ కృతయుగాయ నమః . వృషేంద్రవదనం సుపక్వామ్రఫలవర్ణం కృతయుగం ధ్యాయామి . అంతకాఽగ్న్యంతరే- ఓం బం బుద్ధితత్వయుతాయ త్రుట్యాద్యాకల్ప విభవాంతస్థాయ త్రేతాయుగాయ నమః. అతసీపుష్పనిభం

వృషేంద్రవదనం త్రేతాయుగం ధ్యాయామి.యామ్యరాక్షసమధ్యే- ఓం బం బుద్ధితత్వయుతాయ త్రుట్యాద్యాకల్ప విభవాంతస్థాయ ద్వాపరయుగాయ నమః. వృషేంద్రవదనం నీలాబ్జవర్ణం ద్వాపరయుగం ధ్యాయామి . సోమసామీరణాంతరే- ఓం బం బుద్ధితత్వయుతాయ త్రుట్యాద్యాకల్ప విభవాంతస్థాయ కలియుగాయ నమః. వృషేంద్రవదనం శుక్లవర్ణం కలియుగం ధ్యాయామి.ఏతాన్ సంపూర్ణనర లక్షణాన్ సద్వస్త్ర సత్పుష్పసదలంకరణాన్వితాన్ శంఖ పద్మ వరాభయకరాన్ ఆధేయచక్రవిన్యస్తమస్తకాన్ స్వాత్మసిద్ధయే పరస్మిన్ మంత్రాకరణే సమర్పితాంతఃకరణాన్ షోడశవార్షికాన్ ధ్యాయామి.

ఉపరి ఓం రం వం హం ధామత్రయాశ్రయాయ హ్రీం భ్రమన్మాయావిభవాంతస్థాయ కాలచక్రాయ నమః. యుగాంతార్కాగ్నిసంకాశం స్వగోమండలమధ్యగం స్వముద్రావ్యగ్రపాణిం వల్గంతం హేతిరాజం ధ్యాయామి . ఉపరి ఓం భం ప్రకృతి తత్వయుతాయ గౌణివృత్తవిభవాంతస్థాయ అవ్యక్తపద్మాయ నమః.

హిమహేమాగ్నిభాస్వరం వాయవ్యేద్భుతనాలం శాంతం అష్టభుజం స్వస్తికేనస్థితం సౌమ్యం ఊర్ధ్వముఖం వికారాధారసుస్థితం హృత్పుండరీకరూపం అవ్యక్తపద్మం ధ్యాయామి. ఉపరి ఓం మం చిదాదిత్యస్వరూపాయ విమలాదికలాజాల విభవాంతస్థాయ జీవాత్మనే నమః. స్ఫటికోపలకాంతిం చిద్ఘనం ధ్రువం అవ్యక్తం సర్వశక్తినిధిం అమూర్తం చిత్ప్రభాకారం జీవం ధ్యాయామి.

దేహమధ్యే- ఓం సుషుమ్నానాడికాయై నమః. నాభికందాత్ బ్రహ్మరంధ్రేణ సూర్యపథాత్ పరగతాం పాయుద్వారేణ పాతాలం భిత్వా స్వగోచరం యాతాం సూత్రే మణిగణవత్ స్వప్రతిష్ఠిత సర్వసంకల్పవిషయాం త్రిదీప్తిభాస్వరాం సుషుమ్నాభిధాం

మధ్యనాడికాం ధ్యాయామి. జీవాత్మనః ఉపరి- ఓం హ్రీం ఐం క్లీం సౌః

నానామంత్రగణరూపిణ్యై శబ్దబ్రహ్మశక్త్యై నమః . సర్వమంత్ర జననీం ఆకారాది హాంతం

ధారాసంతానరూపం వర్ణజం నాదం నదంతీం పరాం వాక్ప్రమరీం శబ్దబ్రహ్మాదివిశ్రుతాం

శాంతాత్మనాం శక్తిం ధ్యాయామి. ఉపరి నాదావసానగగనే-

ఓంనమోభగవతేవాసుదేవాయ . శాంతం సనాతనం సంవిత్స్వరూపం

నిత్యతృప్తనిరంజనం సర్వాకారం అమూర్తం భక్తానుగ్రహకామ్యయామూర్తతాంగతం

అనుపమం సహస్రరవివహ్నీందు లక్షకోటిసమప్రభం దేవం ధ్యాయామి . ఇతి ధ్యాత్వా.

తదను ఓం అస్మద్గురుభ్యః నమః ఇతి ధ్యాయేత్ . హృత్కమలదళేషు పూర్వాదిషు-

ఓం ఉత్కర్షిణ్యై నమఃఓం జ్ఞానాయై నమః . ఓం క్రియాయై నమఃఓం యోగిన్యై నమః .

ఓం ప్రహ్వాయై నమః . ఓం సత్యాయై నమః. ఓం ఈశాన్యై నమః . కర్ణికాయాం ఓం

అనుగ్రహాయై నమః .

ఓం సహస్రశీర్షాపురుషః . సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ . స భూమిం విశ్వతో వృత్వా.

అత్యతిష్ఠద్దశాంగులం . ఓం నమోభగవతేవాసుదేవాయ, అవ్యక్తపంకజ కర్ణికామధ్యే

ఆగచ్ఛాగచ్ఛ.

పురుషఏవేద సర్వం యద్భూతం యచ్చభవ్యం. ఉతామృతత్వస్యేశానః.

యదన్నేనాతిరోహతి. ఆసనం సమర్పయామి.

స్వాగతం దేవదేవేశ సన్నిధిం భజ మేఽచ్యుత.

గృహాణమానసీం పూజాం యథార్థ పరిభావితాం.

ఓం ఆవాహనముద్రాయై నమః. ఓం స్థాపన ముద్రాయై నమఃఓం సన్నిధాన

ముద్రాయై నమఃఓం సన్నిరోధ ముద్రాయై నమః. ఓం సాంముఖ్యముద్రాయై నమః.

ఓం ప్రార్థనాముద్రాయై నమః. శిరసః ఉపరి- ఓం పద్మాంతరాకాశస్థితాయై గంగాయై నమః. సుషుమ్నావర్త్మనా భగవన్మూర్ధ్నిచ్యుతాం అమృతమయీం గంగాం ధ్యాయామి. ఇతి ధ్యాత్వా . తజ్జలేన అమృతమయేన అర్ఘ్యాదిదానం స్మరేత్ . ఏతావానస్య మహిమా . అతో జ్యాయాశ్చ పూరుషః. పాదోస్యవిశ్వా భూతాని . త్రిపాదస్యామృతం దివి . పాద్యం సమర్పయామి.

త్రిపాదూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః. పాదోస్యేహా భవాత్ పునః. తతో విష్వఙ్ వ్యక్రామత్ . సాశనా నశనే అభి. అర్ఘ్యం సమర్పయామి.

తస్మాద్విరాడజాయత. విరాజో అధిపూరుషఃస జాతో అత్యరిచ్యత. పశ్చాత్ భూమిమథో పురః. ఆచమనం సమర్పయామి.

ఓం నమోభగవతేవాసుదేవాయ మంత్రాసనం కల్పయామి. దేవస్య దక్షిణకేసరేషు-ఓం శ్రీం శ్రియై నమః ఆగచ్ఛాగచ్ఛా శబ్దబ్రహ్మస్వరూపిణీం సర్వశక్తిమయీం శ్రియం ధ్యాయామి. ఓం శ్రియై నమః పద్మాసనం సమర్పయామి. అమృతమయం పాద్యం సమర్పయామి.అర్ఘ్యం సమర్పయామి. ఆచమనీయం సమర్పయామి.మంత్రాసనం కల్పయామి. శ్రీ దేవీ మంత్రస్య.మంకణఋషిః. గాయత్రీఛందః. శ్రీర్దేవతా.శ్రీం బీజం.హ్రీం శక్తిః.క్లీం కీలకం. సమారాధనార్థే వినియోగః.

ఓం శ్రాం హృదయాయ నమ: .

ఓం శ్రీం శిరసే స్వాహా .

ఓం శ్రూం శిఖాయై వషట్ .

ఓం శ్రైం కవచాయ హుం .

ఓం శ్రౌం నేత్రాభ్యాంవౌషట్.

ఓం శ్రః అస్త్రాయ ఫట్ .ఓం కమల ముద్రాయై నమ: .

దేవస్య వామే-ఓం భూం భూమ్యై నమః ఆగచ్ఛాగచ్ఛా, సర్వశక్తిమయీం భూమిం ధ్యాయామి . ఓం భూమ్యై నమః కల్పయామి . అమృతమయం పాద్యం సమర్పయామి.అర్ఘ్యం సమర్పయామి.ఆచమనీయం సమర్పయామి . మంత్రాసనం కల్పయామి . భూదేవీ మంత్రస్య. కణ్వఋషిః. గాయత్రీఛందః . భూర్దేవతా.హ్రీం బీజం. శ్రీం శక్తిః. క్లీం కీలకం. సమారాధనార్థే వినియోగః.

ఓం హ్రాం హృదయాయ నమ: .

ఓం హ్రీం శిరసే స్వాహా .

ఓం హ్రూం శిఖాయై వషట్ .

ఓం హ్రైం కవచాయ హుం .

ఓం హ్రౌం నేత్రాభ్యాంవౌషట్.

ఓం హ్రః అస్త్రాయ ఫట్ . ఓం కమల ముద్రాయై నమ: .పరివారకల్పనం కరిష్యే .

యోగాసనాబ్జపత్రేషు, పూర్వాదిషు, ద్వాదశ దళేషు.

ఓం శ్రీవత్సాయ నమ: , ఓం వనమాలాయై నమ: ,

ఓం యోగమాయాయై నమ:, ఓం వైష్ణవ్యై నమ: ,

ఓం విమలాయై నమ: , ఓం సృష్ట్యై నమ:,

ఓం ఉత్కర్షిణ్యై నమ: , ఓం ప్రజ్ఞాయై నమ: ,

ఓం సత్యాయై నమ: , ఓం ఐశాన్యై నమ: ,

ఓం అనుకంపాయై నమ: , ఓం పితామహ్యై నమ: .

ఏతా: పుష్పాంజలి ధరం ధ్యాత్వా .

ఓం వ్యాప్త్యై నమ: , ఓం కాంత్యై నమ: ,ఓం తృప్త్యై నమ: , ఓం శ్రద్ధాయై నమ:

ఓం విద్యాయై నమ:, ఓం జయాయై నమ:, ఓం క్షమాయై నమ:, ఓం శాంత్యై నమ:

తత్పరితః - ద్వితీయా వరణే ఓం శంఖినే నమ:, ఓం చక్రిణే నమ:, ఓం గదినే నమ:,

ఓం శార్ఙ్గిణే నమ:, ఓం పాశినే నమ:,ఓం అంకుశినే నమ: .

ఓం ఇంద్రాయ నమ:, ఓం అగ్నయే నమ:, ఓం యమాయ నమ:, ఓం నైఋతయే

నమ:,

ఓం వరుణాయ నమ:, ఓం వాయవే నమ:, ఓం సోమాయ నమ:, ఓం ఈశానాయ

నమ: .

త్రితీయావరణాద్బహి: భగవత: ప్రతి ముఖే ఓం క్షం వైనతేయాయ నమ: .

ఈశానదిశి ఓం విష్వక్సేనాయ నమ: . ఏతాः భగవదభిముఖాన్ ప్రాంజలీన్

ధ్యాయామి .

ఓం నమోభగవతేవాసుదేవాయ శ్రీభూసహితాయ స్నానాసనం కల్పయామి .

యత్పురుషేణహవిషా.....గ్రీష్మ ఇద్మశ్శరద్ధవిः. స్నానం సమర్పయామి . ఓం

అలంకారాసనం కల్పయామి. సప్తాస్యాసన్ పరిధయः.....పురుషం పశుం.

ఓం వస్త్రం సమర్పయామి. తం యజ్ఞం.....ఋషయశ్చ యే . ఉపవీతం

సమర్పయామి. తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతः.....గ్రామ్యాశ్చ యే . ఓం గంధం

సమర్పయామి. తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతः.....యజుస్తస్మాదజాయత . ఓం పుష్పం

సమర్పయామి. తస్మాదశ్వా అజాయంత.....అజావయः. ఓం ధూపం సమర్పయామి

. యత్పురుషం వ్యదధుः.....ఓం దీపం సమర్పయామి. ఓం

నమోభగవతేవాసుదేవాయ శ్రీభూసహితాయ భోజ్యాసనం కల్పయామి .

బ్రాహ్మణోస్యముఖమాసీత్.....పద్భ్యాం శూద్రో అజాయత . ఓం అమృతమయం నైవేద్యం సమర్పయామి . చంద్రమామనసో జాయత.....ప్రాణాద్వాయురజాయత . ఓం తాంబూలం సమర్పయామి.

ఓం నమోభగవతేవాసుదేవాయ శ్రీభూసహితాయ ఆవాహనాది తాంబూలాంతై స్సంకల్ప జనితైః పవిత్రైరక్షయైశ్శుభైః సాంస్పర్శిక ఔపచారికాభ్యవహారికరూపైః సప్తలోకసముద్భవైః యథోదితైః ఉత్కృష్టతర లక్షణైరమృతమయైర్భోగైః శ్రీభూమిభ్యాం సహ సంతుష్టోభవ.ఓం నమోభగవతేవాసుదేవాయ శ్రీభూసహితాయ సర్వాలంకార సంయుతాని ధేనుయానాని సమర్పయామి.

నాభ్యా ఆసీద్.....తథాలోకాం అకల్పయన్ . ఓం శ్రీభూసహితవాసుదేవాయ చరణౌ శరణం ప్రపద్యే . ఆనందాశ్రు పరిప్లుతస్సన్నాత్మానం సపుత్ర పౌత్రదారం భగవతే సమర్పయామి . ఓం క్షం సర్వాభీష్టప్రదాయిన్యై ధేనుముద్రాయై నమః సురభిముద్రాం ప్రదర్శ్య. తజ్జాతైరమృతమయైర్వస్తుభిఃసంతుష్టో భవ.అంజలిం సువర్ణపుష్పసంపూర్ణం ధ్యాయామి . ఇతి అంజలిం కృత్వా.తస్మిన్ రేచకపూరకకుంభకైః ప్రత్యేకం మూలమంత్రముచ్చార్య, తస్మిన్-ఓం నమో నారాయణాయ ఆగచ్చ ఆగచ్చ ఇతి వహ్నాయర్కేందునిభం ధ్యాత్వా . సన్నిరుద్ధ్య . తం దేవం మూర్ధ్ని క్షిప్త్వా. భూయోప్యర్ఘ్యం పుష్పాంజలిం చ వితీర్య. మూలముద్రాం ప్రదర్శ్య. లక్ష్మ్యాదీనాం తత్తన్ముద్రాశ్చ దర్శయిత్వా. యథాశక్తి మూలమనుం జప్త్వా.స్తోత్రైః స్తుత్వా. శ్రీభూమిసహితం వాసుదేవం ప్రసాదయేత్.

మానసాగ్నికార్య విధిః

అథ మానసాగ్నికార్యవిధిః ఉచ్యతే . నాభి చక్రమధ్యే ఓం గం భం హ్రీం త్రిగుణావృత్తాయ త్రికోణాయ ఓం రం ప్రధానాగ్నియుతాయ వహ్నిగృహాయ నమః. నాభిచక్రే త్రికోణకుండస్థం అగ్నిం ధ్యాయామి. ధ్యానారణి మంథనేన చిదగ్నిముత్పాదయామి . వాసుదేవాత్మకం శుద్ధం సంస్కృతం దీప్తం ఊర్ధ్వశిఖంచాగ్నిం ధ్యాయామి . ఇతి ధ్యాత్వా. 'అదితేనుమన్యస్వ' ఇత్యారభ్య 'దేవసవితఃప్రసువ' ఇత్యంతేనాఽమృతైః పరిషేచనం ధ్యాత్వా తజ్జ్వాలాగ్రే ఓంనమోభగవతేవాసుదేవాయ ఆగచ్ఛాగచ్ఛేతి మంత్రవిగ్రహ మావాహ్య . సన్నిరుధ్య. పూర్వవదమృతేనార్ప్యది స్మృత్వా . వితీర్య. అమృతమాజ్యముపరిష్టాత్ పద్మాత్ సువర్ణపాత్రే సుషుమ్నావర్త్మనా పరిచ్యుతం ధ్యాత్వా . తేనాజ్యేన నాభిచక్ర త్రికోణ కుండస్థం చిదగ్నిజ్వాలాగ్రా వస్థితం మంత్రవిగ్రహం మూలమంత్రేణ స్వాహాంతేన సంతర్ప్య. 'అదితేన్వమగ్గుస్థాః" ఇత్యారభ్య ' దేవసవితః ప్రాసావీః"ఇత్యంతేన పరిషేచనం ధ్యాత్వా. అమృతమయం నివేదనం ధ్యాత్వా.పునశ్చ హృదయకమలమధ్యే నాభిచక్రే చిదగ్నిజ్వాలాగ్రావస్థితం పూర్వవదావాహ్య.తత్ర స్థితం ధ్యాత్వా.తతః దక్షిణతః కరకం తోయపుష్పాక్షతైః పూర్ణం భావయిత్వా. తన్మధ్యే ఓం నమోభగవతే వాసుదేవాయ ఇతి సంస్కృత్య.తన్మధ్యే ఓం శ్రీం శ్రియై నమః. యాగోక్తాం భూసంపత్తిం లక్ష్మీరూపాం ధ్యాయామి.ఇతి ధ్యాత్వా. తన్మధ్యే పునరపి పూర్వవత్ మూలమంత్రం స్మృత్వా. సశీర్షే జానునీ భూమౌ కృత్వా. విష్ణోర్నివేద్య. తం ప్రసాదాభిముఖం పరితుష్టం విచింత్య

నమస్తే సర్వలోకేశ భగవన్ మంత్ర విగ్రహ.

ఆరాధయామి త్వాం బింబే తావన్నివస మే హృది.

ఇత్యుక్త్వా . తతో బాహ్యపూజాం వక్ష్యమాణేన విధినా కుర్యాత్.

అథ మంత్ర శుద్ధిః

ఓం యం వాయవే నమః మంత్రబీజాని శోషయామి.

ఓం రం అగ్నయే నమః మంత్రబీజాని దహామి. ఓం లం పృథ్వ్యై నమః.

అమృతధారయా ప్లావయామి. ఓం హం మంత్రబీజాని శోధయామి. ఇతి శోధనం

కృత్వా. శుద్ధమంత్రం అక్షమాలయా అష్టోత్తరశతం వా అష్టావింశతిర్వా,బీజాద్యంత

సంపుటితం జపేత్.

ద్వయం మంత్ర శుద్ధిః.

ఇతి శ్రీ వరాహగురుణా విరచితాయాం క్రియాకైరవ చంద్రికాయాం

భూతశుద్ధి మంత్రన్యాసాంతర్యాగ, మానసాగ్నికార్య,మంత్రశుద్ధివిధిఃనామ సప్తవింశః

పరిచ్ఛేదః

****

అష్టావింశః పరిచ్ఛేదః

అథ సర్వాణిద్రవ్యాణి ప్రక్షాళ్య . దక్షిణే చ గళంతికాం ప్రక్షాళ్య. అంబుపూరితాం కృత్వా .

వామే చ పార్శ్వే విన్యస్య. ఓం వర్ధన్యాద్యర్చనపాత్రాధిదైవతాయ ఓం వరుణాయ నమః

ఇత్యభ్యర్చ్య . విష్ణుగాయత్ర్యాఽర్ఘ్యదిపాత్రాణి ప్రక్షాళ్య. దేవస్యాత్మనో వాఽగ్రే త్రిపాదుకాం

విన్యస్య . తస్యాం ఓం రం త్రిపాదుకాధిదైవతాయ ఓం త్రేతాగ్నయే నమః.

ఇత్యావాహ్యేఽభ్యర్చ్య. తదుపరి పాత్రాధారస్థాలికాం విన్యస్య. తస్యాం ఓం లం పృథ్వ్యై

నమః ఇత్యావాహ్యాభ్యర్చ్య . తదుపరి మధ్య దక్షిణ వామేషు పాద్యార్ఘ్యచమనీయ

పాత్రాణి నిధాయ . గాలితోదకైరాపూర్య. ప్రణవేన స్ప్రుష్ట్వా.కుశాగ్రాక్షత పుష్ప

ఫలచందన తిలసిద్ధార్థ యవానర్ఘ్య పాత్రే. తిల దూర్వావిష్ణుపర్ణీ శ్యామాక పద్మాక్షతాణిపాద్య పాత్రే . ఏలాలవంగ కర్పూర జాతీతక్కోల చందనాన్యాచమనీయపాత్రే చ నిక్షిప్య. దక్షిణహస్తే ఓం రం ద్వాదశారాయ చక్రాయ నమః తన్మధ్యే ఓం హం సూర్యాయ నమః ఇతి ధ్యాత్వా. దీప్తైస్తద్రశ్మిభిః ద్రవ్యాణిదగ్ధాని ధ్యాత్వా . వామహస్తే షోడశదళయుతాయ వికస్వరాయ శ్వేతపద్మాయ నమః, తన్మధ్యే ఓం వం షోడశకలాయుతాయఽమృతమయాయ చంద్రమసే నమః ఇతి ధ్యాత్వా. తస్మాదుత్థైః అమృతాంబుభిర్ద్రవ్యాణి సిక్తాని ధ్యాత్వా . తాని యాగయోగ్యాని విచింత్య . హస్తయోరుభయోః ఓం నమోనారాయణాయేతి దేవం ధ్యాత్వా . తాభ్యాం ద్రవ్యాణి సంస్ప్రుశ్య . విష్ణుగాయత్ర్యాఽభిమంత్ర్య . ఓం సురభిముద్రాయై నమః ఇతి సురభి ముద్రాం ప్రదర్శ్య.తదుత్థైనామృతాని చ పూరితానిపాత్రాణి విచింత్య.

ఓం అర్ఘ్యం కల్పయామి, ఓం పాద్యం కల్పయామి, ఓం ఆచమనం కల్పయామి ఇత్యుచ్చరన్ తాని స్ప్రుష్ట్వా . అర్ఘ్యపాత్రాత్ కించిజ్జలం అన్యస్మిన్ పాత్రే గృహీత్వా . ఆధార స్థళికోపరి విన్యస్య .

అర్ఘ్యపాత్రే ఓం విష్ణవే నమ:, పాద్య పాత్రే ఓం మధుసూదనాయ నమ:, ఆచమనీయ పాత్రే ఓం త్రివిక్రమాయ నమ: ఇత్యావాహ్య అభ్యర్చ్య . పాత్రాంతరస్తమర్ఘ్యజలం వామ హస్తే సంస్థాప్య . మూలమంత్రేణ సప్తవారం అభిమంత్రియ . తజ్జలేన ఓం సహస్రారహుంఫట్; ఇతి ద్రవ్యాణ్యాత్మానంచ ప్రోక్ష్య.

దేవస్య యోగపీఠం కల్పయేత్

ఓం ప్ళం ఢ్ళం ఆధార శక్త్యై నమ:

ఓం ప్రూం కాల పావక కూర్మాయనమ:

ఓం హాం సహస్ర ఫణాధృత చతురశ్రభూమండలాయఅనంతాయ నమ:

ఓం భూం భూమ్యై నమ: .

తదుపరి ఆగ్నేయాది కోణేషు.

ఓం ధర్మాయ నమ: , ఓం జ్ఞానాయ నమ: ,ఓం వైరాగ్యాయ నమ: , ఓం ఐశ్వర్యాయ నమ: ,

ఏతాన్ యోగాసనాంఘ్రిరూపాన్ పురుషాకృతీం చతుర్భుజాన్ సింహవక్త్రాన్ స్థితాన్ ధ్యాయామి .

ఓం అధర్మాయ నమ:, ఓం అజ్ఞానాయ నమ:, ఓం అవైరాగ్యాయ నమ:,

ఓం అనైశ్వర్యాయ నమ:, మధ్యే ఓం సదాశివాయ నమ: .

ఏతాన్ అరుణవర్ణాన్ పూర్వసదృశాన్ ధ్యాయామి . యోగాసనాంఘ్రి అంతరాంతర ప్రాగాదిషు,ఓం ఋగ్వేదాయ నమ:, ఓం యజుర్వేదాయ నమ:,

ఓం సామవేదాయ నమ:, ఓం అథర్వవేదాయ నమ:,

ఓం కృతయుగాయ నమ: , ఓం త్రేతాయుగాయ నమ: , ఓం ద్వాపరయుగాయ నమ:,

ఓం కలియుగాయ నమ: ఏతానీషారూపేన ధ్యాయామి.

ఓం వైకారిక అహంకారాయ నమ:, ఓం తైజసిక అహంకారాయ నమ:,

ఓం భౌతిక అహంకారాయ నమ:, ఏతాన్ పాశరూపేణయుతాన్ ధ్యాయామి.

ఓం సత్వగుణాయ నమ:, ఓం రజోగుణాయ నమ:, ఓం తమో గుణాయ నమ:,

ఏతాన్ గుణరూపేన ధ్యాయామి .

ఓం జుం ఘుం గం ఖం కం తూలికారూపేభ్యో పృథివ్యప్తేజోవాయ్వాకాశాత్మనే నమ: .

ఓం మం ఆస్తరణ రూపాయ జీవాత్మనే నమ: .తదుపరి ఓం రం అగ్నిమండలాయ నమ: . ఓం వం సోమమండలాయ నమ: .

ఓం హం సూర్య మండలాయ నమ: .ఉపరి ఓం శ్వేతాయ ద్వాదశదళయుతాయ విపులకర్ణికాకేసరయుతాయ గుణత్రయాత్మకాయ అవ్యక్తపద్మాయ నమ: ఓం భద్రాసనాయనమ:

ఇత్యాసనాంతస్థదేవతాశ్చ ఆవాహ్య గంధాది చతుర్భిరభ్యర్చ్య.

పీఠస్య దక్షిణేపార్శ్వే ఓం బ్రహ్మణే నమ:, ఓం విష్ణవే నమ:, ఓం ఈశ్వరాయ నమ: ఇత్యభ్యర్చ్య . ఉత్తరే ఓం సనత్కుమారాయ నమ:, ఓం సనకాయ నమ:, ఓం సనంతాయ నమ: ఇత్యభ్యర్చ్య.

పశ్చిమే ఓం దుర్గాయై నమ:, ఓం విష్ణ్వే శాయ నమ:, ఓం నారదాయ నమ: ఇత్యభ్యర్చ్య.

అగ్రే ఓం అస్మద్గురుభ్యో నమ: ,ఓం అస్మత్పరమ గురుభ్యో నమ: ఓం అస్మత్సర్వ గురుభ్యో నమ: .

ఇతి ధ్యాత్వా . తదన్వావాహనం కుర్యాత్ . ఏకభేరవిధానే తు నావాహయేత్.

సురసిద్ధావతారితే హరౌ చ తత్ర తు హృదయస్థం బింబే ధ్యాత్వా.

ఆభిముఖ్యకరణమేవావాహనం . న పరివార కల్పనం చ. అన్యత్ర ప్రతిమాదౌ చేత్.ఆవాహనపాత్రమద్భిః ప్రక్షాళ్య . మూలమంత్రేణాఽద్భిరాపూర్య .

హస్తాభ్యామాలలాటముద్ధృత్య. తస్మిన్ ఓం నమోనారాయణాయ ఆగచ్ఛాగచ్ఛ ఇతి వా ఓం నమోభగవతే వాసుదేవాయాగచ్ఛాగచ్ఛ ఇతి వా బింబానుగుణం

చతుర్వారం జప్త్వా హృదయస్థమావాహ్య . కూర్చేన తత్తోయం ప్రతిమామూర్ధ్ని సేచయిత్వా . పాత్రస్థం ప్రతిమాయాం విచింత్య . ఆవాహనముద్రాం ప్రదర్శ్య . కించిదుత్థాయ ప్రణమ్య. స్వాగతముక్త్వా . తన్ముద్రాం ప్రదర్శ్య . ప్రతిమాముద్రాం చ ప్రదర్శ్య . సన్నిధిం కల్పయిత్వా . ముద్రాం ప్రదర్శ్య . తత్ర హరేః స్థితిం యాగావసానికం ప్రార్థ్య . ప్రార్థనాముద్రాం చ ప్రదర్శ్య . ఓం నమోభగవతేవాసుదేవాయ సన్ముఖోభవ ఇతి సాముఖ్య ముద్రాం ప్రదర్శయేత్ . ఏకబేర విషయే మూలాత్ యథావిద్యుక్త వర్త్మనాఽఽవాహ్య . ఆవాహన స్థాపన సన్నిధాన సన్నిరోధ సాముఖ్య ప్రార్థనాముద్రాః ప్రదర్శ్య . మూలేన సపర్యాసనం దత్వా . హస్తన్యాసం వినా దేవదేహే మంత్రన్యాసం కృత్వా . కిరీట శ్రీవత్స కౌస్తుభ వనమాలా చక్ర శంఖ గదాపద్మ గరుడ ముద్రాశ్చ ప్రదర్శ్య .

విభో సకల లోకేశ విష్ణోజిష్ణో ప్రభో హరే.

త్వాం భక్త్యా పూజయాంయద్య భోగైరర్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్.

దివ్యేనాఽర్ఘ్యోపచారేణ యథాశక్తి యథావిధి.

అర్చయిష్యామి సమయే భగవంతం జనార్దనం. ఇతి దేవేశం విజ్ఞాప్య.

ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధీయో యోన: ప్రచోదయాత్

అర్ఘ్యం సమర్పయామి . ఇతి దేవస్య మూర్ధ్ని అర్ఘ్యం సమర్ప్య .

ఓం త్రీణిపదా విచక్రమేవిష్ణుర్గోపాఽథాభ్య: తతోధర్మాణి ధారయన్

పాదయో: పాద్యం సమర్పయామి . ఇతి ద్వివారం .

ఓం ఆప: పునంతు పృథ్వీం పృథ్వీ పూతా పునాతుమా పునంతు బ్రహ్మణస్పతి: .

బ్రహ్మ పూతా పునాతుమాం . ఇతి ముఖేచాచమనం సమర్ప్య .

మధుక్షీరం చ దధ్యాజ్యం మధుపర్కమితి స్మృతం .

ఏకాంగం వా సమస్తం వా మధుపర్కం న లోపయేత్ .

ఇత్యుక్తవత్ ఓం నమోభగవతేవాసుదేవాయ మధుపర్కం నివేద్య .

హస్తాభ్యాం శిరసాపద్భ్యాం మనసా చ ధియా తథా .

అహంకారేనచాత్మానం నిపాత్య ధరణీ తలే.

ఇత్యష్టాంగ ప్రణిపాతేన దేవం ప్రణిపత్య.

దాసోహం తే జగన్నాథ సపుత్రాది పరిగ్రహ:

ప్రేష్యం ప్రసాదికర్తవ్యే మాం నియుంక్ష్వ హి తే సదా. ఇతి దేవేశం విజ్ఞాప్య.

పరివార కల్పనం కుర్యాత్

యోగాసనాబ్జపత్రేషు, పూర్వాదిషు, ద్వాదశసు . ఓం శ్రీవత్సాయ నమ:,

ఓం వనమాలాయై నమ:, ఓం యోగమాయాయై నమ:, ఓం వైష్ణవ్యై నమ:,

ఓం విమలాయై నమ: . ఓం సృష్ట్యై నమ:, ఓం ఉత్కర్షిణ్యై నమ:,

ఓం ప్రజ్ఞాయై నమ:, ఓం సత్యాయై నమ:, ఓం ఐశాన్యై నమ:,

ఓం అనుకంపాయై నమ: ,ఓం పితామహ్యై నమ:

పీఠస్య పరితః ప్రథమావరణే ప్రాగాదిషు

ఓం వ్యాప్త్యై నమ:, ఓం కాంత్యై నమ:, ఓం తృప్త్యై నమ:, ఓం శ్రద్ధాయై నమ:,

ఓం విద్యాయై నమ:, ఓం జయాయై నమ:, ఓం క్షమాయై నమ:, ఓం శాంత్యై నమ:

ఇతి చామరధారిణీశ్చ,

ద్వితీయావరణే ఓం శంఖిణే నమ:, ఓం చక్రిణే నమ:, ఓం గదినే నమ:, ఓం ఖడ్గిణే

నమ:, ఓం పద్మినే నమ:, ఓం ముసలినే నమ:,

ఓం శార్ఙ్గిణే నమ: , ఓం వనమాలినే నమ: ఇతి చ .

త్రితీయావరణే

ఓం ఇంద్రాయ నమ:, ఓం అగ్నయే నమ:, ఓం యమాయ నమ:, ఓం నైఋతయే నమ:, ఓం వరుణాయ నమ: , ఓం వాయవే నమ:, ఓం సోమాయ నమ:, ఓం ఈశానాయ నమ: .

త్రితీయావరణాద్బహి: భగవత్ప్రతిముఖం వైనతేయం చ . ఐశాన్యాం ఓం విష్వక్సేనాయ నమ: ఇత్యభ్యర్చ్య.

స్నానాసనం కల్పయామి

ఓం పాదుకాధి దైవతాయ ఓం అం అనంతాయ నమ: . ఇతి పాదుకామభ్యర్చ్య ఇదం విష్ణుఃత్రీణిపదా ఇతి దేవస్య పాదుకారోహణం స్మృత్వా . అభిషేచనం . 'ఉత్తిష్ఠ' ఇతి దేవం ఉత్థితమ్స్మృత్వా . భద్రం కర్ణేభి: ఇతి స్నానాసన వేదికాయాం నివిష్టం విచింత్య. తదను అస్య దేవదేవస్య నిత్యస్నపనం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య.తదంగం శుద్ధి పుణ్యాహవాచనం కృత్వా.

(నవకలశస్నపన విధిః)

కుంభాన్ స్నపనద్రవ్యాణి చ ప్రోక్ష్య. సువర్ణాది లోహజాన్ మృణ్మయాన్ వా సూత్రవేష్టితాన్ నవ కుంభాన్ ప్రక్షాళ్య . అర్ధమండప మధ్యే ధాన్య రాశౌ ప్రాగుదక్ సూత్రాణిషణ్ణిపాత్య . తేషు బ్రహ్మాదీశానాంతం కలశాన్ సంస్థాప్య. తాన్ ఘృత పాద్య దధ్యర్ఘ్యక్షీరాచమన మధు పంచగవ్య ఫలైరాపూర్య.తాన్ సవస్త్ర రత్న కూర్చాశ్వత్థ పల్లవాపిధానాన్ కృత్వా.తేషు ఘృతాది ఫలావసానేషుక్రమేణ పరవాసుదేవ విష్ణు శ్రీధర మధుసూదన హృషీకేశ త్రివిక్రమ పద్మనాభ వామన దామోదరానావాహ్య,

అభ్యర్చ్య. దర్భైరాచ్ఛాద్య. చక్రముద్రాం ప్రదర్శ్య . స్నానాసనస్థ దేవం పూర్వవదర్ఘ్యదిభిరభ్యర్చ్య .ఓం తద్విష్ణో: ఇతి దంతధావనం, విష్ణు గాయత్ర్యా జిహ్వా నిర్లేఖనం, ఓం విష్ణోర్ముకం ఇతి ఆమలకం చ దత్వా, 'న తే విష్ణో, 'ఆపోహిష్ఠా" ఇతి అభిషేచనం , ఓం అతోదేవా అవంత్వితి కనక కంకతేన కేశ శోధనం కృత్వా.తదను స్థాపిత కలశై పాద్యాది ఘృతాంతైః స్నాపయేత్. విష్ణు గాయత్ర్యా పాద్యేన, దధిక్రావిణ్ణ ఇతి దధ్నా, పయోవ్రత సామ్నా పయసా,న తే విష్ణు ఇతి ఆచమనేన, మధువాతేతి మధునా, విష్ణోఃకర్మాణీతి పంచగవ్యేన, యాఃఫలినీరితి ఫలవారిణా,ఘృతస్నాతేతి ఘృతేన చ ప్రతిద్రవ్య ఘటముపస్నాన ప్లోతవస్త్రోత్తరీయ అర్ఘ్యపాద్యాచమనగంధ పుష్పధూప దీపదానపురస్సరమభిషిచ్య.ఓం హిరణ్య వర్ణాం హరిణీమితి హరిద్రయాలిప్య.

ఓం హిరణ్య వర్ణాఃశుచయ: ఇతి చతస్భిః ఋగ్భిః సంక్షాల్య. గంధద్వారేతిగంధాంబునా చ విష్ణు గాయత్ర్యా కుంకుమేనాఽఽలిప్య. పావమానీభిః, బ్రహ్మజిజ్ఞానం, కయానశ్చిత్ర, ఇత్యభిషిచ్య . ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి ధీయోయోన: ప్రచోదయాత్ . ఇతి దేవం పరిషిచ్య.ఓం సహస్ర ధారాధి దైవతాయ ఓం పూర్ణచంద్రాయ నమ: ఇత్యభ్యర్చ్య . నృసూక్తేన సహస్రధారయా కుంభేనాభిషిచ్య.ఓం శంఖాధి దైవతాయ ఓం జలేశాయ నమ: ఓం పద్మ ధారాధి దైవతాయ ఓం పుష్ట్యై నమ: ఇత్యభ్యర్చ్య. అభిషిచ్య. అగ్నిర్మూర్ధా ఇతి ప్లోత వస్త్రేణ అంగాంబు నిర్ఘృతం కృత్వా. విష్ణుగాయత్ర్యా వస్త్రం ఓం ఇతి యజ్ఞోపవీతం ,ఉత్తరీయం చ సమర్చ్య . అర్ఘ్య పాద్యాదిభిః అభ్యర్చ్య. అలంకారాసనార్థం పూర్వవత్ పాదుకే దత్వా.

అలంకారాసనం

అలంకారాసనం విచింత్య..పూర్వవదర్ఘ్యదిభిరభ్యర్చ్య.

ఓం మూర్ధానం దివం ఇతి ఆర్ద్రాన్ కేశాన్ అగరుధూపేన సంశోష్య. చందనేన చ

గంధద్వారేతి మంత్రేణ గంధేనాఽనులిప్య.ఓం తద్విష్ణో: ఇతి మంత్రేణ దివ్య పరిమళ

పుష్పాణి సమర్పయామి . జితంత ఇతి మంత్రేణ సర్వాభరణాన్ సమర్పయామి .

విష్ణు గాయత్ర్యా అంజనం సమర్ప్య . దర్పణాధి దైవతాయై ఓం శ్రీ మహాలక్ష్మ్యై నమ:

ఇత్యావాహ్య వ్యాహృత్యా దర్పణం సమర్ప్య . ఓం ధూపపాత్రాధిదైవతాయ ఓం

పావకాయ నమ:. ఇత్యభ్యర్చ్య. ధూపముద్రాం ప్రదర్శ్య. జితంత ఇతి దేవస్య

నాసికాయాం ధూపం చ, దీపాధి దైవతాయ భాస్కరాయ నమ:దీపముద్రాం ప్రదర్శ్య.

దేవస్య నేత్రయోఃం ఉద్దీప్యస్వ ఇతి దీపం చ ప్రదర్శ్య.

తిలం వస్త్రం తథా హేమం తాంబూలం తండులం తథా .

ఫలాని గవ్యమాఘారం గాశ్చ ధాన్యం యథా వసు .

గోగ్రాసం దేశికాయైవ దద్యాద్దేవస్యసన్నిధౌ .

ఇతివత్ మాత్రాదానం కృత్వా . తిరస్కరిణీమపోహ్య . వాద్యాన్యాఘోష్య . వేదపాఠాన్

స్తోత్రపాఠాంశ్చ పాఠయిత్వా . దేవస్య నీరాజనం . ఓం నీరాజనాధి దైవతాయ ఓం

స్వధాయైనమ: . ఇత్యభ్యర్చ్య దత్వా .

భోజ్యాసనం

దేవస్య భోజ్యాసనాయ పూర్వవత్ పాదుకే దత్వా. భోజ్యాసనస్థం విచింత్య.

పూర్వవదర్ఘ్యదిభిఃఅభ్యర్చ్య.మధుపర్కం నివేద్య. ప్రణవేన తాంబూలం చ దత్వా.

హవిర్నివేదయేత్సిద్ధం భోజ్య భక్ష్యాది సంయుతం.

మధురాది రసోపేతం విధ్యుక్తం సుసమాహితం.

అసంస్కృతైశ్చ నిష్పన్నం యుక్తమన్యైః ఫలాదిభిః.

అపక్వైరతిపక్వైశ్చ యథాయోగం ప్రకల్పయేత్.

ఇతి నైవేద్యద్రవ్యాణ్యస్త్రమంత్రేణ ప్రోక్ష్య. సర్వమంత్రేణ పరిషిచ్య.

శీతళోదక సంపూర్ణం ఏలా కర్పూర సమ్యుతం .

మందోష్ణం వాసనాయుక్తం అర్ఘణాంబు ఇతి స్మృతం .

ఇత్యుక్తవత్ ఓం ఇతి అర్ఘణందత్వా . నైవేద్యస్య దాహనాప్యాయనే కృత్వా . సురభి ముద్రాం ప్రదర్శ్య . అర్ఘ్యత్ పుష్పమాదాయ . విష్ణుహస్తే సమర్ప్య . దక్షిణజానుం భూమిస్పృష్టం కృత్వా . వామజానుమున్నమ్య . అన్వారబ్ధస్సవ్యేన దక్షిణ కరేణ దర్శిత గ్రాసముద్రయా ''దేవస్యత్వే''తి మంత్రేణ యథోదితం నైవేద్యం దేవస్య దక్షిణహస్తే నిర్వపేత్. తతః పానకం పానీయం చ నివేద్య,ఆచమనం దత్వా . తాంబూలం చ నివేదయేత్ . కర్మార్చాయాం చ ధ్రువభేరాదౌ యద్యుదీరితం తత్సర్వమాచరేత్ . బహుభేరే తు శ్రీ భూమ్యోశ్చ . శ్రీం శ్రియై నమః ఇతి శ్రియం, భూం భూమ్యై నమః ఇతి భువం చ ఆవాహ్య. పద్మాసనం దత్వా . స్వస్వమంత్రేణ షడంగన్యాసం కృత్వా . కమల ముద్రాం ప్రదర్శ్య . అన్యత్ సర్వం అర్ఘ్యాది నైవేద్యాంతం స్వస్వ మంత్రేణ సమర్పయేత్ . తదను దేవం స్తుత్వా . ద్వాదశాక్షరం అన్యం వా మంత్రం యథోదీరితసంఖ్యయా జప్త్వా . తదను వక్ష్యమాణేన విధినా అగ్నౌ దేవం సంపూజ్య . భూతేభ్యః బలిదానం నిత్యోత్సవం చ కృత్వా . దేవేశం విజ్ఞాప్య ప్రణమ్య చ . పూజకః స్వయమాదదీతావశిష్టాని పూజావస్తూని ఆదాయ. దేవప్రీత్యర్థం తైః ఆత్మపూజనం కుర్యాత్.

ఇతి శ్రీ వరాహగురుణా విరచితాయాం

క్రియాకైరవచంద్రికాయాం అష్టావింశఃపరిచ్ఛేదః

****

ఏకోన త్రింశః పరిచ్ఛేదః

అగ్నికార్యవిధిః

అథ అగ్నికార్య విధిః ఉచ్యతే . ఆచార్యః అగ్నయాగారద్వారే ఓం శ్రోం చండాయ నమః

ప్రిం ప్రచండాయ నమః. . మధ్యే ఓం క్షం గరుడాయ నమః ఇత్యభ్యర్చ్య . అంతఃప్రవిశ్య.

అగ్ని కుండస్య పశ్చిమే భాగే ప్రాఙ్ముఖమాసనే ఉపవిశ్య . ఓం అసురాంత

చక్రాయస్వాహా అస్త్రాయ ఫట్ ; ఇతి కుండస్య సంమార్జనాలేపనే కృత్వా.

ప్రాచ్యాం శిరస్సమాఖ్యాతం బాహు యుగ్మం వ్యవస్థితం.

ఐశాన్యాగ్నేయ కోణేతు జంఘే వాయవ్య నైఋతే.

ఉదరం కుండ మిత్యుక్తం యోనిర్యోనిర్విధీయతే.

కుండం ఏవం ధ్యాత్వా . హోమం కరిష్యే . ఇతి సంకల్ప్య . పుణ్యాహం వాచయిత్వా .

తజ్జలేన ఓం భూర్భువస్సువః ఇతి ప్రోక్షణా అవోక్షణా అభ్యుక్షణాని కృత్వ. ఆత్మనో

దక్షిణే పార్శ్వే పుష్పభాజనం వామే చ . అన్యాని నిక్షిప్య. ఓం ఆచక్రాయస్వాహా ఇతి

స్వస్వ మంత్ర న్యాసం కృత్వా . ప్రాగగ్రాన్ షడ్దర్భాన్ ఆస్తీర్య. తేషు 1. ఆజ్య పాత్రం 2.

చరు స్థాలి 3. ప్రోక్షణీ 4. ప్రణీతా 5. సమిత్ 6. కుశ 7. తండుల 8.పరిధి 9. స్రుక్10.

స్రువ 11. దర్వీ 12. అగ్నేర్విహరణ 13.వ్యజన 14. మేక్షణ 15. శుష్కకాష్ఠ 16.ఘంట

17. అక్షత 18. గంధ ద్రవ్యాణి యథాసంభవం న్యంచి నిధాయ.

కుండ మధ్యే ఓం నమోనారాయణాయ ఇతి తిస్రో రేఖాః దక్షిణమారభ్య ఉత్తరాంతం

ప్రాగాయతాః పశ్చిమాది పూర్వాంతం ఉదగాయతాః తావతీఃలిఖిత్వా . తచ్చకలం

విసృజ్య. దర్భ ముష్టిభిః కుండస్య పర్యగ్ని కరణం కృత్వా. కుండ మధ్యే భద్రాసనం

కల్పయిత్వా. ఓం భద్రాసనాయ నమః ఓం విమలాసనాయ నమః . ఇత్యభ్యర్చ్య .

తస్మిన్

కుండ మధ్యే తథా లక్ష్మీం సర్వాభరణ భూషితాం .

సర్వావయవ సంపూర్ణాం ఋతుస్నాతాం విచింతయేత్.

దేవం నారాయణం ధ్యాత్వా సర్వ లక్షణ లక్షితం .

చతుర్బాహుం విశాలాక్షం కోమలం పీతవాససం.

శంఖచక్రగదాపద్మైః చతుర్భిః కృతలక్షణం.

కంజపాణిం తథాపాదం శ్రీవత్సాంకితవక్షసం.

కాలమేఘనిభం శాంతం చంద్రబింబనిభాననం.

హార కేయూర సమ్యుక్తం కిరటేనోప శోభితం . ఏవం ధ్యాత్వా .

తత్ర తయోః సంగమం విచింత్య.తస్మాత్ ఉత్పన్నమగ్నిం ధ్యాత్వా. అరణేః,

సూర్యకాంతాశ్మనోవా, అగ్నింద్వాదశాక్షరేణ మథిత్వా. శ్రోత్రియాగారాద్వా సమాహృత్య.

భూర్భువస్సువఃఇతి ప్రోక్ష్య. అగ్ని బీజస్య.కాశ్యప ఋషిః.

త్రిష్టుప్ఛందః.అగ్నిర్దేవతా.హోమార్థే వినియోగః.ఇతి దివ్యాగ్నిం ధ్యాత్వా . ఓం రాం

ఇత్యాది షడంగన్యాసం కృత్వా. ఓం రం అగ్నయే నమః . ఓం అసురాంత

చక్రాయస్వాహేతి ఇంధనాని అగ్నౌ నిక్షిప్య. వాయు బీజస్య . కిష్కింధఋషిః

జగతీఛందః . వాయుర్దేవతా.అగ్ని ఉద్దీపనార్థే వినియోగః .ఓం యం వాయవే నమః .

ఇతి అగ్నిముద్దీప్య . అస్త్రమంత్రేణ అద్భిః పరిసమూహ్య . ఓం ఆచక్రాయ స్వాహేతి షడంగన్యాసం కృత్వా . త్రిభిః పంచభిః సప్తభిః నవభిః ఏకాదశభిః వా పంచవింశతినిష్ఠాంతైః దర్భైః ఓం వాసుదేవాయ నమః . ఓం సంకర్షణాయ నమః . ఓం ప్రద్యుమ్నాయ నమః . ఓం అనిరుద్ధాయ నమః ప్రాగుదగగ్రం ప్రాగాద్యుత్తరాంతం ప్రాదక్షిణ్యేన పరిస్తీర్య. తత్ర ద్రవ్యాగ్ని మధ్యే పూర్వాగ్రాన్ దర్భాన్ ఆస్తీర్య . తదుపరి ప్రణీతాన్నిధాయ . అద్భిఃఆపూర్య . అక్షతైః అభ్యర్చ్య . దర్భయుగ్మ నిర్మితం ప్రాదేశసమ్మితం కూర్చం తస్యాం విన్యస్య. త్రిభిఃర్దర్భైః పవిత్రైః ఆచ్ఛాద్య. ప్రోక్షణీం ఆత్మనః అగ్రే విన్యస్య . ప్రణీతాజలం కూర్చేన సహ ప్రోక్షణ్యాం ఆవాప్య . తత్కూర్చం హస్తయోః అంగుష్టాఽనామికాభ్యాం మూలేన పునః ఆఘూరం త్రిఃఉత్పూర్య . తత్కూర్చేన ప్రోక్షణీం హోమద్రవ్యాణి సర్వాణి చ ప్రోక్ష్య . తేన నామాదేశం యథాయథం స్ప్రుష్ట్వా . తానిపాత్రాణి ఉత్తానాని కృత్వా.పునః ప్రోక్ష్య . తాని ప్రోక్షణీజలేన ''సత్యంత్వర్తేనపరిషించామి ఇతి ప్రాదక్షిణ్యేన స్రావయిత్వా . ప్రణీతాం పునఃఅద్భిః సంపూర్య.తస్మిన్ ఓం కౌమోదకీ శంఖచక్రపద్మధరాయ వాసుదేవాయ నమః. ఇతి ఆవాహ్య . గంధాదిభిః అభ్యర్చ్య . అగ్నేః ఐశాన్యాం దర్భ విష్టరే తాం సంస్థాప్య.అగ్నేఃదక్షిణతఃదర్భేషు ద్వాదశ దర్భ కృత కూర్చం పూర్వాగ్రం విన్యస్య.తస్మిన్

చతుర్ముఖం భుజ ద్వంద్వం సాక్ష మాలా కమండలం.

హేమాభం శక్తి సహితం బ్రహ్మాణం తు విచింతయేత్ . ఇతి ధ్యాత్వా .

ఓం కం బ్రహ్మణే నమః . ఇతికూర్చే సమావాహ్య ధ్యాత్వా అభ్యర్చ్య . విష్ణుగాయత్ర్యా స్థాలీం ప్రక్షాళ్య . తండులాన్ ఆడకప్రమాణాన్ ఓం ఆచక్రాయ స్వాహా ఇతి తస్యాం

నిక్షిప్య . 'ఓం విచక్రాయ స్వాహా ఇతి శుద్ధజలైః సంక్షాల్య . 'ఓం సుచక్రాయ స్వాహా ఇతి సంశోధ్య . 'ఓం సూర్యచక్రాయ స్వాహా ఇతి అగ్నౌ ఆరోప్య . 'ఓం జ్వాలాచక్రాయ స్వాహా ఇతి అగ్నిం ఉద్దీప్య . 'ఓం మహాసుదర్శనచక్రాయ స్వాహా ఇతి శ్రపయిత్వా . ఏవం మహానసే చుల్యాం వా కేవలాన్న ముద్గాన్న పాయసాన్న గుడాన్నాది చతుర్విధమన్నం శ్రపయిత్వా . అగ్నేః ఉత్తరతో నిక్షిప్య . ఆజ్యపాత్రం ఆత్మనః పురతః సంస్థాప్య . ద్రావితం గాళితం ఆజ్యం. ఆజ్యపాత్రే ఓం అం విష్ణవే నమః '' ఓంఆప్యాయస్వసమేతుతే . విశ్వతస్సోమవృష్ణియం.భవావాజస్య సంగతే. ఇతి మంత్రేణ నిషిచ్య . కుండస్య ఉత్తరే పూర్వాగ్రాన్ దర్భాన్ ఆస్తీర్య . తేషు అంగారాన్ నిరూహ్య.తేషు ఆజ్యపాత్రం నిధాయ . దర్భాన్ ఆదీప్య దర్శయిత్వా విసృజ్య . త్రిభిర్దర్భైః ఆఛాద్య . దర్భ యుగ్మ నిర్మితం ప్రాదేశసమ్మితం కూర్చం నిధాయ . దర్భానాదీప్య దర్శయిత్వ . శ్రీమన్నారాయణ చరణౌ శరణం ప్రపద్యే . శ్రీమతే నారాయణాయ నమః . ఇతి వా మూలేన వా ద్వేదర్భాగ్రే తత్ర ప్రత్యస్య, జ్వలతా దర్భస్తంబేన త్రి పర్యగ్నిక్కృత్వా,విసృజ్య. దర్భకాండద్వయేన నీరాజనం కృత్వా . ఆజ్యస్థాలీం ఉదగుద్వాస్య . అంగారాన్ అగ్నినాసంయోజ్య . ఆజ్యస్థాలీం పురతః కృత్వా, ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం అంగుష్ఠానామికాభ్యాం మూలేన త్రిః ఉత్పూయ . పవిత్రగ్రంథిం విస్రస్య. అపః స్ప్రుష్ట్వా . అగ్నౌ ప్రహృత్య.ఆజ్యం సురభి ముద్రయా అమృతీ కృత్య. చక్ర ముద్రాం ప్రదర్శ్య . దర్భైః ఆఛాద్య. అగ్నేః అష్టసు దిక్షు ఇంద్రాదీన్ ఆవాహ్య . సంపూజ్య చ . ఉష్ణోదకేన స్రుక్స్రువౌ ప్రక్షాళ్య . దర్భ పంచ కృత కూర్చేన స్రుక్ స్రువయోః మూలం మూలేన మధ్యం మధ్యేన అగ్రం అగ్రేణ అస్త్రమంత్రేణ సంమృజ్య.అగ్నౌ నిష్టప్య.అద్భిఃసంప్రోక్ష్య . ఆత్మనః ఉదీచ్యాం స్రుక్స్రువౌ నిధాయ .

కూర్చ గ్రంథిం విసృజ్య తం అగ్నౌ ప్రహృత్య. స్రువేణ ఆజ్యమాదాయ.హోమ ద్రవ్యేషు సమ్సిచ్య .

కుండస్య పశ్చిమే కుండాయామ సదృశం అంగుష్ట నహనం ;
దక్షిణే తస్మాత్ అంగులి హీనం మధ్యమాంగులినహనం;
ఉత్తరే తస్మాత్ అంగులి హీనం కనిష్ఠానాహకం పరిధి త్రయం

క్రమేణ శ్రీధర , నృసింహ, హయగ్రీవ మంత్రైః సంస్థాప్య . మధ్యమం పరిధీం ప్రణవేన ఉపస్పృశ్య . అగ్నేయైశాన కోణయోః ఆఘార సమిధౌ చ అగ్నేశానమంత్రాభ్యాం సంస్థాప్య . ఓం అదితేనుమన్యస్వ . అనుమతేనుమన్యస్వ . ఓం సరస్వతేనుమన్యస్వ . దేవసవితఃప్రసువ"ఇత్యంతేన దక్షిణాద్యుత్తరాంతం సమంతతః పరిషిచ్య . అనుయాజసమిధం ప్రణీతాంముఖే నిధాయ.పంచదశైకతః గో ఘృతాక్తా సమిధః ముష్టిముద్రయా ప్రజాపతిం మనసా ధ్యాయన్ సకృదేవమూలేన హుత్వా . కుశ కూర్చ వేష్టితే వామకరతలే ఘృత పాత్రం నిధాయ . ఓం ప్రజాపతయే ఇదం న మమ ఇతి ప్రథమం నైఋత్యాది ఈశానాంతం . ఓం ఇంద్రాయ ఇదం న మమ ఇతి ద్వితీయం వాయవ్యాత్ ఆగ్నేయాంతం . ఆఘారం హుత్వా. తతః అగ్నౌ ఉత్తరే ఓం అగ్నయే స్వాహా అగ్నయే ఇదం న మమ. దక్షిణే ఓం సోమాయ స్వాహా. సోమాయ ఇదం న మమ. మధ్యే భూరాది వ్యాహృతిభిశ్చ హుత్వా . తదను అగ్నిం సంస్మరేత్.

ద్వి శీర్షకం సప్తహస్తం త్రిపాదం సప్తజిహ్వాకం.
వరదం శక్తి పాణిం చ బిభ్రాణం స్రుక్స్రువౌ తథా.
అభీతిదం చర్మధరం వామేచాజ్యధరం కరే.

కాళీ కరాళీ సుమనా లోహితా ధూమ్రయేవ హి.

స్ఫులింగినీ విశ్వరూపా సప్తజిహ్వాఃప్రకీర్తితాః.

కాల్యాస్తు మధ్యమంస్థానం కరాల్యాః పూర్వదిగ్భవేత్.

మనోజవాయాశ్చాగ్నేయాం లోహితాయాస్తు వారుణే.

సుధూమ్రాసోమనిలయా స్ఫులింగిన్యనిలాశ్రయా.

ఐశాన్యం విశ్వరూపీ తు ఏవం స్థానం స్మరేత్ క్రమాత్.

జిహ్వాయాం దక్షిణే వక్త్రే ధూమ్రాయాం మారణాదికం.

లోహితాయాం వశీకారః కాల్యాం కర్మ చ శాంతికం.

సర్వసిద్ధిః స్ఫులింగిన్యాం ఆననే దక్షిణేతరే.

విశ్వరూపరసజ్ఞాయాం అణిమాదిమహాఫలం.

కరాలికా విజయదా పుష్టిదా చ మనోజవా.

కార్ష్ణ్యం లౌహిత్యమేతాసాం వర్ణంశ్యామలమేవ చ.

స్ఫులింగరూపం చ తతః వర్ణః స్ఫటికసన్నిభః.

తపనీయనిభః ప్రోక్తః జిహ్వానామానుపూర్వశఃఏవం బాలాగ్నిం ధ్యాత్వా.

ఉత్సవాగ్నిః

త్రినేత్రం పంచవక్త్రాఢ్యం రక్త వర్ణం దిశా భుజం.

త్రిమేఖలం త్రిపాదం చ సప్తజిహ్వా సమన్వితం.

ఉపవీతసమాయుక్తం జటామకుటమండితం.

చక్రంపరశుఖడ్గం చ వజ్రం చాఽభయదక్షిణే.

టంకం పాశాబ్జచక్రం(శంఖం ?) చ వరదం వహ్నివామకే.

స్వాహాదక్షిణపార్శ్వే తు స్వధా వామే తథైవ చ.

హిరణ్యాకనకాఽఽకారా కృష్ణా చైవ తు సుప్రభా.

అతిరిక్తో బహురూపాసప్తజిహ్వాః ప్రకీర్తితాః.

మేషారూఢం యౌవనాగ్నిం ధ్యాయేదుత్సవ కర్మణి.ఏవం ఉత్సవాగ్నిం ధ్యాత్వా.

నిత్యాగ్నిః

చతుర్భుజం త్రినేత్రం చ ఏకవక్త్రం జటాధరం.

శూలం పరశుహస్తం చ అభయం వరదాన్వితం.

సప్తజిహ్వాన్వితం శక్తి ఉపవీతోత్తరీయకం.

మేషాసీనం సితం నిత్యే శివం వృద్ధాగ్నిమారభేత్.

(నిత్యాగ్నిః వృద్ధ ఇత్యుక్తః ఉత్సవాగ్నిర్యువాభవేత్)

దీక్షాశాంతిప్రతిష్ఠాగ్నిః బాల ఇత్యభిధీయతే.

ఏవం తత్తత్కర్మానుగుణం అగ్నిం ధ్యాత్వా . ఇత్యభ్యర్చ్య . తదను

అగ్నేర్జాతదోషశాంతయే తిలాన్ ఆఘార సమ్మిశ్రాన్ ద్వాదశాక్షరేణ

అష్టోత్తరశతసంఖ్యయా హునేత్ . ఆసాం మధ్యే కాల్యాం అగ్నిం ''గర్భాధానాదికర్మణా

సంస్కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య. అదితేనుమన్యస్వ ఇత్యాదినా పరిషిచ్య . ఏవం గర్భాదాన,

పుమ్సవన, సీమంతోన్నయన, జాతకర్మ, నామకరణ, అన్నప్రాశన, చౌళ,

ఉపనయన,ప్రాజాపత్య, సౌమ్యక, వైష్ణవ, శుక్రీయ, గోదాన, ఉపనిషక్రమణ, సమావర్తన,

వివాహాన్ ప్రతికర్మసంకల్పపూర్వకం పరిషేచన సంపుటితం హుత్వా . కాల్యాం సమిధః

మూల మంత్రేణ . మనోజవాయాం ప్రణవేన ఆజ్యం. సులోహితాయాం వాసుదేవ

మంత్రేణ అన్నం . సుధూమ్రాయాం సంకర్షణ మంత్రేణ లాజం . స్ఫులింగిన్యాం ప్రద్యుమ్న మంత్రేణతిలం . విశ్వరూపాయాంఅనిరుద్ధ మంత్రేణ ముద్గం చ,ఏవం ప్రత్యేకం షోడశ ఆహుతిర్హుత్వా . తదను అగ్ని మధ్యే యోగపీఠం సంకల్ప్య . ఆధారాది పద్మాంతం సకృదాజ్యేన స్వాహాంతైః తత్తన్మంత్రైః హుత్వా . తత్ర చిద్రూపం పరమేశ్వరం హృదయాదవతార్య ధ్యాత్వా. అర్ఘ్యాది నైవేద్యాంతం తత్తన్మత్రైః సకృత్ సకృత్ ఆజ్యేన హుత్వా. జపార్థం చ సకృత్ హుత్వా.సమిద్దళ పుష్ప బీజ ఫలైశ్చ పరివార మంత్రైశ్చ సకృత్ ఆజ్యేన జుహుయాత్ . ఏతదగ్నౌ ఆరాధనం . అన్యత్ర ప్రతిమాదౌ చేత్ అనంతరం వక్ష్యమాణేన వర్త్మనా సమిదాజ్యైఃజుహుయాత్.

ఆయామః సమిధాంతాలః కనిష్టానహనం క్రమాత్.

చర్మహీనే వినాశః స్యాత్ భేదే క్షీణం కులం భవేత్.

ఆర్ద్రాసు బంధునాశః స్యాత్ పుత్రనాశః పురాతనే.

క్షతాసు భార్యామరణం కలహాయ చ శాఖిని.

ఉద్వేగాయ భవేత్ స్థూలా హ్రస్వా అవగ్రహకారిణీ.

దీర్ఘా అతివృష్టి జననీ త్యాజ్యాదోషయుతా సమిత్.

ఏతాదృశేన సమిధాం శతేన తదర్ధేన పాదేన అష్టాభిః చతస్రుభిః వా సమిద్భిః ఘృతాక్తాభిః మూలమంత్రేణ, ఆజ్యావసిక్తం చరుం గ్రాసముద్రయా ప్రత్యర్ధం నృసూక్తేన పాలాశపత్రేణ హస్తేన వా షోడశ ఆహుతీః, స్రువేణ ఆజ్యేన సమిత్సంఖ్యయా జుహుయాత్.

యజ్ఞ వృక్షోద్భవైః శాంతిః సౌభాగ్యం కుసుమైర్భవేత్.

ధూపద్రవ్యైః సదా ఆరోగ్యం పుష్టిర్దధ్నా పయః శుచిః.

అన్నేనవివిధాన్ కామాన్ ఆజ్యేన ఆయుష్మతీః ప్రజాః.

శ్వేతపద్మైస్తు జుహుయాదిచ్ఛన్ బ్రహ్మశ్రియం నరః.

లక్ష్మీపుష్పైస్తు జుహుయాత్ లక్ష్మీకామోఽథవారుణైః.

పద్మబిల్వసమిద్భిః వా జ్ఞానకామస్తు సర్పిషా.

కన్యకామోహునేత్ లాజైఃగోకామో గోమయైః పునః.

ఆయుష్కామస్తు దూర్వాభిః భూమికామస్తు మృత్స్నయా.

యవైః చ ఇంద్రియకామస్తు తిలైః సర్వజనప్రియః.

బృహ్మవర్చస కామస్తు బ్రహ్మవృక్ష సముద్భవైః.

వేణుభిశ్చ యవైశ్చైవ నీవారైః శాలిభిః తథా.

సర్వే కామాః ప్రసిధ్యంతి హోతుర్బీజై యథోదితైః.

లాజహోమేన సిధ్యంతి సర్వే కామా న సంశయః.

అన్నేన అన్నాద్యకామస్తు పుత్రకామస్తు పాయసైః.

నింబపుష్పైః హిరణ్యార్థీ సర్వేసిధ్యంతి సర్పిషా.

హోమే సర్పిర్మధుక్షీరధారాః స్యుః చతురంగులాః.

శుక్తిః దధ్యాహుతిః గ్రాసం పాయసాజ్యాహుతిర్భవేత్.

భక్ష్యాహుతిః తదర్ధేన ఫలైః పుష్పైః అఖండితైః.

నిష్పావబీజమానేన ధూపద్రవ్యాహుతిః భవేత్.

తిలవ్రీహి యవాద్యైస్తు ముష్ట్యర్ధార్ధాహుతిః క్రమాత్.

అష్టాంగులాతదర్ధా వా సమిద్దూర్వా షడంగులా.

మృద్వీకాక్షప్రమాణేన గోమయాహుతిరిష్యతే.

పూర్ణాహుతిః ఘృతస్యస్యాత్ కుడుపేన చతుర్ముఖ.

న్యూనాధికప్రమాణేన హవ్యకవ్యాహుతీః క్రమాత్.

భుంజంతి దానవాః దైత్యాః నిష్ఫలాయ చ కల్పతే.

తదను అగ్నౌ పరమపురుషం ధ్యాత్వా . అర్ఘ్యాదిభిఃఅభ్యర్చ్య . కుక్కుటాండప్రమాణం ఘృతాప్లుతం చరోః పిండం స్రుగావర్తే నిక్షిప్య . స్రువేణాభిఘార్య . సమిద్దర్భ కుసుమాని ఆనాసికం ఉద్ధృత్య. మూలమంత్రేణ హుత్వా . పంచోపనిషణ్మంత్రైఆజ్యేన యథాశక్తి శాంతి హోమం చ కృత్వా.

ఓం షౌం నమఃపరాయ పరమేష్ట్యాత్మనే వాసుదేవాయ స్వాహా.

ఓం యాం నమః పరాయ పురుషాత్మనే సంకర్షణాయ స్వాహా.

ఓం రాం నమఃపరాయ విశ్వాత్మనే ప్రద్యుమ్నాయ స్వాహా.

ఓం వాం నమః పరాయ నివృత్యాత్మనే అనిరుద్ధాయ స్వాహా.

ఓం లాం నమః పరాయ సర్వాత్మనే శ్రీమతేనారాయణాయ స్వాహా.

స్రువం ఆజ్యేన సంపూర్య . సదర్భ సమిత్కుసుమం స్రువేణ పిధాయ . నాసికాగ్రాంతం ఉద్ధృత్య . మూలమంత్రేణ హుత్వా. తదను ఆత్మనః అగ్రే స్రువం, తస్యాః యామ్యే చ ఆజ్యస్థాలీం స్రుగుత్తరే స్రువం చ నిధాయ . ఉపయుక్త కుశాన్ సర్వాన్ హస్తాభ్యాం ఉదగగ్రం గృహీత్వా . ఆజ్య పాత్రే మూలం, స్రుచోమధ్యే మధ్యం, స్రుచో(స్రుక్?) గర్తే అగ్రం, యథాక్రమం స్పర్శయిత్వా . ఏవం త్రిఃకృత్వా.దర్భాన్ అగ్నౌ నిక్షిప్య .

అనూయాజపరిధ్యూర్ధ్వం సమిధశ్చ క్రమేణ హుత్వా అదితేన్వమ స్థాః. ఇతి పరిషిచ్య . ఆత్మనః అగ్రే ప్రణీతాం సంస్థాప్య.ప్రోక్షణీజలం తస్యాం సంయోజ్య . పూర్వాదిసోమాంతం జలేన సంసిచ్య . పశ్చిమాయాం నిక్షిప్య . స్వాత్మానం సంప్రోక్ష్య . బ్రహ్మాణం

ఉద్వాస్య,పరిషిచ్య . అగ్ని మధ్యస్థం దేవం స్వహృదయే సమర్ప్య . స్రువం జలేన సంపూర్య. కుండాత్ బహిః ప్రాదక్షిణ్యేన సేచయిత్వా . శేషేణ ఆత్మానం సంప్రోక్ష్య.శిరసి భస్మనా తిలకం కృత్వా . ధామ్ని దేవం అర్ఘ్యాదిభిః అభ్యర్చ్య.

ఓం భక్త్యా యత్ అగ్నౌ విహితం యథాశక్తి యథావిధి .

ఆరాధనం తవై వేదం గృహాణ పరమేశ్వర. ఇతి దేవస్యపాదయోః హవనం సమర్పయేత్.

నిత్యహోమేషు పరిధీన్ బహిర్దిక్షు న దాపయేత్. ఏవం పూర్వం హవనం కృత్వా. తదను నిత్యోత్సవం కుర్యాత్.

ఇతి శ్రీ వరాహగురుణా విరచితాయాం క్రియాకైరవ చంద్రికాయాం

అగ్ని కార్యవిధిః నామ ఏకోనత్రింశః పరిచ్ఛేదః

****

త్రింశః పరిచ్ఛేదః

అథ నిత్యోత్సవ విధిః

అథ నిత్యోత్సవ విధిఃఉచ్యతే . అగ్నిపూజానంతరం సౌవర్ణం రాజతం తామ్రం వా పాత్రం తండులైః శుద్ధైః ఆపూర్య . పద్మం ద్వాదశదలం ఆలిఖ్య . కర్మార్చాఽగ్రే నిధాయ . మూలాత్ భగవంతం మూలేనతస్మిన్ సమావాహ్య . తద్దలేషు శ్రీవత్సాది ద్వాదశశక్తీః తదను విష్ణ్వాదిమూర్తీశ్చ ప్రాగాదిక్రమేణ ఆవాహ్య దినే ప్రాతరాయతం పరిక్రమేత్ . మధ్యాహ్నే తు అన్నేన ఏవం కృత్వా . తేన సాయాహ్నే కుసుమసంఘాతైః ఏవం కృత్వా . తేన పరిక్రమేత్ .ఏవం త్రిసంధ్యం తండులాన్నపిష్టేషు దేవం ఆవాహ్య. త్రిభిః బలిం కల్పయేత్ .అథవా త్రిసంధ్యం బింబేన వా ద్వికాలం ఏకకాలం వా హరేః నిత్యోత్సవం అన్నేన కుర్యాత్.

మధ్యందినే వా సర్వార్థం పరిక్రమ్య బలిం క్షిపేత్.

యద్వోత్సవ ప్రతికృతేః అన్వగ్రే వా బలిర్భవేత్.

త్రిసంధ్యం ఛత్రచామరాదిసమ్యుతం కేవలం తండులాదికం అన్నం వా పూర్వవత్ కృత్వా . తేన సహ పంచావరణకే ధామ్ని పంచసు ఆవరణేషు బలిం దత్వా . గేయవాద్య పురస్సరం పర్యటనం ఉత్కృష్టోత్సవః . ఏకకాలహీనః మధ్యమః . కాలద్వయహీనః అధమః . కాలత్రయహీనః క్షుద్రః.

వినా బలిప్రదానేన న ఉత్సవః అభ్యుదయావహః.

మహావాతాదిసంక్షోభే న నిత్యోత్సవం ఆచరేత్.

చండప్రచండయోరేవ వా కేవలం బలిం దత్వా . తత్రైవ ''సర్వేభ్యః శ్రీవిష్ణు పార్షదేభ్యో నమః ఇతి బలిం క్షిపేత్ . శుక్లాంబరధరం శుచిం సర్వాలంకార సంయుతం గరుడాత్మనాభావితం పరిచారకం ఆహూయ . పూర్వోక్తవిధినా వాహితం పాత్రం స్తుతి ధ్వజ చామర చక్రవాహన సంయుతం తన్మూర్ధ్ని నిక్షిప్య . సర్వవాద్య గీత నృత్తపురస్సరం, చండాదీనాం గీతతాల నృత్తపురస్సరం బలిం యథావిధి దద్యాత్ . 'ఓం హ్రీం చండాయ నమఃబలిం దదామి,'ఓం హ్యం ప్రచండాయ నమఃబలిం దదామి. ప్రథమావరణే చండప్రచండౌ ఆరభ్య పంచమావరణపర్యంతం స్థితానాం సర్వేషాం ద్వారపాలానాం గంధపుష్పధూపదీప బలిప్రదానానంతరం మల్లతాల ఋషభస్వర వైజయంతీ నృతాని దర్శయేత్ .

గోపురోత్తరసాలే ఓం సూర్యాయ చంద్రమసే చ బలిం దత్వా. ధైవత స్వరం, భద్రతాలం, సర్వమంగల నృత్తం, సాలాశ్రితానాం సర్వేషాం బలిప్రదానానంతరం, ప్రథమావరణదేవతాసు కామాయ, సర్వమంగలనృత్తం, ధైవత స్వరం భద్రతాలం, యామ్యాయాం 'ఓం బ్రహ్మణే సదేవీవాహనపరివారాయ నమః బలిం దదామి, ఇతి దత్వా . బ్రహ్మతాలం మధ్యమస్వరం, మేఘరంజనీ రాగం, సర్వమంగల నృత్తం, నైఋతే 'ఓం గజాననాయ,భద్రతాలం పంచమస్వరం, వరాటి రాగం హస్తినృత్తం, వారుణ్యాం ఓం షణ్ముఖాయ భద్రతాలం ధైవత స్వరం, సర్వమంగల నృత్తం, వాయౌ దుర్గాయాం తథైవ సౌమ్యాయాం ఓం ధనాధిపతయే భద్రతాలం నిషధస్వరం, తక్కేశి రాగం, పృష్టకుట్టిమనృత్తం ఐశానే ఓం ఈశాయ ఢక్కరీతాలం ధైవతస్వరం శాలాపాణిరాగం, వామజానూర్ధ్వ నృత్తం, గరుడస్య మధ్యమస్వరం, గరుడగాంధారిరాగం, గరుడతాలం, విష్ణుక్రాంత నృత్తం, విష్వక్సేనస్య బలితాలం, ఋషభస్వరం, వరాటి రాగం, స్వస్తిక నృత్తం . ఇదం ఏకావరణమాత్రవిషయం. అంతర్హారోపేతే ధామ్ని తు అంతర్మండలనామ్ని ప్రథమావరణే గోపురోత్తరసాలే ఓం పురుషాయ, దక్షిణే ఓం అచ్యుతాయ, తాలాదీని పూర్వోక్తాని.ఆగ్నేయే ఓం హయగ్రీవాయ బద్ధావతాలం ఋషభ స్వరం కోళ్ళిరాగం సర్వతోభద్ర నృత్తం . యామ్యం ఓం సంకర్షణాయ గాంధారస్వరం కౌశికరాగం భృంగిణీతాలం భేటక నృత్తం . నైఋతే ఓం వరాహాయ మధ్యమస్వరం నట్టభాషారాగం జయతాలం, చక్రమండలనృత్తం . వారుణ్యాం ఓం ప్రద్యుమ్నాయ పంచమస్వరం , శ్రీరాగం, సమతాలం, కాంతార నృత్తం . వాయౌ ఓం అనంతాయ ధైవతస్వరం, కామదరాగం, జయతాలం, కుట్టిమ నృత్తం . ఉత్తరస్య ఓం అనిరుద్ధాయ నిషధస్వరం, తక్కేశిరాగం,

భద్రతాలం, పృష్ట కుట్టిమ నృత్తం . ఐశానే ఓం నృసింహాయ ధైవతస్వరం, దక్షరాగం, ఢక్కరీతాలం, కటిబంధనన్నత్తం.అంగణే ఇంద్రాది పీఠికా స్థానేషు,పూర్వే ఓం చక్రిణే, షడ్జస్వరం, గాంధారరాగం, సమతాలం,విలాసనృత్తం.

ఆగ్నేయే ఓం ముసలినే, ఋషభస్వరం, కోల్లరీరాగం, బద్ధావతాలం, సర్వతోభద్రనృత్తం .

యామ్యాం ఓం శంఖినే, గాంధారస్వరం, కౌశికరాగం, భృంగిణీతాలం, ఖేటకనృత్తం .

నైఋతే ఓం ఖడ్గినే,మధ్యమస్వరం, నట్టభషారాగం, మల్లతాలం, చక్రమండలనృత్తం .

వారుణ్యాం ఓం గదినే, పంచమరస్వరం, శ్రీకామదరాగం, మంగలతాలం, కాంతారనృత్తం

.

వాయౌ- ఓం శార్ఙ్గిణే, కుట్టిమనృత్తం, ధైవతస్వరం, తక్కేశి రాగం, జయ తాలం,

కౌబేర్యాం-ఓం పద్మినే, పృష్టకుట్టిమ నృత్తం, నిషధస్వరం దక్ష రాగం,భద్రతాలం .

ఐశానే-ఓం వజ్రినే, వామజానూర్ధ్వనృత్తం, ధైవతస్వరం . శాలాపాణి రాగం, ఢక్కరీతాలం . అంతర్హారనామ్ని-ద్వితీయావరణే సూర్యాదీనాం పూర్వమేవ ఉక్తాని . అంగణే- పూర్వే ఓం ఇంద్రాయ సురాధిపతయే సదేవీవాహనపరివారాయ నమః . బలిందదామి- సమతాలం, షడ్జస్వరం, గాంధారరాగం, విలాసనృత్తం, ఆగ్నేయే-ఓం అగ్నయే నమః బద్ధావతాలం, ఋషభస్వరం, కోల్లిరాగం, సుభద్రకనృత్తం, నైఋతే - ఓం నైఋతయే మల్లతాలం, మధ్యమస్వరం, నట్టభాషారాగం, చక్రమండలనృత్తం, వారుణే-ఓం వరుణాయ మంగలతాలం, పంచమస్వరం, కామదరాగం, కాంతారనృత్తం, వాయవ్యే ఓం వాయవే-కుట్టిమ నృత్తం, ధైవత స్వరం, తక్కేశిరాగం, జయతాలం, సౌమ్యే - ఓం కుబేరాయ, పృష్టకుట్టిమనృత్తం, నిషధస్వరం, దక్షరాగం, భద్రతాలం. ఐశానే - ఓం ఈశానాయ వామజానూర్ధ్వనృత్తం,ధైవతస్వరం,శాలాపాణిరాగం, ఢక్కరీతాలం.

మధ్యాంతర్హారనామ్ని -తృతీయావరణే ధాత్రాది ద్వారపాలానాం, ద్వాదశాదిత్యానాం చ భద్రతాలం, ధైవతస్వరం, సర్వమంగలనృత్తం . అగ్నియమ మధ్యే-వసవః, యమనిఋతిమధ్యే పితృగణాః, నిఋతివారుణ మధ్యే -విశ్వేదేవాః, వరుణవాయు మధ్యే-సప్తమరుతః, వాయుకుబేరమధ్యే- సప్తఋషయః, కుబేరేశానమధ్యే-ఏకాదశరుద్రాః, భద్రతాలం, ధైవతస్వరం, సర్వమంగల నృత్తం,

తత్రాంకణే కుముదాదయః, తేషాం తాలరాగనృత్తాని ఉక్తాని . మర్యాదాయాం ద్వారపాలాః దుర్జయాదయాః, ఆవరణదేవతాస్తు-పూర్వే సాధ్యా, ఆగ్నేయే నవగ్రహాః, యామ్యాయాం అంగిరసః, నైఋతే అశ్వినౌ, వారుణ్యాం లక్ష్మీసరస్వతీవిఘ్నేశాః, వాయౌ ఇంద్రాదీశాంతాః, ఉత్తరస్యాం బ్రహ్మాదివాస్తుదేవగణాః, ఐశాన్యాం సప్తవింశతి నక్షత్రాణి . తేషాం చ భద్రతాలం, ధైవతస్వరం, సర్వమంగలనృత్తాని, అంగణే ఉపేంద్రాదయః, తేషాం ఇంద్రాదివత్ తాలాదీని.

మహామర్యాదా నామ్ని -పంచమావరణే ద్వారపాలాః, కుముదాదయః, తేషాం తాలాదీని ఉక్తాని . ఆవరణదేవతాస్తు పూర్వస్యాం సిద్ధఋషినాగాః, ఆగ్నేయే అసురాః, యామ్యాయాం రాక్షసాః, నైఋతే యక్షవిద్యాధరాః, పశ్చిమాయాం సౌరభేయీ గుహ్యగంధర్వాః, వాయవ్యే అప్సరసః, సౌమ్యాయాం ప్రాజాపతయః మత్ర్యాశ్చ, ఐశానే అధిరోహిణ్యః, ఏతేషాం బలితాలం ధైవతస్వరం, సర్వమంగలనృత్తం, అంగణే ఇంద్రాది పీఠికాసు విశ్వేశాదయః . తేషాం ఇంద్రాదివత్ తాలరాగ నృత్తాని.

ఏవం ప్రథమావరణాది సర్వావరణేషు బలిప్రదానమాత్రం చేత్ బల్యర్థం క్రమాత్ పరిభ్రామ్య . పీఠం ప్రదక్షిణీ కృత్య ఆలయం ప్రవిశ్య . తం చ ప్రదక్షిణీకృత్య అంతః ప్రవిశ్య

అర్ఘ్యం దత్వా, మూలమంత్రేణ మూలబేరే సముత్సృజ్య . బలిశేషం కించిత్ విష్వక్సేనస్య శిరసి నిక్షిప్య. పరిశిష్టం అక్షతాదికం చ బలిపీఠే నిక్షిపేత్ .

నిత్యోత్సవే తు తద్బింబం శిబికాదిషు వా పరిచారక శిరసి వా ఆరోప్య . పరిభ్రమణం ఆచరేత్ . తదా తత్ర విలాస కర్తర్యాది నృత్తభేద సంయుతం పుష్ప ప్రపా ఛత్ర చామర సర్వ వాదిత్ర సర్వగేయ బ్రహ్మఘోషబహుదీప సంకులం ఉత్సవం కుర్యాత్.

తస్య బింబస్య శీవత్సాద్యష్టమంగలాని దర్శయిత్వా . దేవస్య సన్నిధానే ఏవ సర్వేషాం బలిం దత్వా . ఆవరణేషు పృథుకాది తాంబూలం చ నైవేద్యం ఆచరేత.శంఖనినదేన కేవలం ప్రాకారద్వారా నిర్గత్య బలిపీఠస్య పురతః మందిరాభిముఖం దేవం స్థాపయిత్వా . పీఠస్య సర్వాసు దిక్షు వాదిత్రేషు ఘోషితేషు క్షాలితే పీఠికా మూర్ధ్ని గురుః విష్ణుపార్షదాన్ సంపూజ్య . తత్ర బలిం నిరవశేషం దత్వా . పీఠం ప్రదక్షిణీ కృత్య . ధామాంతః ప్రవిశ్య . ముఖమండపే దేవస్య పాదుకే దత్వా . యానాదేః అవరోప్య . దేవం విష్టరే ప్రాఙ్ముఖం ఆరోప్య . అర్ఘ్యాదిభిః అభ్యర్చ్య . అవసరోచితం ఉపహారాదికం ప్రదాయ. గర్భగేహం ప్రవిశ్య . బహిరంగణ భూమిషు గేయవాదిత్రనృత్తేషు న్యూనభావం సమాధాతుం శుద్ధతాండవం దర్శయిత్వా . దేవం మూలమంత్రేణ మూలే సమర్ప్య . ప్రణమ్య స్తుత్వా, ప్రదక్షిణీకృత్య . స్వగృహం ప్రవిశ్య, స్వార్థం దేవం ప్రపూజయేత్. స్వార్థార్చనం ప్రథమమేవ ఇతి కేచిత్.

ఇతి శ్రీ వరాహగురుణా విరచితాయాం క్రియాకైరవచంద్రికాయాం నిత్యోత్సవ విధిఃనామ త్రింశః పరిచ్ఛేదః

****

అథ ఏకత్రింశః పరిచ్ఛేదః

స్నపన విధిః

అథ స్నపనవిధిః ఉచ్యతే- విషుసంక్రమణ,గ్రహణాఽయనద్వయ, ద్వాదశీ, శ్రవణ, కర్తృజన్మదినత్రయ, తిథిత్రయ, వ్యతీపాత, రోహిణీ, దర్శ, పౌర్ణమాసీ, పునర్వసు, పంచమ్యాది శుభతిథి నక్షత్రవారాదిషు కృతం స్నపనం కేవలం . ప్రతిష్ఠోత్సవాదిషుకర్మాంగం . కర్మాంగేనాఽఙ్కురారోపన నిశాచూర్ణ స్నపనాదికం . కేవలే సర్వం చతుస్థానార్చనయుతం కుర్యాత్.

ఆచార్యఃతత్పూర్వేద్యుర్దేవస్యాంకురప్రతిసర పురస్సరం అధివాసం సద్యో వా కుర్యాత్ . అధివాసస్తు స్నపనప్రతిమాయాం తీర్థప్రతికృతౌ వా తదలాభే ఉత్సవబింబ బలిబింబ కర్మార్చా కూర్చాదిషు లేపమృణ్మయ భిత్తిస్థ పటస్థ విషయే సకూర్చ దర్పణేఽధివాసం కుర్యాత్.

స్నపనార్థం ప్రాసాదస్య అగ్రతః సర్వాసు ఆవరణభూమిషు సర్వాసు దిక్షు యథావకాశం చతుర్ద్వార చతుస్తోరణస్తంభవేష్టన వితాన ముక్తాదామపూర్ణకుంభదర్భమాలాదిభిః అలంకృతం దశహస్తవిస్తృతం ద్విగుణేన ఆయతం మండపం కారయిత్వా . తస్మిన్పూర్వక్లృప్తే వా మండపే తత్ త్రేధా విభజ్య . తృతీయేంశే పశ్చిమే చతురశ్రాం చతుర్హస్తవిస్తారాం శిలాదినిర్మితాం ఉపానాదియుతాం వేదికాం కల్పయిత్వా . తదుపరి చతురశ్రాం వృత్తం వా ప్రాదేశేన విస్తీర్ణం అష్టాంగులేన చతురంగులేన వా ఉన్నతం వలయం వేదికోపరి చ ఆధారతుల్యం ఆశ్వభ్రమేదినీం కుర్యాత్ .

మృణ్మయాదిషుబింబేషు బహిర్వేది ప్రకల్పనం.

ఏకబేరే తు న బహిః స్నాన వేదిప్రకల్పనం.

తోరణాది న కర్తవ్యం గృహార్చా స్నపనే తథా.

ఇతి విధాయ . తత్ గోమయేన అనులిప్య . సుధాచూర్ణాఽక్షత దూర్వాంకుర దీప సాంకుర పాలికాదిభిఃఅలంకృత్య . తస్య రౌద్రేకోణే గాలితవస్తు సుగంధిజలపూరితాని జలద్రోణ్యాది భాజనాని చ. వేదికాయాం దక్షిణే భూతలే పవమానాదిభిః సూక్తైః అభిమంత్రితం సాపిధానం ఉపస్నానాంబుభాజనం చ కల్పయిత్వా . అర్ఘ్యాది దీపపర్యంతాని పూజాద్రవ్యాణి స్నానోపయుక్తాని చ. తదను వేదికాగ్రే .

అథమోత్తమస్నపనవిధిః(81 కలశాః)

చందనార్ద్రాణిసూత్రాణి చతుర్దశ ప్రాగాయతాని ఉదగాయతాని చ ఆస్ఫాల్య తేషు ఏకోనసప్తత్యుత్తరశతకోష్ఠేషు ధాన్యపీఠానురూప్యేణ షోడశాంగులాయామవిస్తారేషు బ్రహ్మదీశానపర్యంతం నవ నవ పదాని ఏకాధికాశీతి సంఖ్యాకాని కలశాస్పదాని విసృజ్య. శేషాణి అష్టోత్తరాశీతిసంఖ్యాకాని వీథ్యర్థం సంమార్జ్య . ప్రతిపదం వ్రీహ్యాఢకేన తదర్ధేన వా తండులేన తదర్ధేన తిలేన చ పీఠికాం ఆరచయ్య. తదుపరి ద్వౌద్వౌ దర్భౌ ప్రత్యస్య . తదుపరిష్టాత్ సౌవర్ణాన్ రాజతాన్ తామ్రాన్వా మృణ్మయాన్ పక్వబింబ ఫలోపమాన్ అచ్ఛిద్రాన్ స్వనవతః కాలమండలవర్జితాన్ అభిన్నాన్ పాషాణస్ఫోటవర్జితాన్ ద్రోణేన తదర్ధేన వా వారిణా పరిపూరణోచితాన్ సప్తదశకుంభాన్ వార్యాఢకేన పూరణోచితాన్ చతుష్షష్టిశుద్ధోదకకుంభాన్ చ తంతునా ‘ఇంద్రం నత్వా”ఇతి పరివేష్టితాన్ విష్ణుగాయత్ర్యా ప్రక్షాల్య . కలశాస్పదమేదిన్యాః పశ్చిమే భాగే

ధాన్యపీఠం విధాయ . ఆచార్యః స్వయం భూతశుద్ధిం కృత్వా . పుణ్యాహం వాచయిత్వా . సంప్రోక్ష్య . తస్మిన్ ప్రాగగ్రాన్ ఉదగగ్రాన్ వా దర్భాన్ సంస్తీర్య . తేషు ఏతాన్ ఓం ఇతి బ్రహ్మాదీశానంతం అధోముఖాన్ సంస్థాప్య . తేషాం ఉపరి ఓం షోం నమః పరాయ పరమేష్ట్యాత్మనే నమః ఇతి త్రీన్ త్రీన్ దర్భాన్ విన్యస్య . ప్రాఙ్ముఖః సన్ అర్ఘ్యతోయేన ఓం యాం నమః పరాయ పురుషాత్మనే నమః ఇతి ప్రోక్ష్య . ఓం రాం నమఃపరాయ విశ్వాత్మనే నమః ఇతి అక్షతాన్ వికీర్య . ఓం వాం నమః పరాయ నివృత్యాత్మనే నమః ఇతి ఉత్తానీకృత్య . విధివత్ అగ్నిం సంసాధ్య . విష్ణుగాయత్ర్యా ఆజ్యేన స్రుపనద్రవ్యాణి సంసిచ్య . యథోచితం వస్త్రపూతైః ఘృతాది స్రుపనద్రవ్యైః తత్తన్మంత్రైః కుంభాన్ ఆపూరయేత్.

ఓం లాం నమః పరాయ సర్వాత్మనే నమః ఇతి సప్తదశకలశాన్ ఉద్ధృత్య . తేషు ఏకం మధ్యమనవక మధ్యమం కుంభం ద్రోణమాణేన ఘృతేన ఓం వాసుదేవాయ నమః ఇతి సంపూర్య . మధ్యే సంస్థాప్య . తాదృశ ప్రమాణేన ఉష్ణోదకేన ఆపూర్య . ఓం పురుషాయ నమః ఇతి ఘృతకుంభస్య ప్రాచ్యాం చ . తస్య ఆగ్నేయదిక్కుంభం మాణిక్యపద్మరాగనీల వజ్రపుష్యరాగ ప్రవాల మౌక్తిక మరతక వైదూర్యనామభిః నవరత్నైః సరత్నోదకం ఓం కేశవాయ నమః ఇతిసంపూర్య . తద్యామ్యాయాం సోదకుంభం కదలీదాడిమ చూతామలకబిల్వనాలికేరపనస మాతులంగాభిధైః భిన్నైః ఫలైః ఓం సత్యాయ నమః ఇతి . ఘృతస్య నైఋుతకుంభం లోహోదకేన సువర్ణ రజతతామ్ర సీస త్రపుకాంస్యాయోభిధానైః ప్రత్యేకం నిష్కప్రమాణైః సప్తభిః లోహైః ఓం నమో నారాయణాయ' ఇతి. తత్పశ్చిమేసజలం కుంభం రజనీసూర్యవర్తినీసహదేవీ శిరీష సదాభద్ర కుశాగ్రైః మార్జనద్రవ్యైః ప్రత్యేకం ముష్టిమాణైః ఓం అచ్యుతాయ నమః

ఇతి. తస్య మారుతం సజలం కుంభం చందనకుష్ట కుంగుమాగరు ఉశీర హ్రీబేర గిరిసంభవ మాంసీమురాభిధైః పృథక్ పలమితైః గంధద్రవ్యైః ఓం మాధవాయ నమఃఇతి. తస్య కౌబేరం సజలం కుంభం నీవారవేణుశాలి ప్రియంగు యవ కంగు షాష్టిక గోధూమతండులైః ప్రత్యేకం ముష్టిమాత్రైః ఓం అనంతాయ నమః ఇతి. తస్య ఐశానం సజలం కుంభం యవ వేణు వ్రీహిభిః ప్రత్యేకం కుడుప ప్రమాణైః ఓం గోవిందాయ నమః ఇతి చ సంపూర్య . బ్రహ్మస్థాన నవకస్య మధ్యమం కుంభం సోదకం పాద్యాభిధానం తులసీ పద్మ దూర్వాక్షత శ్యామాక విష్ణుపర్ణీ బిల్వపత్రైః పలమాత్రేణ చందనేన చ ఓం విష్ణవే నమః ఇతి సంపూర్య . యామ్య నవకస్య మధ్యమం అర్ఘ్యాఖ్యం సోదకం కుంభం సిద్ధార్థాక్షత కుశాగ్ర పూర్వోక్త ఫలయవ తిల చందనపుష్పైః ప్రత్యేకం ముష్టిమాత్రైః, చందనేన త్రినిష్కమాత్రేణ ఓం మధుసూదనాయ నమః ఇతి . పశ్చిమ కుంభనవకస్య మధ్యమం ఉపస్పర్శనాఖ్యం సజలం కుంభం తక్కోల చంపకముకులకర్పూర జాతీఫల ఏలాలవంగత్వక్చందనపుష్పైః ప్రత్యేకం పలార్ధపరిమాణైః ఓం త్రివిక్రమాయ నమఃఇతి . ఉత్తర నవకస్య మధ్యమం పంచగవ్యాఖ్యం కుంభం దధిద్విగుణేన ఆఘారేణ,తస్మాత్ త్రిగుణేన పయసా తచ్చతుర్గుణేన మూత్రేణ తస్మాత్ చతుర్గుణేన శకృద్వారిణా చ.

గోమూత్రం విష్ణుగాయత్ర్యా గంధద్వారేతి గోమయం.

ఆప్యాయస్వేతి చ క్షీరం దధిక్రావిణ్ణేతి వై దధి.

ఘృతం శుక్రమసీత్యేవం గవ్యాని సహయోజయేత్.

అథవా విష్ణుగాయత్ర్యా,యద్వా ''పరమేష్టి శకృన్మంత్రః,గోమూత్రస్య తు పూరుషః.

విశ్వమంత్రః భవేత్ దధ్నః నివృత్తిః సర్పిషా భవేత్.పయసః సర్వమంత్రః స్యాత్

యద్వాచాష్టాక్షరేణ వా . ఏవం సంయోజ్య . దేవస్యత్వేతి సర్వాణి ఏకీకృత్య . ఏవం

సాధితేన ఏతేన పంచగవ్యేన ద్రోణమానేన . ఏవం సంయోజనప్రకారః స్నపనవిధౌ,

ప్రోక్షణే తు ఏతత్సర్వం పంచకం సమం.ప్రాశనే తు

గోమయేన సమం మూత్రం దధిస్యాత్ ద్విగుణం తతః.

తతః చతుర్గుణం సర్పిః సర్పిషాఽష్టగుణం పయః.

ప్రాశనే పంచగవ్యస్య ప్రమాణమిదమీరితం.

ద్రోణమానం పంచగవ్యం ఘృతమానం చ తాదృశం.

తాదృగేవ దధి క్షీరం తావదేవ చ మాక్షికం.

అర్ధం వాస్యాదాఢకం వా న్యూనంచేదాసురం భవేత్.

గృహార్చాస్నపనే న్యూనం ప్రస్థేనైవ ప్రకల్పయేత్.

పంచగవ్యాని గృహ్ణీయాత్ మృత్పాత్రే నూతనే శుభే.

కపిలాయాః జరాయాః వా పంచగవ్యం ప్రశస్యతే.

న ఆర్తాయాః న చ గర్భిణ్యాః న వృద్ధాయాః కదాచన.

న అవత్సాయాః ఉపాదద్యాత్ ధేనోమూత్రం శకృద్ద్వయం.

భూమిష్ఠం గోమయం గ్రాహ్యం సోష్ణం కృమ్యాది ధూషితం.

నిష్పీడ్య సమ్యక్ గృహ్ణీయాత్ గోమయస్య రసం పునః.

సద్యస్తప్తం ఘృతం శుద్ధం అహోరాత్రోషితం దధి.

క్షీరం గ్రాహ్యమతప్తం చ దశహాజ్జన్మనః పరం.ఏవం సంపాద్య .

ఓం వామనాయ నమః ఇతి . ఆగ్నేయ నవకస్య మధ్యమం కుంభం దధ్నా ఓం

శ్రీధరాయ నమః ఇతి నైఋూతకుంభ నవకస్య మధ్య కుంభం పయసా ఓం

హృషీకేశాయ నమః ఇతి, వాయవీయకుంభ నవకుంభ నవకస్య మధ్యమం కుంభం

మధునా ఓం పద్మనాభాయ నమః ఇతి, ఐశాన్యాం కుంభనవకస్య మధ్యమం కుంభం

శమీపలాశఖాదిర బిల్వాశ్వత్థ వికంగ త ఔదుంబర న్యగ్రోధత్వక్భిః పలార్ధపరిమితాభిః

కృతేన కషాయేన ఓం దామోదరాయ నమః ఇతి చ సంపూర్య . విష్ణుగాయత్ర్యా

సప్తదశ ద్రవ్య కుంభాన్ సంస్థాప్య . మధ్యమనవకస్య

పూర్వనవకాద్యష్టనవకమధ్యద్రవ్యకుంభానాం చ పరితోఽష్టావష్టౌ శుద్ధోదకలశాన్

ద్వాదశాక్షరమంత్రేణ సంస్థాపయేత్ .

పూర్వోక్తద్రవ్యాఽలాభే తు-

పాద్యద్రవ్యాంతరాలాభే దూర్వాగ్రేపి చ సర్షపః.

శస్తమాచమనీయే తు తక్కోలం మార్జనాంబసి.

సహదేవీ గంధతోయే చందనక్షోద ఇష్యతే.

కషాయతోయేచాశ్వత్థం శీతముష్ణోదకే సతి.

రత్నోదకే వజ్రమేకం కదళ్యేకా ఫలాంబసి.

సువర్ణం లోహపానీయే శాలితండులమక్షతే.

యవోదకఘటే వ్రీహిః శస్యతే కమలాసన.

అలబ్ధే దధినీక్షీరం క్షీరాలాభే తు తద్దధి.

మధూన్యలబ్ధే సర్పీంషి తదలాభే భవేన్ మధు.

అలాభే పంచగవ్యానాం ఘృతమేవైకమిష్యతే.

పంచగవ్యేషు యస్యస్యాత్ అలాభస్తత్పదే ఘృతం.

ఇతి భగవదుక్తైః ఏవం ద్రవ్యపూరణం కృత్వా . పరిస్తీర్య. సప్తభిః పంచభిస్త్రిభిః వా దర్భైః

కృతాన్ కూర్చాన్ కుంభేష్వావాగగ్రాన్ మహాకుంభే చతుర్వింశతిభిర్దర్భైఃకృతం కూర్చం

కర్ణమానం తథా నిక్షిప్య.తాం చక్రమంత్రేన శరావైఃి పిధాయ . 'యువాసువాసా ఇతి మంత్రేణ వాససా ప్రత్యేకమలాభే, ప్రతివ్యూహం వా సర్వానావేష్ట్య . ఆచార్యో మూర్తిపైర్బ్రాహ్మణైస్సహ దేవసమీపమాసాద్య . 'ఉత్తిష్ఠ బ్రహ్మణస్పత ఇతి దేవముత్థాప్య . భద్రంకర్ణేభిఃి ఇతి స్నానసనవేదికాయాం వినివేశ్య. వేదవిద్బ్రాహ్మణైరయుగ్మైస్సహ పుణ్యాహం వాచయిత్వా . తాన్యథావిత్తానుసారం తోషయిత్వా . గురుఃి ప్రాణానాయమ్య . స్థాపితేషు తోరణధ్వజకుంభేషు తత్తద్దేవానావాహ్య అభ్యర్చ్య . మంటపద్వారేషు తౌర్యత్రికం ప్రవర్తయిత్వా . పూర్వసంసాధితాఽగ్నౌ యావత్కలశసంఖ్యయా మూలమంత్రేణాజ్యాహుతీర్హుత్వా . అన్యస్మిన్ సంపాతాజ్యం సంగృహ్య . చరుణా నృసూక్తేన షోడశాహుతీశ్చ హుత్వా . దేవం గంధాదిభిరభ్యర్చ్య . కుంభేషు సంపాతాజ్యారోపణమారచయ్య . ఘృతాది ద్రవ్యకుంభేషు ఆధారాది పద్మాంతం పీఠం సంకల్ప్యాఽభ్యర్చ్య . ఘృతకుంభే ఓం నమో భగవతే పరమాత్మనే వాసుదేవాయాగచ్ఛాగచ్ఛ ఇత్యావాహ్య . అభ్యర్చ్య . అర్ఘ్యాదితాంబూలాంతం సంపూజ్య . ఉష్ణోదక ఫలమార్జనాక్షత రత్నలోహ గంధయవ పాద్యాఽర్ఘ్య ఆచమన పంచగవ్య దధిపయో మధుకషాయకుంభేషు పురుషసత్య అచ్యుతానంత కేశవ నారాయణ మాధవ గోవిందవిష్ణు మధుసూదన త్రివిక్రమ వామన శ్రీధర హృషీకేశ పద్మనాభ దామోదరాన్ క్రమేణ ఆవాహ్య అభ్యర్చ్య . అర్ఘ్యాది తాంబూలాంతం సంపూజ్య . సర్వేషు శుద్ధోదకుంభేషు చ అష్టాక్షరేణ ఆవాహ్య అభ్యర్చ్య. తదను ఓం ధాన్యాధి దైవతాయై భూమ్యై నమఃి, ఓం కూర్చాధి దైవతాయ అస్త్రాయఫట్, ఓం చక్రికాధిదైవతాయ ఓం సుదర్శనాయ నమఃి, ఓం వాసోధిదైవతాయ విష్ణవే నమఃి . అన్యేషాం యాగద్రవ్యాణాం ఓం జనార్దనాయ నమఃి . ఇతి చ ఆవాహ్య

అభ్యర్చ్య . దేవస్య విష్ణు గాయత్ర్యా అర్ఘ్యం త్రీణి పదేతి పాద్యం, ఆపఃపునంతు ఇతి ఆచమనం, తద్విష్ణోఃఇతి దంతధావనం, విష్ణు గాయత్ర్యా జిహ్వానిర్లేపనం, వామదేవ్యం ఇతి అభ్యంగం, విష్ణోర్నుకం ఇతి ఆమలక వారి, నతే విష్ణుఃఇతి అభిషేకం, అగ్నిఃమూర్ధా ఇతి ప్లోతవస్త్రం, ప్రణవేన వస్త్రం, ఉత్తరీయం చ దత్వా.పునఃఅర్ఘ్యాది దీపాంతం అర్చయిత్వా .

ఛిన్నకౌతుకతంతుం సపుష్పం సమర్చితం పాద్యకుంభం విష్ణుగాయత్ర్యా ఉద్ధృత్య.మూర్తిప దత్తం ఆచార్యఃకరే గృహీత్వా .

పాద్యకుంభస్థాఒవాగగ్రకూర్చాహృతజలేన దేవస్య శిరసి ప్రణవేన సంప్రోక్ష్య . విష్ణుగాయత్ర్యా పాద్యవారిణా, ప్రవిష్ణురస్తు ఇతి అర్ఘ్యాజలేన, న తే విష్ణుఃఇతి ఆచమనాంబునా, విష్ణోఃకర్మాణి ఇతి పంచగవ్యేన, దధిక్రావిణ్ణేతి దధ్నా, పయోవ్రత సామ్నా పయసా, మధువాతేతి మధునా ఓషధ్యఃఇతి కషాయేన, త్వం విష్ణుఃఇతి ఉష్ణజలేన, యాఃఫలినీఃఇతి ఫలవారిణా, శన్నోదేవీఃఇతి మార్జనాంభసా, సావిత్ర్యా అక్షతోదకేన, త్రాతారమితిరత్నోదకేన,మహావ్యాహృత్యా లోహవారిణా, గంధద్వారేతి గంధాంబునా, శతధారేతి యవోదకేన, ఘృతస్నాతేతి సామ్నాఘృతేన చ అథవా పురుషసూక్తస్య ఋగ్భిఃషోడశభిఃఇదం విష్ణుఃఇత్యనయార్చయా వా, ద్వాదశాక్షరేణ, షడక్షరేణ విష్ణుగాయత్ర్యా వా స్వైఃస్వైఃమూర్తిమంత్రైఃవా పాద్యాది ఘృతాంతైఃప్రతిద్రవ్యకుంభస్నపనం ఉపస్నానోత్తరీయార్ఘ్యచమనీయ గంధపుష్పధూపదీపాంతం దేవం అభ్యర్చ్య అభిషిచ్య. ద్రవ్యకుంభోద్ధరణాంతరాంతరా శుద్ధోదకుంభాన్ ద్వాదశాక్షరేణ ఉద్ధృత్య, అభిషిచ్య . తదను నవ సప్త పంచ త్రీన్ వా కుంభాన్ ఏకం వా కుంభం పుణ్యాహపురస్సరం హరిద్రాతండులస్య చూర్ణైఃసంపూర్య . ధాన్య పీఠే నిధాయ

. తాన్ సవస్త్ర రత్నలోహకూర్చ పల్లవాపిధానాన్ కృత్వా . తత్ర శ్రియం ఆవాహ్య అభ్యర్చ్య . శ్రీసూక్తేన తైః అభిషిచ్య .తతః దేవం ప్రదక్షిణీకృత్య . నత్వా, సహస్రధారయా స్నాపయిత్వా . ప్రణవేన అలంకారాసనం దత్వా. అర్ఘ్యం ఆరభ్య నీరాజనాంతం ఇష్ట్వా.ఖారిద్రోణం తదర్ధం వా తండులం దత్వా. చతుర్విధం అన్నం నివేద్య. నిత్యహోమం కృత్వా. తతః సుఖాసీనం దేవం నత్వా. స్తుత్వా.మనోరథం ప్రార్థయేత్. యజమానోఽపి గురవే శతనిష్కపరిమితాం దక్షిణాం ఋత్విజాం తదర్ధం పాదం వా పరిచారక వేదపాఠకాదీనాం దత్వా . పూజార్థం ఆహ్రతం శిష్టం సర్వం ఆచార్యాయ దద్యాత్ . ఏతదధమోత్తమం . ఏతేషు ఏకోత్తరాశీతికుంభేషు సర్వకోణస్థ ద్వాత్రింశచ్ఛుద్ధోదకుంభహీనం (49కలశాః)అధమమధ్యమం . సర్వైః చతుష్షష్టి శుద్ధోకకుంభైః హీనం (17కలశాః)అధమాధమం .

మధ్యమోత్తమస్నపనవిధిః(277 కుంభైః)

అథ మధ్యమోత్తమస్నపనవిధిః ఉచ్యతే-

మధ్యే పూర్వోక్తాధమోత్తమైకాశీతికలశస్థాపనే విహితేనసూత్రవర్త్మనైవ తద్బహిః చతుర్దిక్షు తథా సూత్రాణి ఆస్ఫాల్య . ద్వే ద్వే పఙ్క్తి వీథ్యర్థం తత్పరితః సంమార్జ్య . శిష్టేషు ఏకాశీతిపదేషు మధ్యే కుంభానాం నవకం ఇంద్రాది సోమాంతాసు దిక్షు ప్రతిదిశం షట్కం, ఆగ్నేయాదిషు కోణేషు ప్రత్యేకం చతుష్కం, ఏవం ఏకోనపంచాశత్కలశాన్ సంస్థాప్య . శేషాణి ద్వాత్రింశత్పదాని వీథ్యర్థం పరిమార్జ్య . ఏవం చతుర్దిక్షు కృత్వా . ప్రాక్స్థిత ఏకోనపంచాశత్కలశ మధ్యనవకమధ్యమం ఓం వరాహాయ నమః ఇతి గుడోదకేన . దక్షిణే ఏకోనపంచాశత్కలశ మధ్యనవకమధ్యమం ఓం నారసింహాయ నమః ఇతి ఇక్షురసేన . పశ్చిమ ఏకోనపంచాశత్కలశ

మధ్యనవకమధ్యమం ఓం శ్రీధరాయ నమః ఇతి నాలికేరజలేన . ఉత్తర

ఏకోనపంచాశత్కలశ మధ్యనవకమధ్యమం శాంతికుంభం

తులసీవేణునీవారశాలిశ్వేతసర్షపతిలైః తులసీం వినా ప్రత్యేకం కుడుబ ప్రమాణైః

ముష్టిమాత్రతులస్యా చ, శాంతిద్రవ్యాఽభావే తులస్యా ఏకయా వా ఓం హయగ్రీవాయ

నమః ఇతి చ.

గుడాభావే చ ఇక్షురసం తస్య అభావే గుడోదకం.

గుడమానం పలాశీతిః అర్ధం అర్ధార్ధమేవ వా.

నాలికేరజలాభావే తత్స్థానే క్షీరమిష్యతే.

ఆపూర్య . గుడోదకే ఓం వరాహాయ నమః, ఇక్షురసే ఓం నృసింహాయ నమః,

నాలికేరోదకే ఓం శ్రీధరాయ నమః, శాంతివారిణీ ఓం హయగ్రీవాయ నమః ఇత్యావాహ్య

అభ్యర్చ్య . 'మధువాతేతి గుడోదకేన, మధునక్తం ఇతి ఇక్షురసేన, మధుమామ్న ఇతి

నాలికేరాంభసా, వేదాహం ఇతి శాంతిజలేన, జితంతే ఇతి శుద్ధోదకుంభైః సమ్స్నప్య .

తదను పాద్యాదిఘృతాంతైః స్నపనం ఆచరేత్ . స్నపనాంతే నిశాచూర్ణైః స్నపనం

కుర్యాత్. ఇతి మధ్యమోత్తమ స్నపనవిధిః.

ఏకోత్తరాశీతి కలశస్థ చతుష్షష్టిశుద్ధోదకుంభాన్ తత్పరితః చతస్రుషు దిక్షు స్థాపితైకోన

పంచాశత్కలశస్థ ద్వినవత్యుత్తర సంఖ్యాకాన్ శుద్ధోద కుంభాన్ చ క్రోడీకృత్య.

షట్పంచాశదుత్తరశతశుద్ధోదకుంభేషు అర్ధశుద్ధోదకుంభహీనం మధ్యమమధ్యమం,

సర్వశుద్ధోదకుంభైః వినా మధ్యమాఽధమం.

ఉత్తమోత్తమస్నపనవిధిః(473 కలశస్నపనవిధిః)

అథ తావత్ ఉత్తమోత్తమస్నపనవిధిః ఉచ్యతే .

పూర్వోక్త ఏకాశీతి కలశాస్పదస్య పూర్వాద్యాశాసు చతస్రుషు దిక్షు ప్రతిదిశం చ ఏకోనపంచాశత్కుంభేషు స్థాపితేషుసత్సు, ఏకాశీతి కలశస్థాపనస్య ఆగ్నేయాదిషు చతుర్షుకోణేషు ప్రతికోణం తత్తత్సూత్రవర్త్మనైవ పూర్వవత సూత్రాణి ఆస్ఫాల్య . తథైవ ఏకోన పంచాశత్క లశాన్ సంస్థాప్య . ఆగ్నేయ ఏకోనపంచాశత్కలశ మధ్య నవకమధ్యమకుంభం మంగలాఖ్యం ఇంద్రవల్యంకుర, అశ్వత్థపల్లవ, కుశేశయ, ఏకపత్రాంబుజ, చందన, కుష్ట, కుంగుమ, రోహిణద్రుమ, యూథికా, మల్లికా, ఉత్పలత్రయ, జాతి, చంపక, కేతకీభిః ద్వౌ-ఇంద్రవల్యంకురౌ, అశ్వత్థపల్లవం ముష్టిమాత్రం ఏకపత్రాంబుజమేకం, కుశేశయమేకం, పుష్పాష్టకం ముష్టిమాత్రం, చందనాని ఏకైకంపలం-ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ఇతి-నైఋూత ఏకోనపంచాశత్కలశమధ్య నవకమధ్యమకుంభం సర్వౌషధాఖ్యం-మాంసీకుష్ఠ, హరిద్రాద్వితయ, ముర, శైలేయ, చంపక, ముకుల, ముస్తా, వచా, కర్పూరైః, ప్రత్యేకం పలమితైః . క్షుణ్ణైః, ఓం నమోభగవతే సంకర్షణాయ నమః, వాయవ్య ఏకోనపంచాశత్కలశమధ్య నవకమధ్యమకుంభం సర్వగంధాఖ్యం, కర్పూరకుంకుమ కుష్ఠ మాంసీ మలయజ, ముర ప్రియంగు, కేసర, ముస్తా తమాల, నాగకేసర, మూలద్వితయ, కచ్చోర, సురపర్ణీ, కేసర, ఉశీర, తార, లోధ్ర, హరిచందన, అగరుద్వితయ, సితకుష్ఠ, కాలేయ, గ్రంథిపల్లవ, చంపకముకులచూర్ణితైః ప్రత్యేకం పలసమ్మితైః ఓం నమోభగవతే ప్రద్యుమ్నాయ నమఃఇతి . ఐశానే ఏకోనపంచాశత్కలశ మధ్యనవక మధ్యమకుంభం మూలౌషధాఖ్యం వ్యాఘ్రీ, సిహ్మీ,

బలా, శరపుంక, శతావరీ, బిల్వమూల, వచా, శుంఠీ గోరండీ, శతమూలైః,

పృథక్పలమితైః చూర్ణితైః ఓం నమోభగవతే అనిరుద్ధాయ ఇతి.

(మంగలోదకవస్తూనాం అలాభే చందనం వరం.

సర్వౌషధీనాం ఏతాసాం అలాభే కుష్టముచ్యతే.

అలాభే సర్వగంధానాం శస్యతే చందనం వరం.

మూలౌషధీనాం సర్వాసాం అలాభే శస్యతే బలా.)

ఆపూర్య . మంగలోదకే వాసుదేవం,సర్వౌషధీకుంభే సంకర్షణం, సర్వగంధకుంభే

ప్రద్యుమ్నం, సర్వమూలౌషధీకుంభే చ అనిరుద్ధం ఆవాహ్య. సంపూజ్య.

విష్ణోర్నుకమితి మంగలాంబునా, ఓషధ్య ఇతి సర్వౌషధీజలేన, నారాయణానువాకేన

సర్వగంధాంబునా, యా ఓషధీరితి, అష్టాక్షరేణ శుద్ధజలైశ్చ సంస్నాప్య . అనంతరం

ఘృతాంతం స్నాపయేత్ . ఇత్యుత్తమోత్తమం . సర్వత్ర క్రోడీకృత్య .

అష్టచత్వారింశదుత్తర చతుశ్శత శుద్ధోదకుంభేషు అర్ధశుద్ధోదకుంభైః హీనం

ఉత్తమమధ్యమం . సర్వైః అష్టచత్వారింశదుత్తర చతుశ్శతశుద్ధోదకుంభైః వినా

పంచవింశతిద్రవ్యకుంభైరేవ కృతం ఉత్తమాధమం. ఇతి స్నపననవకం.

అథ అష్టోత్తరశతకలశస్నపన విధిః ఉచ్యతే-

కలశస్థాపన ప్రాగాయతేషు షట్సు ఉదగాయతేషు చ తథా సూత్రేషు ఆస్ఫాలితేషు

పంచవింశతిపదాని భవేయుః. తేషు మానుషేద్వాదశపదాని హిత్వా . మధ్యే బ్రహ్మ

దివ్యస్థపదనవకం ఏకీకృత్య . సూత్రవర్త్మనా కోష్టానాం యథాశతంభవతి తథా

కృత్వా.తత్ర ప్రాచ్యాం అవాచ్యాం ప్రతీచ్యాం ఉదీచ్యాం ద్వే ద్వే పంక్తీ హిత్వా తత్పరితః

ద్వే ద్వే పంక్తీ సంమార్జ్య . తత్ర బ్రహ్మదీశాంతాసు దిక్షు విదిక్షు చ నవపదాని

కుంభాస్పదాని, ఏవం అనయారీత్యా అష్టోత్తరశతకలశాస్పదాని కల్పయేత్ . ఏవం కలశాన్ సంస్థాప్య . బ్రాహ్మమధ్యకలశచతుష్టయాగ్నేయ పదకుంభం పూర్వోక్తప్రమాణేన ఘృతేన, అవశిష్టాన్ త్రీన్ శుద్ధోదకేనాపూర్య . తత్పరితః పూర్వాదీశాంతాఽష్టదిక్స్థితాఽష్ట చతుష్కాఽఽగ్నేయకుంభాష్టకం, ఉష్ణోదక,రత్నోదక, ఫలోదక, లోహతోయ, మార్జనోదక, గంధవారి, అక్షతవారి,యవోదకాని పూర్వోక్తమానైఃఆపూర్య . మానుషేభాగే ప్రాచ్యాదీశానాంత స్థితాఽష్ట నవక కుంభాష్టకం ఏవంకృతే ద్రవ్యకలశాః సప్తదశ శుద్ధోదకుంభానాం ఏకోత్తరాశీతిః . ఏవం సర్వమపి క్రోడీకృత్య అష్టోత్తరశతం కలశానాం భవతి. దేవమంత్రాభిషేకాశ్చ పూర్వవత్.

అథ ఏకోనపంచాశత్కలశస్నపన విధిః ఉచ్యతే-

ప్రాగాయతాని దశ తథా ఉదగాయతాని చ సూత్రాణి ఆస్ఫాలయేత్ . ఏవం చేత్ ఏకోత్తరాశీతిపదాని భవేయుః. కలశాస్పదస్య చతసృషు దిక్షు ద్వే ద్వే పంక్తీ హిత్వా.తతః ఏకస్యాం ఏకస్యాం పంక్తౌ సమ్మార్జితాయాం మధ్యే నవకం దిక్షు ప్రతిదిశం షట్కాని విదిక్షు ప్రత్యేకం చతుష్కాని ఏవమేకోనపంచాశత్కలశాస్పదాని భవేయుః. మధ్యే నవ,దిక్షు చత్వారః,విదిక్షు చత్వారఃద్రవ్యకుంభాః భవంతి.ఏవం చేత్ సప్తదశద్రవ్యకుంభాః ద్వాత్రింశత్ శుద్ధోదకుంభాః మంత్రదేవతాః స్నపనం చ పూర్వవత్.

అథ పంచవింశతికలశస్నపనవిధిః-

యథా ఏకోత్తరాశీతిపదాని భవేయుఃతథా సూత్రాణి ఆస్ఫాల్య. చతసృషు దిక్షు ఏకైకాం పంక్తీం హిత్వా. తతః ద్వే ద్వే పంక్తీం సమ్మార్జ్య. మధ్యే నవ ప్రతిదిశం త్రీన్ త్రీన్ ప్రతికోణమేకైకం కలశానాం సంస్థాప్య.మధ్యస్థ త్రిక చతుష్టయ మధ్యస్థాశ్చ కోణచతుష్టయస్థాః చత్వారశ్చ ద్రవ్యకుంభాః సప్తదశ అష్టౌ కుంభాః శుద్ధోదకపూరితాః.

ద్రవ్య మంత్రదేవతాः స్నపనం పూర్వవత్.యద్వా చందనాగరు కాశ్మీర కుష్ఠ తగర వీణాసితాఽగరు హరిచందనప్రీబేరైः గంధద్రవ్యైः మధ్య కుంభనవకం, దిక్షు స్తిథాన్ చతురఃవిదిక్షు చతురశ్చ తమాలసితకుష్ఠ సురపర్ణీరస కర్పూర నాగకేసర ముస్తాచంపకముకుల ప్రియంగు పుష్ప కాలేయ గ్రంథిపల్లవ బీజ మాంసి ఖర్జూర శైలేయ ప్రీబేరద్రుమ ముర్రైः వా సర్వాన్ కుంభాన్ పూరయేత్.

అథ షోడశకలశస్నపన విధిः

ప్రాగాయతాని నవ తథా ఉదగాయతాని చ సూత్రాణి తథా సతి చతస్రుషు ఏకైకాం పంక్తీం హిత్వా. ద్వయోः ద్వయోः పంక్త్యోः సమ్మార్జితయోः మధ్యే చత్వారి దిక్షు ద్వే ద్వే విదిక్షు చ ఏకైకం, ఏవం షోడశ కలశాస్పదాని భవేయుः. మధ్య చతుష్కస్య ఆగ్నేయం కుంభం పూర్వోక్తైः నవభిः రత్నైः నైఋూతం తథా సప్తలోహైः,వాయవ్యం తథాగంధద్రవ్యైः ఐశానం తథా ఆజ్యేన చ ఆపూర్య. పూర్వాదిస్థిత ద్వాదశకుంభాన్ పాద్యార్ఘ్య దధ్యాచమన పంచగవ్య క్షీరాక్షత మార్జన మధు కషాయకుశోదక యవైः పూర్వోక్తమానైः క్రమేణ ఆపూర్య. పురుషాది దామోదరాంతాన్ ఆవాహ్య.నృసూక్త షోడశఋగ్భిः స్నపనం కుర్యాత్.

అథ ద్వాదశకలశ స్నపన విధిः-ప్రాగాయతాని సప్త తథా ఉదగాయతాని చ సూత్రాణి,తథా సతి మధ్యే చతుష్కం విహాయ చతస్రుష్వపి దిక్షు ఏకైకాం పంక్తీం సంమృజ్య.కోణేషు చతస్రుషు త్రిషు త్రిషు పదేషు మృష్టేషు, చతుష్కస్య బహిः ప్రాచ్యాం అవాచ్యాం ప్రతీచ్యాం ఉదీచ్యాం ద్వే ద్వే భవతः. ఏవం సతి ద్వాదశ కలశాస్పదాని భవేయుः. మధ్యచతుష్కస్య ఆగ్నేయం కుంభం పూర్వోక్తైः నవభిः రత్నైः నైఋూతం లోహైः,వాయవ్యం గంధద్రవ్యైः,ఐశానం సర్పిషా చ ఆపూర్య.తత్పూర్వాద్యుత్తరాంత

పదస్థితాన్ అష్టౌ కుంభాన్ క్రమేణ పాద్య దధ్యర్ఘ్య క్షీరాచమన మధు పంచగవ్య ఫలైః పూర్వోక్తమానైః ఆపూరయేత్.మంత్రదేవతాఃపూర్వవత్.

ఏతేషాం అలాభే తు మధ్యచతుష్కం ఆగ్నేయం ఆరభ్య బహి స్థిత సోమకుంభాంతం కోష్టాఽగరు కాలీయ గ్రంథిపల్లవబీజ చందన కాశ్మీర మాంసీ తమాల ముర పర్వతోత్థసువర్ణ రజఃకణ చంపక ముకుళ ఖర్జూరద్రవైః ప్రాదక్షిణ్యేన ఆపూరయేత్.

అథ నవకలశస్నపన విధిః

ప్రాగాయతాని సూత్రాణి చత్వారి తథా ఉదగాయతాని చ. తథా సతి పదాని నవ భవేయుః. మధ్యకుంభం ఆరభ్య ఐశానంతం ఘృత పాద్య దధ్యర్ఘ్య క్షీరాచమన మధుపంచగవ్య ఫలైః క్రమేణ . నవరత్నైః వా పూరయేత్.మంత్ర దేవతాః పూర్వవత్.

అథ పంచకలశస్నపన విధిః

ఏకః మధ్యే చతసృషు అపి దిక్షు చత్వారః. మధ్యం ఆరభ్య సౌమ్య పర్యంతమణిప్రవాల మౌక్తిక వజ్ర వైఢూర్య పంచలోహైః. అథవా ప్రత్యేకశః పంచగవ్యైః వా పూరయేత్.

పంచగవ్యస్య మంత్రదేవతాః పఞ్చోపనిషదః.

అథ ఏకకలశస్నపన విధిః ఏకం కలశం మధ్యే సంస్థాప్య పంచామృతైః పంచగవ్యైః వా పూరయేత్.గురవే యథాశక్తి నిష్కమానా దేయా.

ఇతి శ్రీ వరాహ గురు విరచితాయాం క్రియకైరవ చంద్రికాయాం ఉత్తమాది స్నపన విధిః నామ ఏకత్రింశః పరిచ్ఛేదః

****

అథ ద్వాత్రింశః పరిచ్ఛేదః

అథ ఏకోత్తర సహస్రకలశస్నపన విధిః ఉచ్యతే

పూర్వేద్యురేవ భగవతః పూర్వవత్ అంకుర ప్రతిసరాధివాసాన్ చ కృత్వా .
ద్వాత్రింశద్ధస్తవిస్తారద్విగుణేన ఆయతం కలశాస్పద భూభాగ వైపుల్యానుగుణం
మహత్ అన్యత్ మండపం కల్పయిత్వా . యథాపురం ద్వారాదీని చ.
కలశాస్పదభూమిం పంచవింశతిధా విభజ్య. మధ్యమం బ్రాహ్మంపదం ఏకోత్తరాశీతి
ఘటాస్పదం యథా భవతి తథా విభజ్య.బ్రహ్మాదీశానాంతం నవ నవ పదాని ఏకాశీతి
ఘటాస్పదాని హిత్వా . శిష్టానిఅష్టోత్తరాశీతి పదాని సంమార్జ్య . ప్రతిపదం వ్రీహీణాం
ఆఢకేన తండులానాం తదర్ధేన తదర్ధేన తిలానాం పీఠికాం కృత్వా . తదుపరి ద్వౌ ద్వౌ
దర్భౌ విన్యస్య. తదను సువర్ణాది లోహజాన్ మృణ్మయాన్ పూర్వోక్త లక్షణయుతాన్
ద్రోణేన వా జలానాం తదర్ధేన వా పూర్యాన్. ద్రవ్యకుంభాన్ , జలానాం ఆఢకేన పూర్యాన్
చ. కలశాన్ విష్ణుగాయత్ర్యా ప్రక్షాల్య . మృణ్మయాంస్తు వామే కరతలే విన్యస్య.
తదితరేణ కరేణ తంతుం గృహీత్వా వేష్టితతంతూనాం అంతరాలంయవమాత్రం
అర్ధాంగులమాత్రం వా యథా భవేత్ తథా . ''ఇంద్రం నత్వే'తి మంత్రేణ ఆవేష్ట్య.
కలశాస్పదమేదిన్యాః పశ్చిమే భూతలే ధాన్యపీఠం విధాయ . పుణ్యాహం వాచయిత్వా
. తస్మిన్ ప్రాగగ్రాన్ ఉదగగ్రాన్ వా దర్భాన్ సంస్తీర్య . తత్ర బ్రహ్మాదీశానపర్యంతం
కుంభాన్ అధోముఖాన్ ఓం ఇతి విన్యస్య . తేషాం ఉపరి పూర్వవత్ త్రీన్ త్రీన్ దర్భాన్
పరమేష్ఠిమంత్రేణ విన్యస్య. అర్ఘ్యా తోయేన పురుష మంత్రేణ ప్రాజ్ముఖః ప్రోక్ష్య.
విశ్వమంత్రేణ అక్షతాన్ వికీర్య. నివృత్తిమంత్రేణ ఉత్తానికృత్య . తదను విధివత్ అగ్నిం
సంసాధ్య. సర్పిషా విష్ణుగాయత్ర్య అష్టోత్తర శతాహుతిః హుత్వా సంపాతేన స్నపన
ద్రవ్యాణి సంసిచ్య . వస్త్రపూతైః స్నపనద్రవ్యైః తత్తత్ దేవతా మంత్రైః కలశాన్ సంపూర్య.
ద్రవ్య కలశాన్ ఉద్ధృత్య . విష్ణుగాయత్ర్య యథాస్థానం వక్ష్యమాణేన విధినా స్థాపయేత్.

మధ్యే బ్రాహ్మేభాగే ఏకోత్తరాశీతి ఘటాఃి. దివ్యే ఐంద్రే దివ్యే యామ్యే వారుణే దివ్యే సౌమ్యే చ ప్రతిదిశం ఏకోత్తరాశీతికలశాఃి . దివ్యభాగాగ్నేయాది కోణచతుష్టయేష్వపి ప్రతికోణం ఏకోనపంచాశత్ సంఖ్యాకాఃి కలశాఃి.

తేషాం తు ప్రాగుదగగ్రాణి దశ సూత్రాణి ఆస్ఫాల్య. పూర్వాది దిక్షు ద్వే ద్వే పంక్తీ హిత్వా . పరితఃి ఏకైకాం పంక్తిం సంమార్జ్య . మధ్యే నవ పూర్వాద్యుత్తరాంతం షట్ షట్ . ఆగ్నేయాదీశానాంతం చత్వారి చత్వారి కలశాఃి స్థాప్యాఃి.

తత్పరితశ్చ మానుషే భాగే షోడశస్థానేషు చ ప్రతిస్థానం పంచవింశతికలశాఃి స్థాప్యాఃి . తేషాం తు ప్రాగుదగగ్రాణి దశ సూత్రాణి ఆస్ఫాల్య . చతుస్సృషు దిక్షు ఏకైకాం పంక్తీ హిత్వా . తదను ద్వే ద్వే పంక్తీ సమ్మార్జ్య . మధ్యే నవ దిక్షు త్రీణి త్రీణి విదిక్షు ఏకైకాం . ఏవం పంచవింశతి కలశాన్ స్థాపయేత్ .ఏవం చేత్ కలశానాం సహస్రం ఏకోత్తరం భవతి .

(1)బ్రాహ్మే మధ్యనవకే నవకమధ్యమే సర్వలోహాన్ .. సువర్ణ రజత తామ్ర సీస త్రపు కాంస్యాఽయస్సారాన్ నిష్కమాత్రాన్, మాణిక్య పద్మరాగ నీలవజ్ర పుష్యక ప్రవాలముక్తామరతక వైఢూర్యాణి . కదలీ బీజపూరకాఽఽమ్రాఽఽమలక బిల్వ నాలికేర పనస మాతులుంగాని మాంసి కుష్ఠ హరిద్రాద్వితయ మురాశైలేయ చంపక ముకుల ముస్తావచా కర్పూరాణి పృథక్ పృథక్ పలమాత్రాణి . కర్పూర కుజకుమ కుష్ఠ మాంసి చందనమురప్రియంగు కేసర ముస్తాతమాలనాగకేసర మూలద్వయ, కచ్చోర సురపర్ణి కేసరోశీర తగర లోధ్ర హరిచందన అగరు ద్వయ, సితకుష్ఠకాలేయ గ్రంథిపల్లవ చంపక ముకులాని ప్రత్యేకం పలమానాని చూర్ణికృతాని. శ్రీవత్స వనమాల శంఖ చక్ర గదాంబుజ ఖడ్గ శార్ఙాణి స్వర్ణనిర్మితాని ప్రత్యేకం నిష్కమానాని చ సజలే

కుంభే ఓం నమోభగవతేవాసుదేవాయ ఇతి వినివేశ్య . తం యువాసా ఇతి వాసోభ్యాం ఆవేష్ట్య . సకూర్చ పిప్పల దలాపిధానం కృత్వా. తత్ర యోగపీఠం సంకల్ప్య . తస్మిన్ సాంగం సపరివారం వాసుదేవం ఆవాహ్య . అర్ఘ్యాది దీపాంతం అభ్యర్చ్య.

(1a) బ్రాహ్మే తస్య ప్రాచీనకుంభనవకమధ్యమే కుంభే సూర్యకాంత పద్మరాగౌ. తస్య పురుషో దేవతా . బ్రాహ్మే (1b)ఆగ్నేయ కుంభనవకమధ్యమే కుంభే వైఢూర్య చంద్రకాంతౌ. తస్య వాసుదేవః దేవతా . బ్రాహ్మే (1c)యామ్యకుంభనవకమధ్యమే కుంభే ఇంద్రనీలాయస్యకాంతౌ తస్య సత్యో దేవతా. బ్రాహ్మే (1d)నైఋుతకుంభనవక మధ్యమే కుంభే ప్రవాలగరుడౌ తస్య సంకర్షణో దేవతా. బ్రాహ్మే (1e)వారుణ కుంభ నవకమధ్యమే కుంభే పుష్యస్ఫటికౌ తస్య అచ్యుతఃదేవతా . బ్రాహ్మే (1f)వాయవ్య కుంభనవకమధ్యమేకుంభే పద్మరాగమరతకే తస్య ప్రద్యుమ్నో దేవతా.

(1g)బ్రాహ్మే వారుణ కుంభనవకమధ్యమేకుంభే వజ్రం,రజతం తస్య అనంతః దేవతా.

బ్రాహ్మే (1h) రౌద్రకుంభనవకమధ్యమే కుంభే తామ్రమౌక్తికే తస్య అనిరుద్ధః దేవతా.

సర్వేషు శుద్ధోదకేషు మౌక్తికాని తేషాం దేవతా నారాయణః.

(2) తస్యాం ప్రాచ్యాం దివ్యే భాగే ఏకాశీతిఘటాస్పదే మధ్యనవక మధ్యమే కుంభే కదలి పనస ఆమ్ర మాతులంగ భవ్య జంబుకేసర బదరి ఫలాని . తస్య దేవతా తత్త్వాత్మా . తస్య ఐంద్రే నవక మధ్యమే కుంభే మాతులంగ దాడిమఫలే . తస్య దేవతా పృథ్వీ . తస్య ఆగ్నేయ నవకమధ్యమే ఘటే జంబూనారంగ ఫలే . తస్య దేవతా అపాంఅధిష్ఠాత్రి. తస్య యామ్య నవకమధ్యమే ఘటే తక్కోలైలాఫలే . తస్య తేజస్వీపురుషః దేవతా . తస్య నైఋుత కుంభ నవకమధ్యమే కుంభే క్షీరికామలక ఫలే . తస్య వాయుర్దేవతా. తస్య వారుణ నవకమధ్యమే ఘటే ద్రాక్షా ఖర్జూర ఫలే . తస్య

ఆకాశాత్మా దేవతా . తస్య వాయవ్య నవకమధ్యమే ఘటే చూతపారావతఫలే. తస్య దేవతా మనః. తస్య సౌమ్య నవకమధ్యమే ఘటే క్షుద్రం పనసఫలం. తస్య దేవతాఅహంకారః . తస్య ఐశాన్య నవకమధ్యమే ఘటే బిల్వకదలి ఫలే . తస్య దేవతా బుద్ధిః . సర్వేషు శుద్ధోదక కుంభేషు బదరి ఫలాని దేవతాః పూర్వవత్. అష్టాక్షరేణ పంచోపనిషద్భిః కుంభానాం అభిమంత్రణం .

(3)దివ్యయామ్యే ఏకాశీతిఘటాస్పదే మధ్యనవక మధ్యమే కుంభే ఉశీర, కుజకుమ, కుష్ఠ, మాంసీ, మలయజ, ముర, హ్రీబేర, అగరుపిష్టాని ప్రత్యేకం పలమాత్రాణి తస్య దేవతా త్రైలోక్యమోహనః . తస్య ఐంద్రే నవక మధ్యమే కుంభే జలదవారేణమూలే. తస్య దేవతా బభ్రు: . తస్య ఆగ్నేయ నవకమధ్యమే ఘటే కర్పూరకాశ్మీరే . తస్య దేవతా శౌరిః . తస్య యామ్య నవకమధ్యమే ఘటే చంపక ముకుల మాంసీపిష్టే . తస్య దేవతా దాశార్హః. తస్య నైఋూత కుంభ నవకమధ్యమే కుంభే చందన రక్తచందనక్షోదౌ . తస్య దేవతాఅన్నాధిపతిః . తస్య వారుణ నవకమధ్యమే కుంభే సురపర్ణీ మౌరరజసీ . తస్య దేవతావైకుంఠః . తస్య వాయవ్య నవకమధ్యమే ఘటే గిరిజమూల ప్రియంగవ మూల రజసీ . తస్య దేవతా పురుషోత్తమః . తస్య సౌమ్య నవకమధ్యమే కుంభే కుష్ట సితకుష్టపిష్టే . తస్య దేవతా ముకుందః . తస్య ఐశాన్య నవకమధ్యమే ఘటే కృష్ణ ధవలాగరుక్షోదౌ . తస్య దేవతా వృషాకపి:. అవశిష్టేషు శుద్ధోదక కుంభేషు తమాల పత్రాణి . దేవతా: పూర్వవత్ . పురుషమంత్రేణ వా పవమానాదిభిః సూక్తైః వా కుంభాభిమంత్రణం.

4--దివ్య వారుణే ఏకోత్తరాశీతిఘటాస్పదే మధ్యనవకమధ్యమే కుంభే వాపి సరిత్కూప ప్రద వృష్టి హిమ ఆపగా సముద్ర తటాక పాథాంసి నవ . తస్య ఐంద్రే

నవక మధ్యమే కుంభే వాపీజలం . తస్య ఆగ్నేయ నవకమధ్యమే ఘటే సరిజ్జలం . తస్య యామ్య నవకమధ్యమే ఘటే కూపజలం . తస్య నైఋూత కుంభ నవకమధ్యమే కుంభే హ్రాదజలం . తస్య వారుణ నవకమధ్యమే కుంభే హిమజలం . తస్య వాయవ్య నవకమధ్యమే వృష్టి. తస్య సౌమ్య నవకమధ్యమే కుంభే ఆపగాజలం . తస్య ఐశాన్య నవకమధ్యమే ఘటే సముద్రజలం . ఏతేషాం దేవతాస్తు క్రమేణ భార్గవరామరహితాః మత్స్యాదయః. శుద్ధోదకానాం పూర్వవత్.

5--దివ్యే సౌమ్యే ఏకాశీతిఘటాస్పదే మధ్యనవక మధ్యమే కుంభే యవ గోధూమ వ్రీహి శాలి ముద్గ ప్రియంగు మాష శ్యామాక నీవారాణి. తస్య దేవతా గరుడారూఢ: పద్మనాభః. తస్య ఐంద్రే నవక మధ్యమే కుంభే యవం . తస్య దేవతా వనమాలా . తస్య ఆగ్నేయ నవకమధ్యమే ఘటే గోధూమః . తస్య దేవతా శంఖ: . తస్య యామ్య నవకమధ్యమే ఘటే వ్రీహిః . తస్య దేవతా చక్రం. తస్య నైఋూత కుంభ నవకమధ్యమే కుంభే శాలిః . తస్య దేవతాకౌస్తుభః . తస్య వారుణ నవకమధ్యమే ముద్గం . తస్య దేవతాపద్మం . తస్య వాయవ్య నవకమధ్యమే ప్రియంగుః. తస్య దేవతా శార్ఙ్గ . తస్య సౌమ్య నవకమధ్యమే కుంభే మాషం . తస్య దేవతా గదా . తస్య ఐశాన్య నవకమధ్యమే ఘటే శ్యామాక నీవారః . తస్య దేవతా ఖడ్గః. శిష్టాః శుద్ధోదకాః దేవతాశ్చ తథా.

2-1-దివ్యే ఆగ్నేయేఏకోనపంచాశత్ ఘటాస్పదే మధ్యమనవకే ఘృతం . తస్య ఐంద్రషట్కే గోమూత్రం. తస్య యామ్యషట్కే క్షీరం. వారుణ షట్కే దధి . సౌమ్య షట్కే గోమయరసః . తస్య ఆగ్నేయ కుంభ చతుష్టయే ఉష్ణోదకం . నైఋూత చతుష్టయే

పంచామృతం . తత్తు క్షీర దధి ఘృత మధు శర్కరాः తస్య ఐశానకుంభ చతుష్టయే సక్తవः . తేషాం దేవతా నారాయణः .

2-2-దివ్యే నైఋూతే ఏకోనపంచాశత్ ఘటాస్పదే మధ్యనవకే తైలం . దేవతా మత్స్యమూర్తిः . తస్య ఐంద్రషట్కే ఘనసారద్రవ్యం . తస్య యామ్యాషట్కే లాజం. వారుణ షట్కే మార్జనాంభः . సౌమ్య షట్కే చ మార్జనద్రవ్యాణి తు రజనీ, సూర్యవర్తినీ, సహదేవీ, శిరిష, సదాభద్ర, కుశాగ్రాణి పృథక్ ముష్టిమాత్రాణి . తస్య ఆగ్నేయాదీశానాంతకోణచతుష్టయకుంభ చతుష్కేషు షోడశసు గుడవారి . తేషాం దేవతా వాసుదేవः.

2-3-దివ్య మారుతే ఏకోనపంచాశత్ ఘటాస్పదే మధ్యమనవకే సర్షపతైలం .(దేవతా మత్స్య మూర్తి) . తస్య ఐంద్రాషట్కే పూర్వోక్త పాద్య ద్రవ్యాణి . తస్య యామ్యషట్కే అర్ఘ్యద్రవ్యాణి పూర్వోక్తాని . వారుణ షట్కే ఆచమనీయ ద్రవ్యం. సౌమ్య షట్కే మంగలోదకం ఇంద్రవల్ల్యాది. ఆగ్నేయాదీశానాంతకోణ చతుష్టయ కుంభ చతుష్కేషు షోడశసు ఇక్షురసः. తేషాం దేవతా అనిరుద్ధः.

2--4--దివ్యైశానైకోనపంచాశత్ ఘటాస్పదే మధ్యమనవకే మధు . తస్య ఐంద్రాషట్కే సర్వగంధోదకం కర్పూరకుంగుమాది . తస్య యామ్యషట్కే శాంతివారి తులసి,వేణు,నీవారాది. వారుణ షట్కే సౌమ్య షట్కే చ తథా . ఆగ్నేయ చతుష్కే నైఋూత చతుష్కేషు వాయవ్య చతుష్కేషు చ నాలికేరజలం. తస్య ఐశానచతుష్కే క్షీరం . తేషాం దేవతా హరిः.

3---1-మానుషే పదే ప్రాచ్యాం కుంభానాం పంచవింశతౌ మధ్యమ నవక మధ్యమేకుంభే క్షేత్రతీర్థ, అబ్ధి, శైల, గజ, సూకర, దంతాగ్ర, వల్మీక, వృషశృంగాగ్రమృత్తికాః అష్టౌ . తత్పరితః స్థితే కుంభాష్టకే ప్రచ్యాదీశానాంతం పూర్వోక్తాః క్రమేణ ఏకైకాః . నవకస్య దేవతా కేశవః. శిష్టషోడశ శుద్ధోక కుంభేషు దేవతా నారాయణః.

3-2-తత ఐంద్రాగ్నేయాంతరాల పంచవింశతౌ నవకమధ్యకుంభే సహదేవి, వచా, శతమూలా, శతావరీ, కుమారీ,గడూచీ, సిహ్మీ, వ్యాఘ్రీత్యష్టౌ మూలక్షోదాః. తత్పరితః స్థితే కుంభా ష్టకే క్రమేణ సహదేవ్యాదిమూలికాః ఏకైకాః. నవకస్య దేవతా నారాయణః . శిష్టేషు షోడశశుద్ధోద కుంభేషు చ.

3-3-తత్ర ఆగ్నేయపంచాశతౌ నవకమధ్యమకుంభే న్యగ్రోధ, ఔదుంబరాఽశ్వత్థ, జంబు, బిల్వ, పలాశ, మధుక, శిరీషాణాం త్వచోష్టౌ తద్రసాః . తత్పరితః స్థితే కుంభాష్టకే క్రమేణ న్యగ్రోధాదిత్వగ్రసాః. నవకస్య దేవతా మాధవః . శిష్టశుద్ధోదకుంభానాం నారాయణః.

3-4-ఆగ్నేయయామ్యయోః అంతరాలే కుంభానాం నవక మధ్యమే కుంభే పాలాశ, బిల్వ, వకుల, కదంబ, ఆమ్ర, శిరీష, న్యగ్రోధాఽశ్వత్థజాః పల్లవాః అష్టౌ. తత్పరితః స్థితేషు అష్టసు కలశషు పలాశ పల్లవాద్యేకైకం పల్లవం క్రమేణ. తస్య నవకస్య దేవతా గోవిందః. శిష్టషోడశశుద్ధోక కుంభానాం నారాయణః.

3-5-యామ్యే కుంభానాం పంచవింశతౌ నవకస్య మధ్యమే కుంభే జాతీ, మల్లికా, ప్రియంగు, పద్మ, వకుల, నంద్యావర్తక, చంపక, కుందజాని అష్టౌ పుష్పాణి . తత్పరితః

స్తిథకలశేషు అష్టసు జాత్యాది పుష్పం ఏకైకం క్రమేణ. తస్య నవకస్య దేవతా విష్ణుః. శిష్టానాం పూర్వవత్.

3-6-యామ్యనైఋూతయోః అంతరాలే కుంభానాం పంచవింశతౌ నవక మధ్యమకుంభే సిద్ధార్థ రాజసిద్ధార్థ వంశ,గోరోచనేంద్రవేణు, షాష్ఠ, యవ, శమీ, చణకాని అష్టౌ.తత్పరితః స్థితేషు కలశేషు అష్టసు సిద్ధార్థాద్యేకైకం క్రమేణ. తస్య నవకస్య దేవతా మధుసూదనః. శిష్టానాం పూర్వవత్.

3-7-తత్ర నైఋూతే కుంభానాం పంచవింశతౌ నవకస్య మధ్యమే కుంభే గ్రామ్యతిలాఽఽరణ్యకతిల, జీరక, కృష్ణజీరక, అతసీసంభవచ్చిన్న, శతపుష్ప, కుఠారర్షి బింబాని అష్టౌ ద్రవ్యాణి. తత్పరితః స్థితేషు అష్టసు కలశేషు తిలాదిక్రమేణ ఏకైకం. తస్య నవకస్య దేవతా త్రివిక్రమః. శిష్టానాం నారాయణః.

3-8-నైఋూత వారుణయోః అంతరాలే కుంభానాం పంచవింశతౌ నవకస్య మధ్యమే కుంభే శ్యామాక, షాష్టిక, శాలి, నీవార, తండుల, దూర్వా'ఙ్గర, కుశాంగుర, ఇంద్రవల్ల్యంగురాఽశ్వత్థాంగురాణి అష్టౌ ద్రవ్యాణి. తత్పరితః స్థితకలశేషు అష్టసు శ్యామాకాద్యేకైకం క్రమర్జీ . తస్య నవకస్య దేవతా వామనః. శుద్ధోదకానాం పూర్వవత్.

3-9-తత్ర వారుణే కుంభానాం పంచవింశతౌ నవకస్య మధ్యమే కుంభే కుశదివ్యేషు కాశ ఉశీర, శరపుంఖ, తగర, అపామార్గమూలాని అష్టౌ . తత్పరితః స్థితకుంభాష్టకే కుశాదిమూలద్రవ్యం ఏకైకం క్రమేణ . తస్య నవకస్య దేవతా శ్రీధరః. శుద్ధోకానాం పూర్వవత్.

3-10-వారుణవాయవ్యయోఃఅంతరాలే కుంభానాం పంచవింశతౌ నవక మధ్యమే కుంభే తులసి, కృష్ణతులసి, వేణు, కేసరి, కేతక, బిల్వ, శమీ, జాతీపత్రాణ్యష్టౌ . తత్పరితఃస్థితకలశాష్టకే తులస్యాద్యేకైకం క్రమేణ. తస్య నవకస్య దేవతా హృషీకేశః. శిష్టాణాంపూర్వవత్.

3-11-తత్ర వాయవ్యే కుంభానాం పంచవింశతౌ నవకస్య మధ్యమే కుంభే ముస్తాద్వయ, వచా, కచ్చోర, కుముదోత్పల, కల్హార, శీతలీయక, కువలయ, కందాన్యష్టౌ . తత్పరితఃస్థితేషు అష్టసు ముస్తాదిద్రవ్యం ఏకైకం క్రమేణ తస్య నవకస్య దేవతా పద్మనాభః.శిష్టానాం పూర్వవత్.

3-12-వాయుసోమయోఃఅంతరాలే కుంభానాం పంచవింశతౌ నవకస్య మధ్యమకుంభేముద్గ, మాష, యవ, నిష్పావ, తువరీ, వ్రీహి, కులుత్థాఽఽఢకాని అష్టౌ . తత్పరితఃస్థితేషు అష్టసు కుంభేషు ముద్గాదిద్రవ్యం ఏకైకం క్రమేణ. తస్య నవకస్య దేవతాదామోదరః. శిష్టానాం పూర్వవత్.

3-13-తత్ర సౌమ్యే కుంభానాం పంచవింశతౌ నవకమధ్యమే కుంభే శంఖపుష్పీ,బలా,విష్ణుక్రాంతా, సదాభద్ర, ఏకపత్రాంబుజ, వరసహా, సహదేవీద్వయాని అష్టౌ .తత్పరితఃస్థితేషు అష్టసు కుంభేషు శంఖపుష్పాద్యేకైకం క్రమేణ . తస్య నవకస్య దేవతాయజ్ఞనారాయణః. శిష్టానాం పూర్వవత్.

3-14-తత్ర సోమేశానయోఃఅంతరాలే కుంభానాం పంచవింశతౌ నవకస్య మధ్యమేకుంభే శ్వేతార్క, ఽగ్నిభద్రా,బ్రహ్మ సువర్చలా, సరసా, సరక్తా, పృశ్నిపర్ణి,స్థిరైఃఅండాన్

అష్టౌ . తత్పరితః స్థితేషు అష్టసు శ్వేతార్కాద్యేకైకం క్రమేణ. తస్య నవకస్య దేవతా హరిః . శిష్టానాం పూర్వవత్.

3-15-ఐశానైంద్రయోః అంతరాలే కుంభానాం పంచవింశతౌ నవకమధ్యమే కుంభేసురభి, పద్మ, కేసర, పత్ర, ఏలా, లవంగ త్వజ్, నాగకేసర, లతా జాతీఫలాన్యష్టౌ . తత్పరితః స్థితేషు అష్టసు సురభ్యాద్యేకైకం క్రమేణ . తస్య నవకస్య దేవతా కృష్ణః. శిష్టానాం పూర్వవత్ .

3-16-ఐశాన ఇంద్రయోః అంతరాలే కుంభానాం పంచవింశతౌ నవకస్య మధ్యమే కుంభే సువర్ణ, రజత, తామ్రాణి ప్రత్యేకం పంచనిష్కప్రమాణాని పద్మాకృతీని చ, కాంస్యదర్పణం చషకాణి చ అయోలవిత్రా ద్యాకారాణి త్రపుసీసక పిత్తలాని చ ప్రతికృతిరూపేణ పృథక్ పృథక్ ఏతాని అష్టౌ, తత్పరితః స్థితేషు ఐంద్రాదీశానాంతేషు కలశేషు అష్టసు సువర్ణాద్యేకైకం క్రమేణ, తస్య నవకస్య దేవతా హయగ్రీవః. శిష్టానాం షోడశశుద్ధోదకుంభానాం దేవతా నారాయణః.

ఏవం ద్రవ్యాణి విన్యస్య తత్తద్దేవతాశ్చ ఆవాహ్య అభ్యర్చయేత్ . ఏతస్మిన్ ఏకోత్తరసహస్ర కలశ స్నపనే అష్టౌ చత్వారః వా ఆచార్యాః . మూర్తిపాః షోడశ . పుణ్యాహపూర్వకం విధివత్ ఏవం దేవతాః అభ్యర్చ్య . ''సర్వారిష్టశాంత్యర్థం'' హోమం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య . పంచోపనిషన్మంత్రేణ సర్పిషా ఆహుతీనాం సహస్రం మూలవిద్యయా, సమిద్భిశ్చ, తథా నృసూక్తేన చరుణా షోడశాహుతీనాం చ హుత్వా . మానుషేస్థానే పంచవింశతిమధ్యే మృత్పూరిత నవకుంభాన్ ఆరభ్య బ్రహ్మపదైకోత్తరాశీతి ఘటేషు నవకమధ్య సర్వరత్నోదకాంతం ఏకోత్తరసహస్రకలశైః

క్రమేణ వక్ష్యమాణమంత్రైః ప్రతిద్రవ్య ఘటం ఉపస్నాన ప్లోతవస్త్ర ఉత్తరీయ అర్ఘ్యపాద్యాచమన గంధపుష్ప ధూపదీపార్చనయుతం స్నాపయేత్.

మానుషే ఐంద్రే పంచవింశతిమధ్యమ్యుత్పూరిత కుంభనవకస్య సశుద్ధోదకస్య 'విష్ణోర్నుకం ఇతి మంత్రః . తత్సమీపస్థిత సశుద్ధోదకమూలవారి కుంభానాం 'తద్విష్ణోః ఇతి మంత్రః . తన్మానుషాగ్నేయే పంచవింశతికుంభానాం ప్రతద్విష్ణుః ఇతి మంత్రః . తత్సమీపస్థిత సశుద్ధోదకమూలవారి కుంభానాం 'తావామితి మంత్రః . మానుషే నైఋూతి పంచవింశతికుంభానాం 'ధ్రువఃపాతు ఇతి మంత్రః . తత్సమీప స్థితానాం'భద్రంకర్ణే ఇతి మంత్రః . మానుషవారుణ పంచవింశతి కుంభానాం 'న తే విష్ణుః ఇతి మంత్రః.

తత్సమీపస్థితానాం 'ఇరావతి ఇతి మంత్రః . మానుష వాయవ్యస్థితానాం 'అతోదేవాః ఇతి మంత్రః . తత్సమీపస్థితానాం 'ఇదం విష్ణుః ఇతిమంత్రః . మానుషసౌమ్యస్థితానాం త్రీణిపదా ఇతి మంత్రః. తత్సమీపస్థితానాం విష్ణోః కర్మాణి ఇతి మంత్రః.

మనుషైశానస్థితానాం 'తద్విష్ణోఃపరమంపద ఇతి మంత్రః. తత్సమీపస్థితానాం' తద్విప్రాసః ఇతిమంత్రః . దివ్యైంద్రే ఏకాశీతిఘటాస్పదే ఫలాంబుపూరిత నవకస్య మధ్యమస్య 'యజ్ఞాయజ్ఞియ ఇతిమంత్రః . తత్సమీపైంద్రాద్యైశానాంతం' ఇంద్రావిష్ణూ పదే ఇతి, 'మనీషా ఇతి, 'వషట్తేవిష్ణూ ఇతి,, 'తిస్రోవాచ ఇతి 'ఇషోత్వోర్జేత్వా ఇతి' స్తరీరుత్వద్భవతీ, తి,'యస్మిన్ విశ్వానీ తి'పర్జన్యాయ ఇతి చ మంత్రాః క్రమేణ.దివ్యే యామ్యే ఏకోత్తరాశీతి ఘటనవకమధ్యే గంధోదకస్య నారాయణానువాకస్య ఆదితః ఆరభ్య అష్టాభిః ఏకైకయా ఋచా. ఐంద్రాద్యైశానాంతం క్రమేణ . దివ్యే పశ్చిమే ఏకాశీతిఘటాస్పదే మధ్యే నవకమధ్యమే వాపీ జలాది కుంభానాం-మంత్రాః 'యా ఆపః

'సింధుద్వీపః 'ఏష తే దేవం 'ఇమం మే వరుణ 'శన్నో దేవీః.'యాసాం రాజా 'సముద్రజ్యేష్ఠ 'యాసాందేవాః వారుణసూక్తేన ఐంద్రాది బ్రహ్మ పర్యంతం. దివ్యే సౌమ్యే ఏకాశీతిఘటాస్పదే మధ్యే కుంభనవకస్య ఐంద్రాది బ్రాహ్మాంతం ధాన్యాది వస్తుకుంభానాం నవానాంమంత్రాః- త్రాతారం, ఆత్వావహంతు, జితం తే, ఆపో వహతి, తావతి, సత్వం నో అగ్నే,త్వన్నో అగ్నే, మహావ్యాహృతయా, అణోరణీయాన్, ఇతిక్రమేణ . దివ్యే అగ్నికోణే ఏకోనపంచాశద్ఘటాస్పదే మధ్యనవకస్య ఐంద్రాదిబ్రహ్మాంతం గోమూత్రాది ఘటేషు గాయత్రీ, పయోవ్రతసామ, దధిక్రావిణ్ణో, గంధద్వారాం, విష్ణోరరాటమసి, మూర్ధానం దివః, హిరణ్యగర్భః, ఆప్యాయస్వ, ఘృతస్నాతా ఇతిమంత్రేణ . దివ్యే నైఋతే ఏకోన పంచాశద్ఘటాస్పదే మధ్యే నవకస్య ఐంద్రాదిబ్రహ్మపర్యంతం-రక్షోఘ్నం, ఆద్యం సామ, పవిత్రం తే, భగవాన్ వాసుదేవః, వేద(దేవ?)వ్రతసామ,వైరాజసామ,అపరాజితాః ఇతి క్రమేణ.దివ్యే వాయుకోణే ఏకోనపంచాశద్ఘటాస్పదేమధ్యే నవకస్య ఐంద్రాదిబ్రహ్మాంతం, ద్వాదశాక్షరః, ద్రుపదాదివ, అష్టాక్షరః,శన్నోదేవీః, హిరణ్యపా, వేదాహం, ఇత్యాది చతస్రః ఋచః క్రమాత్. దివ్యే ఐశానే, ఏకోనపంచాశద్ఘటాస్పదే మధ్యే నవకస్య ఐంద్రాది బ్రహ్మాంతం- ఆనోనుయుద్భిః, శ్రీసూక్తం, మధుమాన్నః, మధునక్తం, మధువాతా, ఇతి మంత్రేణ . బ్రాహ్మే పదే ఇంద్రాదీశానాంత నవకానాం మధ్యమద్రవ్య కుంభానాం అష్టసు పురుషసూక్తస్య ద్వే ద్వే ఋచౌ ఆదితః క్రమాత్ . శిష్టానాం చతుష్షష్టి శుద్ధోదకుంభానాం మూలమంత్రేణ, మధ్యస్థనవక మధ్యమకుంభస్య పురుషసూక్తేన, శిష్ట శుద్ధోదకుంభానాం మూలమంత్రేణ.తదంతే హరిద్రాచూర్ణ పరిపూరితైః పంచవింశతిభిః, సప్తదశభిః, షోడశభిః, ద్వాదశభిః, వా స రత్న లోహ కూర్చాశ్వత్థపల్లవ వస్త్రాపిధానైః సమారాధితశ్రీదేవతైః

ధాన్యరాశిస్థైః కుంభైః శ్రీసూక్తేన అభిషిచ్య . దేవం అర్ఘ్యాదిభిః ఆరాధ్య . మహాహవిః నివేద్య . ఆజ్యేన సమిద్భిః మూలవిద్యయా అష్టోత్తరసహస్రం ఆహుతీనాం హుత్వా . చతుర్విధాన్నేన ప్రత్యేకం షోడశాహుతీశ్చ పురుషసూక్తేన జుహుయాత్ . వస్త్రాభరణ జీవాజీవ ధనాదిభిః దేశికానాం యావత్కలశసంఖ్యయా దక్షిణా . తదర్ధం ఋత్విజాం, తదర్ధంపరిచారాణాం అన్యేషాం చ దేయా ..

ఇతి శ్రీ వరాహగురుణా విరచితాయాం క్రియాకైరవ చంద్రికాయాం

సహస్రకలశస్నపన విధిః నామ ద్వాత్రింశః పరిచ్ఛేదః

****

అథ త్రయస్త్రింశః పరిచ్ఛేదః

ఉత్సవవిధిః

అథ తావత్ ఉత్సవవిధిః ఉచ్యతే.పూర్వం గరుడప్రతిష్ఠార్థమంకురార్పణ కర్మకర్తవ్యం. స్వవిశేషేణవిశిష్ట ఆచార్యో గరుడప్రతిష్ఠా కర్మణః పూర్వం సప్తాహే పంచాహే తృతీయేహ్ని వా సుముహూర్తే విష్వక్సేనం గరుడం వా సంపూజ్య.తేన సహ ప్రాచీముదీచీం వా దిశం గత్వా. అస్యదేవదేవస్య నవదిన మహోత్సవకర్మణి అంకురార్పణకర్మాంగభూతం మృత్సంగ్రహణ కర్మకరిష్యే. ఇతి సంకల్ప్య. పుణ్యాహం కృత్వా. యథావిధి పూర్వవన్ మృదంసంగృహ్య. అంకురార్పణమంటపం ప్రవిశ్య. తత్ర పూర్వవద్విధినాంకురార్పణం కృత్వా. తదను గరుడప్రతిష్ఠాం కుర్యాత్.

అథ ధ్వజారోహణ విధిరుచ్యతే

పూర్వం ధ్వజార్థం తంతూత్థం నిర్దోషం సూక్ష్మం క్షౌమం కార్పాసం వా దశభిర్హస్తైరాయతం తదర్ధేన విస్తృతం యద్వా నవభిరష్టభిస్సప్తభిర్వా

మూలభేరసమాయామం ద్వారాయామం వా ఆయామార్ధేన విస్తీర్ణం తత్పాదేన

కృతశేఖరం శేఖరం సమపుచ్ఛయుతం తదర్ధకర్ణ పుచ్ఛకం తథా నిర్ణేజితం ఖలీయుక్తం

శోషితమేవం భూతలక్షణ విశిష్టం ధ్వజపటమాదాయ. తస్మిన్

ఆహ్వాత్యమధ్యే వస్త్రస్య గరుడం కాంచనప్రభం.

నవతాల ప్రమాణేన ద్విభుజం ధృతకంచుకం.

ధృతపుష్పాంజలిపుటం శ్వేతాంబరధరం విభుం.

దంష్ట్రాకరాళవదనం భృకుటీకుటిలేక్షణం.

నీలనాసాగ్రసంయుక్తం కుంచితాసవ్య పాదకం.

పృష్టే నివిష్టసవ్యాంఘ్రిం పక్షవిక్షేపశోభితం.

గగనే గమనారంభం సువృత్తం ఘోరదర్శనం.

కరండికామకుటినం లలాటే రచితాళకం.

హారకేయూరవలయ నూపురాభరణోజ్జ్వలం.

అనంతో వామకటకో యజ్ఞసూత్రం తు వాసుకిః.

ఉరసి న్యస్తకార్కోటం కటిసూత్రిత తక్షకం.

బిభ్రాణం దక్షిణే కర్ణే పద్మాహ్వాయ సరీసృపం.

మహాపద్మం తథాన్యత్ర శంఖం శిరసి శోభితం.

గుళికం చాంగదే సర్పం వర్ణస్తేషాం చ కథ్యతే.

స్ఫటికాభశ్శోణితాభః పీతాభో ధూమ్రవర్ణకః.

రక్తాంబుజనిభశ్చైవ పింగళస్తుహిన ప్రభః.

భ్రమరాభః క్రమాచ్ఛత్రముక్తాదామ పరిష్కృతం.

ఉపరిష్టాచ్చ కర్తవ్యం పార్శ్వయోశ్చామరద్వయం.

అధస్తాదంబుజం పూర్ణకుంభం మృద్భిశ్చ పాలికాः.

సాంకురం లిఖితవ్యాःస్యుర్దీపా ద్వౌ పార్శ్వయోర్ద్వయోः.

పంచవర్ణైర్లిఖేద్దేవం అంతరం శ్యామవర్ణకం.

అంతరాళం న కృష్ణేన చిత్రయేచ్చిత్రవిత్తమः.

ఇతి గరుడమాలిఖ్య . అధివాసదినే తమిస్రాయామాచార్యో మూర్తిపైస్సహ కారుశాలాం ప్రవిశ్య . పటస్థస్య దేవస్య శిల్పినానయనోన్మీలనం కారయిత్వా. శిల్పిని తస్మిన్ ఈప్సితై ర్ధనైస్తోషితే విసృష్టే సతి, తదా పటం ఓం ఇతి గృహీత్వా . సువర్ణపాత్రే నిధాయ . తన్మూర్తిపస్య శిరసి నిక్షిప్య. తూర్యఘోషైస్సహ ధామప్రదక్షిణీ కృత్య . గర్భమందిరం నీత్వా . భగవంతమర్ఘ్యదిభిరభ్యర్చ్య. పుణ్యాహజలేనాఽస్త్రమంత్రేణ పటం సంప్రోక్ష్య . అస్త్రమంత్రాభిమంత్రిత సిద్ధార్థైः పుష్పైశ్చ సంతాడ్య . దాహోనాప్యాయనే కృత్వా. దేవం ప్రణమ్య.ఇమాం గాథాం ఉదీరయేత్ .

భగవన్ పుండరీకాక్ష సర్వేశ్వర జగన్మయ.

త్వయా యథా తు కథితం తథాకర్తుం న శక్యతే.

అస్వాతంత్ర్యాదసామర్థ్యాత్ శ్రద్ధాదీనామభావతः.

తస్మాన్మానాదిసర్వేషాం న్యూనాధిక్యోపశాంతయే.

సర్వదోషాపహారిభ్యాం వైనతేయం ప్రసీదయ.

ఇతి భగవంతం విజ్ఞాప్య . తూర్యఘోషపురస్సరం ప్రాదక్షిణ్యేన యాగమంటపం ప్రవిశ్య. శాలిపీఠే పటం స్థాప్య విస్తార్య . ఛాయాధివాస ప్రతిష్ఠాంతానాం కర్మణాం సిద్ధ్యర్థం

రక్షాబంధనకర్మ కరిష్యే. ఇతి సంకల్ప్య . పుణ్యాహం వాచయిత్వా ప్రోక్ష్య . పటస్థస్య ప్రతిసరం యథావిధి బద్ధ్వా . తస్య దక్షిణతః ఉపవిశ్య . ప్రాణాయామ పురస్సరం భూతశుద్ధిమష్టాక్షర మంత్రన్యాసం చ కృత్వా.

తదను అస్యశ్రీ గరుడపంచాక్షర మంత్రస్య. కాశ్యపఋషిః. పంక్తీశ్ఛందః. శ్రీ గరుడోదేవతా . క్షీం బీజం . స్వాహా శక్తిః . శ్రీగరుడో దేవతా . శ్రీ గరుడ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే వినియోగః . ఓం క్షీం అంగుష్టాభ్యాం నమః . ఓం పం తర్జనీభ్యాం స్వాహా . ఓం ఓం మధ్యమాభ్యాం వషట్ . ఓం స్వాం అనామికాభ్యాం హుం . ఓం హాం కనిష్టికాభ్యాం ఫట్ . ఓం క్షిప ఓం స్వాహా నఖముఖైర్వౌష్ట్ .

ఓం జ్వల జ్వల మహామతే స్వాహా ఓం క్షాం హృదయాయ నమః.

ఓం గరుడ చూడాననే స్వాహా ఓం క్షీం శిరసే స్వాహా . ఓం గరుడ ప్రభంజయ ప్రభంజయ ప్రభేదయ ప్రభేదయ విత్రాసయ విత్రాసయ విమర్దయ విమర్దయస్వాహా ఓం క్షైం కవచాయ హుం . ఉగ్రరూపధర సర్వ సర్వ భయంకర సర్వవిషం దారయ దారయ భీషయ భీషయ దహ దహ భస్మీకురు స్వాహా,ఓం క్షౌం నేత్రాభ్యాం వౌషట్. ఓం అప్రతిహత శాసనాయ ఓం నమః సుదర్శనాయ హుంఫట్స్వాహా ఓం క్షః అస్త్రాయ ఫట్'

ధ్యానం.

ఆజానుత సువర్ణాభం ఆనాభేః తుహినప్రభం.

కుంకుమారుణమాకంఠాత్ ఆకేశాంతాత్ సితేతరం.

స్వస్తికం దక్షిణం పాదం వామపాదం తు కుంచితం.

దీర్ఘబాహుం బృహత్స్కంధం నాగాభరణభూషితం.

నీలాగ్రనాసికాత్మానం మాహపక్షం స్మరేత్సుధీ.

దంష్ట్రాకరాళవదనం కిరీటమకుటోజ్జ్వలం.

సర్వాభరణ సంయుక్తం సర్వావయవసుందరం.

అనంతో వామకటకః యజ్ఞసూత్రం తు వాసుకిః.

తక్షకః కటిసూత్రం తు హారః కార్కోటకః తథా.

పద్మో దక్షిణకర్ణే తు మహాపద్మస్తు వామతః.

శంఖః శిరఃప్రదేశే తు గుళికస్తు భుజాంతరే.

ఏవం ధ్యాయేత్ త్రిసంధ్యాయాం ఆత్మానం గరుడాకృతిం.

విషం నాశయతే క్షిప్రం అగ్నిక్షిప్తమివాంభసి.

ఓం నమః పక్షిరాజాయ వేదపక్షయుగప్రభో.

వైనతేయ నమస్తేస్తు శ్రీ గరుడాయ నమో నమః.

ఏవమాత్మానం గరుడం ధ్యాత్వా . హృత్పుండరీకావ్యక్తపద్మే గరుడం ధ్యాత్వా . మానసైః ఉపచారైః అభ్యర్చ్య . తదను తస్య పురతః ఛాయాధివాస సిద్ధ్యర్థం ధాన్యరాశౌ స్వర్ణాదిలోహజం మృణ్మయీం వా జలద్రోణీం తాదృశం కటాహం వా సంస్థాప్య. గంధతోయేన సంపూర్య . పుణ్యాహం వాచయిత్వాప్రోక్ష్య. శోషణదహనప్లావనాని కృత్వా . తోరణధ్వజ కుంభపూజనం చ విధాయ . పటస్తం కూర్చే సమావాహ్య . తస్మిన్ సంహారక్రమేణ ప్రాక్చిరసం శాయయిత్వా . సుదర్శనమంత్రేణ చక్రముద్రాం ప్రదర్శ్య . తత్రైవ యమస్య దిశి ధాన్యరాశౌ రక్షాకుంభం సకరకం విన్యస్య . తస్మిన్ బ్రహ్మాణం కరకే సుదర్శన మంత్రేణ చక్రముద్రాం ప్రదర్శ్య . ఏవం యామం యామార్ధం వా అధివాస్య . సద్యో వా. తదను కూర్చం జాలాదుద్ధృత్య . పటే సమావాహ్య.

నయనోన్మీలనార్థం సువర్ణరజత పాత్రే ఆఢకపూరణయోగ్యే తాదృశౌ శలాకికే చ సమాదాయ . పురతః ధాన్యపీఠే పూర్వే సౌవర్ణం పశ్చిమే రాజతం చ పాత్రం సశలాకం నిధాయ . తత్పరితః పాత్రేషు నీవార,శాలి,ముద్గ,శ్యామాక, ప్రియంగు, యవ, తిల, గోధూమాని అష్టధాన్యాని పృథక్ పృథక్ నిధాయ . ఆద్యం మధునా ద్వితీయమాజ్యేన చ పాత్రం ఆపూర్య . 'నయనోన్మీలనకర్మ కరిష్యే" ఇతి సంకల్ప్య . పుణ్యాహం వాచయిత్వా . తాని ప్రోక్ష్య, పరిస్తీర్య . మధుని సూర్యం, ఆజ్యే చంద్రమసం చ ఆవాహ్య అభ్యర్చ్య . సవేద వాద్యఘోషం మధ్వక్తముఖయా సువర్ణశలాకయా 'చిత్రందేవానాం" ఇతి దక్షిణం ఘృతాక్తయా రాజత శలాకయా'తచ్చక్షుః" ఇతి వామలోచనం చ ఉన్మీల్య . ఆచ్ఛాదనపటం వ్యపోహ్య . మధుసర్పిషీ చ అష్టధాన్యాని దర్శయిత్వా . అష్టనాగానాం అపి ఏవం కృత్వా.' ఛాయాస్నపన కర్మ కరిష్యే" ఇతి సంకల్ప్య. పురతః ధాన్యపీఠే సలక్షణాన్ షోడశకుంభాన్ సంస్థాప్య. పూర్వోక్తవిధినా, తత్తద్ ద్రవ్యైః ఆపూర్య. పరిస్తీర్య . దేవతావాహనం పుణ్యాహవాచనపూర్వకం కృత్వా . సకూర్చే దర్పణే పటస్థం గరుడం సమావాహ్య . అర్ఘ్యాదిపూజనపురస్సరం పురుషసూక్తస్య షోడశ ఋగ్భిః ఘృతాంతైః షోడశకుంభైః సంస్నాప్య . గరుడగాయత్ర్యా సంపూజ్య. పటేపునః ఆవాహ్య. శాలిభారద్వితయేన

తదర్ధేన తండులేన తండులార్ధేనతిలేన ధాన్యపీఠం కృత్వా . నవైః వాసోభిః ఆచ్ఛాద్య . దర్భాన్ ఆస్తీర్య . నవవస్త్ర వ్యాఘ్రచర్మ తూలికారత్నకంబల క్షౌమ చిత్రవస్త్రాణి చ గంధద్రవ్యైః అధివాస్య. దర్భైః పరిస్తీర్య . పుణ్యాహజలేన ప్రోక్ష్య . తస్యాం శ్యాయాం శాయయిత్వా . ద్వారతోరణపూజాం కృత్వా . తతః శాయయిత్వా . పటస్యదక్షిణే పార్శ్వే ధాన్యరాశౌ సకరకం మహాకుంభం ఉపకుంభాష్టకం చ సలక్షణం సంస్థాప్య .

గంధోదకేన ఆపూర్య . సకూర్చ వస్త్ర రత్న తత్తద్దేవతాంగ ప్రతిమాఽశ్వత్థ పల్లవాపిధానాన్ తాన్ సర్వాన్ కృత్వా . పరిస్తీర్య . ప్రోక్ష్య.మహాకుంభే ఆధారాది పద్మాంతం ఇష్ట్వా.తస్మిన్

ఏహి ఖేశ మహాబాహో వైనతేయ వయోధిప.

సాన్నిధ్యం కురు పక్షీంద్ర ప్రసీదాత్ర నమోస్తు తే.

క్షిప ఓం స్వాహా ఆగచ్ఛాగచ్ఛేతి గరుడం ఆవాహ్య . తద్గాయత్ర్యా అభ్యర్చ్య. కరకే సహస్రారహుంఫట్ ఆగచ్ఛాగచ్ఛేతి ఆవాహ్య . అభ్యర్చ్య . పూర్వాదిషు కలశేషు ఇంద్రాదీన్ చ. పటస్థగరుడం శోషణాదిభిః సంశోధ్య . తత్వాని క్రమాత్ సంహృత్య . పునః ఉత్పాద్య. కుండేషు చతుర్షు స్థండిలేషు వా యద్వా ఏకస్మిన్ కుండే మహానసే నిత్యాగ్నికుండే వా అధివాసహోమం కుర్యాత్. కుండ చతుష్టయేషు ప్రాచ్యాం కుండే సత్యం ఆవాహ్య . 'బృహత్సామ మంత్రేణ" దక్షిణస్యాందిశి కుండే సుపర్ణం ఆవాహ్య.గారుడ మంత్రేణ చ . ప్రతీచ్యాంకుండే గరుడం ఆవాహ్య. 'రథంతరసామ్నా". ఉదీచ్యాం కుండే తార్క్ష్యమావాహ్య .'గరుడమంత్రేణ చ .

యద్వా సర్వేషు కుండేషు తత్తద్దేవతామంత్రైః వా సమిద్భిః ఆజ్యైశ్చ చరుణా పురుషసూక్తేన చ ఏకస్మిన్ కుండే తు 'ఓం నమో భగవతే వైనతేయాయ నమః" ఇతి ఆవాహ్య . గరుడమంత్రేణ చ హుత్వా .పూర్వాదిషు చతుర్షు కుండేషు ఓం భూః స్వాహా,ఓం భువః స్వాహా,ఓం సువః స్వాహా,ఓం భూర్భువస్సువస్ స్వాహా ఇతి మంత్రైః క్రమేణ మధు పయో దధ్యాజ్యైః ప్రత్యేకం శతసంఖ్యయా ఆహుతీః హుత్వా. అన్యస్మిన్ పాత్రే సంపాతం పృథక్ పృథక్ సంగృహ్య. పటస్థస్య పాద జఠర మూర్ధసు

హుతమంత్రైరేవ స్వాహారహితైః క్రమేణ కూర్చేన సర్వాంగం చ సంస్పృశ్య. ఔత్తరేకుండే విష్ణుగాయత్ర్యా గుడాజ్యమధుభిః హుత్వా. సంపాతేన ముఖం చ సంస్పృశ్య. హోమం నిర్వర్త్య. పాలాశఖాదిరాశ్వత్థ బిల్వశాఖాభిః చతస్రుభిః క్రమాత్ అబ్లింగైః మంత్రైః మహాదిక్ కలశాంబుభిఃకోణస్థ కలాశాంబుభిర్వా ఏతస్యాః శాఖయా విష్ణుగాయత్ర్యా చ పటస్థం ప్రోక్ష్య. మందిరాభిముఖం పటం విస్తార్య. తస్మిన్ యోగపీఠం సంకల్ప్య. గంధాదిభిః అభ్యర్చ్య. స్వాంజలౌ యోగపీఠం విచింత్య. తస్మిన్ హృత్పుండరీకస్థగరుడం రేచకేన అవతార్య. ధ్యాత్వా. తస్య గాయత్ర్యా పటస్థస్య బ్రహ్మరంధ్రేణ ప్రవిష్టం విచింత్య. బ్రహ్మరంధ్రం ప్రణవేన పిధాయ. ముద్రయా సన్నిరుధ్య. ధ్యాత్వా. సన్నిధిం ప్రార్థయేత్.

మహాబలమహాబాహో వైనతేయ వయోధిప.
సన్నిధత్స్వ పటే తుభ్యం నమః ప్రణవమూర్తయే.
కర్మణాం సిద్ధిమాహూతః కురుష్వ విహగేశ్వర.
ఆహూతవ్యాః త్రయోలోకాః దేవస్యోత్సవసంపది.

ఇతి గరుడం ప్రార్థ్య . అర్ఘ్యాదిభిః ఉపచారైః తద్గాయత్ర్యా ఉపచర్య. చతుర్విధం అన్నం నివేద్య. మహాకుంభాయ చ తథా కృత్వా. తదను

ఓం వాహనాయ మహావిష్ణోః తార్క్ష్యయామిత తేజసే.
గరుడాయ నమస్తుభ్యం సర్వసర్పేంద్రమృత్యవే.
నమో నమస్తే పక్షీంద్ర స్వాధ్యాయవపుషే నమః.
విహగేంద్ర నమస్తేస్తు సముత్పాటితకల్పక.
ఆహృతామృతకుంభాయ జననేదాస్యమోచినే.

సురాసురేంద్రజయినే నాగేంద్రాభరణాయ తే.

యదాధారమిదం సర్వం తదాధారాయ తే నమః.

పక్షౌ యస్య బృహత్సామరథంతరమపి ద్వయం.

అక్షిణీ చాపి గాయత్రీ త్రివృత్సామశిరః స్మృతం.

స్తోమ ఆత్మా నమస్తస్మై వామదేవ్యాంగసంపదే.

నమః ప్రాణాది వాయూనాం ఈశానాయ గరుత్మతే.

 దోషాన్ అపనయ అఖండాన్ గుణాన్ ఆవహసర్వతః.

విష్ణుని జపిహ సర్వాణి ఆత్మసాత్ కురు మామపి.

ఏవం స్తుత్వా. గారుడమంత్రం యథాశక్తి జపిత్వా. వేదఘోషైః తూర్యఘోషైః నిశాం జాగరేణ నీత్వా. తతః ప్రభాతే గురుః నిత్యకర్మ సమాప్య. గర్భగేహం ప్రవిశ్య. మూలబేరం అర్ఘ్యాదిభిః అభ్యర్చ్య. తస్మాత్ ఉత్సవబింబే సమావాహ్య. ఉద్వాసనరహితైః షోడశోపచారైః ఆరాధ్య. తం పటస్థం గరుడం చ మాల్యాదిభిః అలంకృత్య.హస్తిపృష్ఠే రథే, శిబికాదౌ వా యాత్రాబింబం చ పృథక్ యానే చ సమారోప్య.భేరీ మృదంగ పటహ శంఖ కాహల నృత్త గేయసహితం శిరోభిః సాంకుర పాలికాశతధారకైః బ్రాహ్మణైః చ గ్రామధామ్నాః ప్రాదక్షిణ్యేన ధ్వజస్తంభసమీపం నీత్వా. ధ్వజస్తంభస్తు అంతస్సారః బహిస్సారః నిస్సారశ్చేతి దారుః త్రివిధః.చంపక, దేవదారు, చందన, ఖదిర, సాల, బిల్వ, కకుభ, ఆమలకాదయఃఅంతస్సారాః. క్రముక నాలికేర తాల, హింతాల, వేణ్వాదయః బహిస్సారాః. నిస్సారం వర్జయిత్వా. అంతస్సారం బహిస్సారం వా మానేన శతతలాయతం శుభం. అశీతితాలమానం వా ప్రాసాద ఉచ్ఛ్రాయమానం,యద్వా గోపురమానం వా స్తంభం సమానీయ. చతుర్ధా విభజ్య.

అగ్రైకాంశేనమస్కరం తదాధార భూతాని ద్వితాలాయతాని తదర్ధేన విస్తీర్ణాని, తదర్ధేనఘనాని, పీఠత్రితయాత్ మూలే స్థూలాని, అగ్రే సూక్ష్మాణి మూలతచ్ఛిద్రితాని కృత్వా. స్తంభాగ్రే తాని వినివేశ్య. అగ్రపీఠద్వయే ఛిద్రితే తత్ర ధ్వజయష్టిమస్కరం ఏవం స్తంభే వినివేశ్య.

ధ్వజయష్ట్యాం ఏకం వేణుకం వా నవ సప్త పంచవేణుకాన్ వా నివేశ్య. ఇత్థం భూతం ధ్వజస్తంభం పీఠస్య ఉత్తరేపార్శ్వే వినివేశ్య. ఆచార్యః వేదవిద్విప్రైః సహ 'అబ్లింగర్మంత్రైః ప్రక్షాల్య.కుశైః దర్భై ఊర్ధ్వముఖైః ప్రచ్ఛాద్య. దర్భమాలాభిః సంవేష్ట్య. శోధితే స్తంభావటే లోహబీజాదీని విన్యస్య. తత్ర ఆవటే ధ్వజస్తంభం 'విష్ణుసూక్తేన" ధృఢం యథా భవేత్. తథా ప్రాసాదాభిముఖం స్థాపయిత్వా. స్తంభమూలస్థలే సప్తభిః పంచభిః త్రిభిః వా హస్తైః ఆయతాం తావద్విస్తీర్ణాం ఏకహస్తసముచ్ఛ్రితాం చతురశ్రాం వేదికాం కారయిత్వా. తాం త్రేధా విభజ్య. ఏకాంశే మధ్యే చతుష్టయ అంగులోత్సేధ మేఖలాత్రయయుతం పీఠం,తస్యాపి తృతీయేభాగే కర్ణికామధ్యే యథారంభవినివేశనం భవేత్ తథా పద్మం కృత్వా. పీఠస్య పరితః షోడశస్తంభయుతాం తిరస్కరిణీం చిత్రదర్భమాలా దీపపుష్పమాలావితానాద్యలంకృతాం చతుర్ద్వారయుతాం ప్రపాం కారయిత్వా. పుణ్యాహం వాచయిత్వా.ప్రోక్ష్య. స్తంభదక్షిణే ధాన్యపీఠం కృత్వా. తస్మిన్ సలక్షణం కుంభనవకం విన్యస్య.మధ్యే గరుడం పరితః అష్టదిక్షు ఇంద్రాదీన్ ఆవాహ్య అభ్యర్చ్య. తత్తన్మంత్రేణ స్తంభం యథాక్రమం ప్రోక్ష్య. తద్వేణ్వగ్ర వివరే తంతుభిః త్రిగుణీకృతేన అంగుష్టానామేన పాశేన ధ్వజపటం పురుషమంత్రేణ సంయోజ్య. వక్ష్యమాణేన విధినా ధ్వజం ఆరోపయేత్. యద్వా బద్ధధ్వజాగ్రం స్తంభం వా స్థాపయేత్.

తదను గురుః శోభనే ముహూర్తే పటస్థం గరుడం ప్రాసాదాభిముఖం సంస్థాప్య. సర్వతః

దిక్షు వేదతూర్యఘోషేషు ప్రవర్తితేషు స్వయం గరుడమాలామంత్రాది జపన్ గరుడం

అర్ఘ్యాదిభిః అభ్యర్చ్య. మహాకుంభజలేన తద్గాయత్ర్యా కూర్చేన సంప్రోక్ష్య.

గారుడమంత్రేణ కుంభాన్ పటస్థం అనుచింత్య. ప్రాణప్రతిష్ఠాం యథావిధి కృత్వా.

తన్మూలమంత్రం విన్యస్య. తద్గాయత్ర్యా తన్ముద్రాం ప్రదర్శ్య. అర్ఘ్యాదిభిః అభ్యర్చ్య.

అష్టాసు దిక్షు ఇంద్రాదీన్ చ ఆవాహ్య. గంధపుష్పాదిభిః అభ్యర్చ్య. పృథుక, నాలికేర,

అపూప, ముద్గాన్నాదీని పటస్థస్య నివేద్య. వేదఘోషైః సహ'సుపర్ణోసి ఇతి మంత్రేణ

ధ్వజం ఆరోప్య. యావదవభృతం ధ్వజోదరే గరుడస్య స్థితిం వక్ష్యమాణ గాథయా

ప్రార్థయేత్.

పక్షీంద్రపక్షవిక్షేప తరంగానిలసంపదా.

నిరస్తాసురసన్నాహ సమరే శత్రుసూదనే.

సన్నిధత్స్వపటే యావత్ ఉత్సవావభృతక్షణం.

ఇతి ప్రార్థ్య. ఉత్సవప్రతిమాం ధ్వజస్తంభసమీపం ఆనీయ. ఖగం

దర్శయిత్వా.సమస్తదేవతాహ్వానార్థం గరుడం నియుజ్య. ఉత్సవబింబసన్నిధౌ ఏవ

పుష్పాంజలిం సమాదాయ.

అస్మద్దినాత్సమారభ్య యావత్తీర్థ దినాంతిమం.

సన్నిధిం కురు పక్షీంద్ర రాజ్ఞో జనపదస్య చ.

గ్రామస్య యజమానస్య వైష్ణవానాం విశేషతః.

తుష్టయే పుష్టయే చైవ సర్వశత్రు క్షయాయ చ.

అపమృత్యు జయార్థాయ వైనతేయ ప్రసీద ఓం.

ఇతి గాథాం ఉదీరయన్. గరుడోపరి పుష్పాంజలిం వితీర్య. తదను భగవంతం విజ్ఞాపయేత్.

జ్ఞానతోఽజ్ఞానతోవాపి యథోక్తం న కృతం మయా.

తత్సర్వం పూర్ణమేవాస్తు సుతృప్తోభవ సర్వదా.

ఓమచ్యుత జగన్నాథ మంత్రమూర్తే జనార్దన.

రక్ష మాం పుండరీకాక్ష క్షమస్వాజ ప్రసీద ఓం.

ఇతి విజ్ఞాప్య. భగవంతం మండపాంతరం నీత్వా. యథావిధి సంపూజయేత్.

ధ్వజసమీపే నక్తదివం అనిర్వాణం దీపం ఆరోప్య. ధ్వజారోహణాఽవరోహణాంతం ప్రతిదినం గరుడం సంపూజయేత్.

అథ భేరీతాడనం.

అథ భేరీతాడన విధిః ఉచ్యతే.ఆచార్యః తద్రాత్రౌ దేవం ప్రాణాయామాంతర్యాగ పురస్సరం పూజయిత్వా.నివేద్య.హోమం చ కృత్వా. ధ్వజపీఠస్య పురతః క్షితిం గోమయవారిణా చతురశ్రాం ఆలిప్య. సుధాచూర్ణైః అలంకృత్య. ద్రోణపంచక శాలినా ధాన్యేన పీఠం చతురశ్రం విధాయ. తత్ర కాలచక్రం లిఖిత్వా. తన్మధ్యే మూలబేరాత్ ఆవాహితశక్తిం బలిబింబం ధ్వజసంముఖం నివేశ్య పూజయిత్వా. తస్య పురతః ఆలిప్తే భూతలే ధాన్యపీఠకే నవవాససా వేష్టితం మహాభేరీం సంస్థాప్య. తస్యాః దక్షిణే కోణం చ నిధాయ. భేర్యాః పూర్వభాగే శంఖనికరం,వహ్నౌ కాహళసంచయం,యామ్యే మద్ధళ,నైఋతే ముఖతంత్రీ వంశాని, వారుణే ఉడుక మృదంగ ప్రాస్వసంమర్దని, వాయవ్యే కరటీం కాంస్యతాలం చ, సౌమ్యే పటహ ప్రాస్వపటహౌ, ఐశాన్యాం డుడ్డుకాన్, వల్లీ,హస్తఘంటాన్ చ,ఏతేషాం అలాభే సంభవానుగుణం సంస్థాప్య. తేషాం బాహ్యే

దక్షిణే గణికాజనం, గాయకాన్ చ అగ్రతః నర్తకాన్ ఉత్తరే వందీవృందకాన్ స్వేస్వే స్థానే చ అన్యాన్ వాద్యవాదకాన్ సంస్థాప్య. భేర్యాః పశ్చిమే దేశే సలక్షణం కుంభం ధాన్యరాశౌ సంస్థాప్య. పుణ్యాహం వాచయిత్వా.భేర్యాదివాద్యాని స్నాతం శుచిం అలంకృతం దర్భపాణిం సోపవీతోత్తరీయం పారశవం చ ప్రోక్ష్య. భేరీమధ్యే ఓం త్రిగుణాత్మికాయై ప్రకృత్యై నమః. దక్షిణే ఓం విష్ణవే నమః.ఓం శ్రీం శ్రియై నమః,మధ్యే ఓం బ్రహ్మణే నమః,దక్షిణే ఓం విష్ణవే నమః,వామే ఓం రుద్రాయ నమః,

దక్షిణముఖే ఓం సూర్యాయ నమః. వామముఖే ఓం చంద్రమసే నమః. చర్మసూత్రే ఓం వాసుకయే నమః.దక్షిణపార్శ్వే నవరంధ్రేషు ఓం వాగీశ్వర్యై నమః, ఓం క్రియాయై నమః,ఓం కీర్త్యై నమః,ఓం లక్ష్మ్యై నమః,ఓం స్పష్ట్యై నమః,ఓం విద్యాయై నమః,ఓం కాంత్యై నమః,ఓం దుర్గాయై నమః,ఓం గణపతయే నమః, ఇతి వామపార్శ్వ రంధ్రేషు,ఓం అత్రయే నమః, ఓం భృగవే నమః,ఓం వసిష్టాయ నమః,ఓం భార్గవాయ నమః, ఓం నారదాయ నమః,ఓం గౌతమాయ నమః,ఓం భరద్వాజాయ నమః,ఓం విశ్వామిత్రాయ నమః, ఓం మరీచయే నమః, ఇతి అష్టసు దిక్షు ఓం రంభాయైనమః,ఓం మేనకాయై నమః,ఓం ఊర్వశ్యై నమః,ఓం తిలోత్తమాయై నమః, ఓం సుముఖ్యై నమః,ఓం సుందర్యై నమః,ఓం రమణ్యై నమః,ఓం యామవర్ధిన్యై నమః,ఇతి.కోణాధి దైవతాయ ఓం వాయవే నమః, శంఖాధి దైవతాయ ఓం విష్ణవే నమః, కాహలాధి దైవతాయై ఓం వాగీశ్వర్యై నమః,మద్దలాధి దైవతేభ్యః త్రిమూర్తిభ్యః నమః,ఓం ముఖాధి దైవతాయ బ్రహ్మణే నమః,ఓం మృదంగాధి దైవతాయ రుద్రాయ నమః,ఓం ఝల్లర్యాధి దైవతాయ విష్ణవే నమః,ఓం పటహాధి దైవతాయై శ్రియై నమః, ఓం డమరుకాధి దైవతాయ ఈశానాయ నమః. ఓం ఉడుక్కాధి దైవతాయ షణ్ముఖాయ నమః.ఓం

కరట్యాధి దైవతాయ ధర్మరాజాయ నమఃఓం తిమిలాధి దైవతాయ వాయవే నమఃఓం డక్కర్యాధి దైవతాయ చంద్రశేఖరాయ నమఃఓం తాలాధి దైవతాయ బ్రహ్మణే నమఃఓం వామహస్త ఖండాధి దైవతాయ శ్రియై నమఃఓం దక్షిణహస్త ఖండాధి దైవతాయ పార్వత్యైనమఃఇతి గంధాదిభిఃఅభ్యర్చ్య. కుంభే 'యజ్ఞాశ్చ ఇతి ఆవాహ్య. అభ్యర్చ్య. పూర్వాదిదిక్షు ఇంద్రాదీన్ ఆవాహ్య అభ్యర్చ్య, నివేద్య. శోభనే ముహూర్తే ఓం నం నమఃపరాయ శబ్ద తన్మాత్రాత్మనే నమఃఇతి మంత్రేణ యజ్ఞాశ్చ ఇతి ఉక్త్వా. కోణేన భేర్యాఃతాడనం కుర్యాత్. తదను తాం భేరీం పారశవఃగృహీత్వా. వహన్ గురుణా ఇంద్రాదౌ మరుద్గణే హయమానే ఘోషయేత్.

దివ్యాయుధానాం ఆహ్వానాం తథా వైకుంఠ వాసినాం.

విష్ణుపారిషదాఃసర్వే విష్వక్సేనాభి రక్షితాఃం.

ఆహూతవ్యాఃమఖే తస్మిన్ కుముదాద్యాఃసనాయకాఃం.

ఋషిభిశ్చ మరీచ్యాద్యైఃబ్రహ్మలోకనివాసిభిఃం.

సమాహ్వానాం విరించస్య రుద్రలోకనివాసిభిఃం.

సార్ధం ప్రథమసంఘైశ్చ రుద్రశ్చ వృషవాహనఃం.

ఆహూతవ్యాఃతథా చాన్యే తత్తల్లోకనివాసినఃం.

వాహనైఃపరివారైఃచ సాకం తస్మిన్ మహోత్సవే.

విద్యాశ్చ మూర్తిధారిణ్యఃత్రయీచాంగైశ్చ పుష్టిదా.

ఆహూతవ్యాఃసమాహ్వానం సర్వేషాం చ స్వనామభిఃం.

ఇతి సర్వేదేవానాం ఆహ్వానం కృత్వా. తతః దిగ్దేవతా బల్యర్థం పరితః ఆవరణేషు

నిత్యోత్సవార్చాం పరితః వీధికాసు సుదర్శనం అన్నమూర్తిం వా ప్రతిదిశం

భేరీతాడనపూర్వకం గ్రామం గమయిత్వా. ప్రదక్షిణీ కృత్య. గ్రామమధ్యం సమాసాద్య.

తత్ర బ్రహ్మాణం ఆవాహ్య. అర్చయిత్వా. ప్రతిదిశం ఇంద్రాదీన్ చ బల్యర్థం ఆవాహ్య.

అభ్యర్చ్య. సన్నిధిం ప్రార్థ్య . తేషాం స్వస్వతాలాది సహితం ఏవం కృత్వా. అన్యత్ర

అంతరాలేషు గారుడం తాలం ఘోషయిత్వా. మందిరం ప్రవిశ్య. యథాపురం

నివేశయేత్. యద్వా ఉత్సవబింబేన వా కేవలం సుదర్శనం అన్నమూర్తినా వా,

యద్వా కేవలం భేరీం వా ఆదాయ. రథ్యాసు తత్ర తత్ర యథావిధి దేవతాహ్వానం

కుర్యాత్.

దేవతాహ్వాన వేలాయాం భేరీం శ్రుణ్వంతి యే జనాః.

తైః నదీతరణం నైవ యానం వా యోజనాత్పరం.

అనాధృత్యోత్సవం మోహాత్ దూరం యాయాత్ జనో యది.

స యాతి నిరయం స్థానం ప్రేత్యదుఃఖమిహాపి చ.

తస్మాదవభృథం యావత్ వసేత్తత్రైవ నో వ్రజేత్.

ధ్వజార్థం అంకురాః యేన న్యస్తాః స యది కారణాత్.

కుతశ్చిదసమర్థో వా మృతే వా దేశికోత్తమః.

శేషం సమాపయేత్ అన్యః పుత్రో వా తదనుజ్ఞయా.

శిష్యో వా యది వా భ్రాతా ఋత్విగ్వా గుణవత్తరః

ఇతి శ్రీ వరాహగురుణా విరచితాయాం క్రియాకైరవ చంద్రికాయాం

ధ్వజారోహణ విధిః నామ త్రయత్రింశః పరిచ్ఛేదః

****

చతుత్రింశః పరిచ్ఛేదః

అథ ఉత్సవ విధిః ఉచ్యతే

ఉత్సవారంభ దివసాత్ అర్వాక్ సప్తమే పంచమే అహని వా గురుః

వ్రతేషు స్నపనే సర్వప్రాయశ్చిత్తేషు కర్మసు.

వేదవ్రతేషు చతుర్షు ప్రారంభే యాగకర్మణాం.

వసుధాసంగ్రహే కాలే శిలాసంగ్రహకర్మణి.

శంకుస్థాపన కాలే చ ధ్వజారోహణ కర్మణి.

వివిధాసు ప్రతిష్ఠాసు బాహ్యాభ్యంతర కర్మసు.

ఆచార్యత్వే కృతే కర్తా వపనం స్నానమాచరేత్.

వపనేన వినాకర్మ యది తన్నిష్ఫలం భవేత్.

ఇతి వచనాత్ పూర్వం తథా కృత్వా.తదనుశుభే ముహూర్తే

పాలికాదిపాత్రవర్గత్రయాష్టోత్తరశతే త్రివర్గపాత్ర షట్త్రింశతౌ వా విధివత్

ఉత్సవాంకురార్పణం అధివాసానంతరం కారయేత్.

గేహమండపప్రాసాద గోపురవీథికాః తోరణ ధ్వజ వితాన కదలీక్రముక పూర్ణకుంభ

సాంకురపాలికా శతదీపాగరుధూపాదిభిః అలంకారైః అలంకృత్య. ప్రథమావరణే

ద్వితీయావరణే దిశాం అంతరాలేషు సర్వాసు దిక్షు అవకాశానుగుణం

సప్తహస్తాయతం పంచహస్తాయతం వా విస్తారాయామసదృశం చతుర్ద్వార సమన్వితం

యాగమండపం కల్పయిత్వా. తస్యపరితః ప్రపాం కల్పయిత్వా. త్ర్యంశే తస్య మధ్యే

హస్త సముచ్ఛ్రితాం ద్విహస్తేన త్రిహస్తేన వా విస్తీర్ణాం వేదిం కారయిత్వా. తస్యాః

ప్రాచ్యాం ఆహవనీయస్య అగ్నేః చతురశ్రం కుండం, దక్షిణస్యాం దక్షిణాగ్నేః చాప సమాకృతిం, ప్రతీచ్యాం గార్హపత్యస్య వృత్తం, కౌబేర్యాం దిశి సభ్యస్య త్రికోణం, ఆవసథ్యస్య చతురశ్రం, కుండం- యద్వాఽఽవసథ్యరహితం యద్వా ఏకమాహవనీయం వా కుండం కల్పయిత్వా. పూర్వవత్ తోరణ స్రుక్స్రువ అష్టమంగల వివిధ హోమపాత్రాసనాదీని అన్యాని యాగోపకరణాని కారయిత్వా. యాగమండపం వితానదర్భమాలా తోరణ పుష్పమాలా ధూపదీపాక్షత రంభాస్తంభాది పరిష్కారైః భూషయిత్వా. పూర్వం చతుర్ణాం ఆచార్యాణాం వరణం, తతః షోడశానాం ఋత్విజాం,తదనుపరిచారకాణాం చ కృత్వా.యజమానః తాన్ కటక కర్ణికాంగులీయక క్షౌమ వస్త్రోత్తరీయ ఉష్ణీష గంధానులేపనాదిభిః అలంకారైః భూషయేత్.ఉత్సవారంభే తదంతే చ తయోదితం స్నపనం కుర్యాత్.ఉత్సవదినాత్పూర్వేద్యుః గురుః ఉత్సవాధివాసార్థం మూర్తిభిః సహ గర్భమందిరం ప్రవిశ్య. మూలబేరం అర్ఘ్యాదిభిః అభ్యర్చ్య. మూలాత్ ఉత్సవబింబే సమావాహ్య. అభ్యర్చ్య. అధివాసార్థం ‘రక్షాబంధనకర్మకరిష్యే”ఇతి సంకల్ప్య. పుణ్యాహపూర్వకం దేవస్య దేవ్యాశ్చ యథావిధి రక్షాబంధనం కృత్వా.

అర్ఘ్యాదిభిఃఅభ్యర్చ్య. మహాపూపాది నివేద్య. అన్యత్రస్థానే త్రిభిః భాగవతైః వినివేశ్య.యథావిధి స్నపనకర్మ కృత్వా. క్షౌమవసనాదిభిః అలంకృత్య. పరమాన్నం నివేద్య. ప్రతిష్ఠాయామివ యథావిధిశయ్యాం కల్పయిత్వా. తస్యాం దేవీభ్యాం సహ దేవం శాయయిత్వా. కోణేషు దీపాన్ సాంకురపాలికాశ్చ స్థాపయిత్వా. అగ్నిం సంస్కృత్య. సమిదాజ్య చరుభిః మూలేన పురుషసూక్తేనచ యథావిధి అధివాసహోమం కృత్వా. తూర్యఘోషైః వేదఘోషైః సహ దేవం స్తోత్రైః స్తుత్వా. గురుః

సమాహితచిత్తః సన్ జాగరేణ నిశాం నీత్వా. తతః ప్రభాతే సుముహూర్తే గురుః 'ఉత్తిష్ఠ" ఇతి మంత్రేణ దేవం ఉత్థాప్య. సంపూజ్య. ఇమాం గాథాం విజ్ఞాపయేత్.

ప్రసీదదేవదేవేశ ఉత్సవః క్రియతే మయా.
అస్మాత్కాలాలవాద్యావత్ పుష్పయాగదినాతిమం.
త్వత్ప్రీతయే జగన్నాథ యద్యత్కర్మ కరోమ్యహం.
తత్సర్వమాత్మసాత్కృత్వా కృపయా మే ప్రసీద ఓం.

ఇతి విజ్ఞాప్య. దిక్షుబ్రాహ్మణేషు శాకునసూక్తం పఠత్సు దేవం'' ఇదం విష్ణుః" ఇతి మంత్రేణ శిబికాదికం యానం ఆరోప్య. యానం వహత్సు భూసురేషుగరుడం ఆవాహ్య. సర్వాలంకార సర్వోపచార సహితం దేవం సర్వావరణభూమికాః ప్రదక్షిణం నీత్వా. యానాత్ అవరోప్య. మండపే సౌవర్ణం భద్రాసనే వినివేశ్య. సర్వముత్సవార్థం ఆహృతం ప్రాభృతద్రవ్యం జనసంసది ''ఇతోయాతం ఇదం సర్వం ఇతోయాతం "ఇతి దర్శయిత్వా.మంత్రాసనపురస్సరం పూర్వోదితక్రమాత్ స్నపనకర్మకృత్వా. ఆచార్యః యజమానశ్చ విభవోదయం సమీక్ష్య. మహాహవిః నివేద్య.యథావిధి హుత్వా. దేవం మందిరాంతర్భవం నీత్వా. తతః అపరాహ్ణేప్రాప్తే గరుడేన విష్వక్సేనేన వా సాకం బహిః నిర్గత్య. యథావిధి పూర్వవత్ మృత్సంగ్రహణం కృత్వా. యాగమండపం ప్రవిశ్య. త్రివర్గేషుపాలికాదిపాత్రేషు ఉత్సవాంకురార్పణం కృత్వా. సుదర్శన, స్నపన, నిత్యోత్సవ, బలిబింబానాం కల్యాణకౌతుకస్య ఇవ కౌతుకబంధనాధివాస స్నపన కర్మణి పృథక్ కృత్వా. యాగమండపం ప్రవేశ్య. తత్రాసనే వినివేశ్య. తతః గురుఃయజమానేన సదనం ప్రవిశ్య. దేవం దండవత్ ప్రణమ్య.

భగవన్ పుండరీకాక్ష కరిష్యే కౌతుకక్రియాం.

మహోత్సవార్థం దేవేశ తదర్థం త్వం ప్రసీద మే.

ఇతి విజ్ఞాప్య. మూలోత్సవ స్నాన బలిబింబ చక్రాణాం యథావిధి ఉత్సవప్రతిసరం బధ్వా. తదను వేదికాయాం శాలీనాం పంచభారేణ తదర్ధేన తిలేన చ ధాన్యపీఠం కృత్వా. అంతరాంతరయోగేన వస్త్రైః ఆచ్ఛాద్య.తత్ర ప్రక్షాలితాన్ ససూత్రాన్ సగంధోదకాన్ న్యస్త నవరత్నాన్ సౌగంధిక రజోయుతాన్ సకరకాన్ ప్రత్యేకం న్యస్తనిష్కమాత్రసువర్ణాన్ సాశ్వత్థపల్లవ కూర్చాపిధానాన్ నవకుంభాన్, మధ్యమం వస్త్రయుగ్మేన శిష్టాన్ ఏకేన వాససా సప్తభిః షడ్భిః పంచభిః వా హస్తైఆయతేన తదర్ధేన విస్తృతేన ఆచ్ఛాద్య. వేదికాభూమౌ ధాన్యరాశిషు సంస్థాప్య. వైష్ణవైః సహ పుణ్యాహం వాచయిత్వా. ప్రోక్ష్య. ద్వారతోరణ ధ్వజకుంభాన్ అభ్యర్చ్య. కరకే సుదర్శనం చ పూర్వాద్యాశాగతేషు కుంభేషు వాసుదేవాదీన్ ఆగ్నేయాదికోణగతేషు పూర్వవత్ పురుషాదీన్ చ ఆవాహ్య. అభ్యర్చ్య. సుదర్శన బలిబింబయోశ్చ అష్టమంగలాని పృథక్ వాసోభిః ఆవేష్ట్య. వేదేః అధస్తాత్ ధాన్యరాశిషు విన్యస్య అభ్యర్చ్య. వేదికాయాం యథావిధి పూర్వోక్తవర్త్మ నా చక్రాబ్జం వర్తయిత్వా. తస్మిన్ సాంగం సపరివారం వాసుదేవం యథావిధి పూర్వవత్ అభ్యర్చ్య. సంపూజ్య. చతస్రుషుదిక్షు వేదఘోషే చ ప్రవృత్తే గురుః ఆహవనీయాగ్నౌ వాసుదేవం దక్షిణాగ్నౌ సంకర్షణం, గార్హపత్యే ప్రద్యుమ్నం,సద్భ్యాగ్నౌ అనిరుద్ధం, ఆవసథ్యే మూలమూర్తిం చ తత్తత్కుండాగ్ని మధ్యగత భద్రాసనపద్మేషు ఆవాహ్య.అభ్యర్చ్య. తీర్థావసానికం సన్నిధిం ప్రార్థ్య. కుండేషు ఘృత ప్రసూన ధూపద్రవ్య సమిత్పాయోదధి తిలవ్రీహి యవైః తత్తద్దేవతామంత్రేణ పృథక్ అష్టోత్తరశతం ఆహుతీనాం అష్టావింశతిం వా హుత్వా.

ఆహవనీయాద్యనుక్రమేణ పాయస,కృసర,గుడ , హరిద్రాన్న,ముద్గాన్నైః

పురుషసూక్తస్య షోడశ ఋగ్భిః ప్రత్యేకం హుత్వా. పంచమాగ్నౌ బ్రహ్మాదిదేవాన్ ఉద్దిశ్య పాయసేన తత్తన్నామ చతుర్థ్యంతం స్వాహాంతం ఉచ్చార్య పరివారపదాన్వితం వక్ష్యమాణేన విధినా హునేత్.

ఓం బ్రహ్మణే సపరివారాయ స్వాహా. ఓం ప్రజాపతయే సపరివారాయ స్వాహా.

ఓం రుద్రాయ సపరివారాయ స్వాహా. ఓం సర్వేభ్యః దేవేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా.

ఓం ఛందోభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా.

ఓం వేదేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా.ఓం ఋషిభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా.ఓం గంధర్వేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా.ఓం సరీసృపేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం యక్షేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా.ఓం అప్సరేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం మాసాదిభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం ఋతుభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం అయనేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం వత్సరేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం సర్వేభ్యో దేవీభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం ద్వీపేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం సముద్రేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం పర్వతేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం ఆపగాభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం భూతేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం పశుభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం వృక్షేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం ఓషధీభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం వనస్పతీభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం ఉద్భిజ్జేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా.ఓం స్వేదజేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం అండజేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం జరాయుజేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఓం భూరాది సప్తలోకేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా.

ఓం అతలాది సప్తపాతాలేభ్యః సపరివారేభ్యఃస్వాహా.ఓం చండాది ద్వారపాలేభ్యః సపరివారేభ్యః స్వాహా. ఇతి హుత్వా.

ప్రాయశ్చిత్తార్థం పంచోపనిషన్మంత్రైః వ్యాహృతిభిశ్చ,పూర్ణాహుతిం 'ఇదం విష్ణురితి హునేత్.ఏవం తద్దినవిహిత బలిద్రవ్యైః ఉపరిష్టాత్ తత్ర తత్ర తత్తద్దేవతోద్వాసనరహితం ప్రత్యహం యావత్తీర్థదినావధి సాయం ప్రాతః హునేత్. ఏకాగ్నౌ వా హోమద్రవ్యం త్రయే చతుష్టయే వా అగ్నౌ హునేత్. తావతా చ అగ్నిం సమ్యక్ రక్షేత్.

బలిదానం తు ప్రథమం యాగమంటపే కర్తవ్యం. తత్ప్రకారస్తు చక్ర బలిబింబాఽన్నమూర్తి సహితం యాగమండపాత్ నిష్క్రమ్య. తద్ద్వారేషు పురతః కుముదాదీనాం శుచౌ భూమౌ ఆవాహ్య అభ్యర్చ్య. బలిం దత్వా. బలిద్రవ్యపాత్ర ఘంటా పుష్పబాజన తోయ కరక ధూప దీపపాత్ర దీపికాధారకేషు అగ్రే గచ్ఛత్సు తదను అన్నమూర్తిః, తతః చక్రం, తదను నిత్యోత్సవార్చాం చ ఇత్యేవం కృత్వా. వితానచత్రాది సమన్వితం ద్వారేషు చండాదీనాం ఆవరణేషు తత్తద్దేవతానాం తోయపూర్వోత్తరం బలిం నిక్షిప్య. బలిముద్రాం మంగలాష్టకం చ దర్శయిత్వా. గ్రామమధ్యమారభ్య బ్రహ్మదీశానపర్యంతం క్రమాత్ తత్తద్దేశేషు తౌర్యత్రికసహితం తత్తద్దేవతాః అభ్యర్చ్య బలిం దత్వా. మహాబలిపీఠే తు అశేషతః అవశిష్టం బలిద్రవ్యం సర్వాన్ పార్షదాన్ ఉద్దిశ్య బలిం దత్వా. బలిం ప్రదక్షిణీకృత్య ఆలయం ప్రవిశేత్. ఏవం ధ్వజారోహణాదితీర్థాంతం సాయం ప్రాతః బలిం దద్యాత్. ఆరంభదివసే రాత్రౌ సమాప్తిదివసే అహని బలిమేకమేకాం మధ్యదివసేషు అహ్ని రాత్రౌ చ బలిద్వయం కుర్యత్. తీర్థదివసే గ్రహణాయన విషువాదిషు ప్రాప్తేషు తస్మిన్ బలిద్వయం కుర్యాత్. గ్రామాది రహితే స్థానమధ్యే మహాపీఠస్య పురతః బ్రహ్మణే బలిం వితరేత్. బలిద్రవ్యాణి తు ప్రథమేహని

ఫలలరజనీచూర్ణ కరంభ లాజాన్ చరుణా సమ్యోజ్య. ద్వితీయే అహని చరుణా తిలతండులేన సంయోజ్య. తృతీయే తు లాజ ధాన్యాపూపికాः చరుణా సంయోజ్య. చతుర్థే చరుణా సక్తుశాలిపిష్ట నాలికేర జలాని సంయోజ్య. పంచమే పద్మబీజ పాయస శాలితండులం చరుణా సంయోజ్య. షష్టే తు అపూపం చరుణా సంయోజ్య. సప్తమాదిషు త్రిషు దివసేషు చతుర్విధమన్నం అపూపైः సక్తుభిः సంయోజ్య. క్రమాత్ బలిం దద్యాత్. తదను సుముహూర్తే ప్రాప్తే గురుः శయనస్థం ఉత్సవకౌతుకం ‘ఉత్తిష్ఠే”తి మంత్రేణ ఉత్థాప్య.స్వస్తిసూక్తం పఠద్భిः బ్రాహ్మణైः సహ సప్తభిः బ్రాహ్మణైः సహ తస్మాత్మందిరాత్ నిర్గమ్య. రథంతరసామ ఉచ్చార్య. స్యందనేన గజేన వా అన్యేన వా యానేన మండపాంతరం నీత్వా.‘భద్రం కర్ణే”తి తద్దినవిహితం యానమారోప్య. తత్ర దేవం న్యాసపూర్వకం అభ్యర్చ్య. పృథుకాదికం నివేద్య. క్షౌమాభరణమాల్యాదిభిः అలంకృత్య.దేవస్య చరణయోः నిశాచూర్ణం నిక్షిప్య. ఘృతాది పరిషిక్తైः దీపైः సర్వతः వీథికాశ్చ అలంకృత్య. వాలవ్యజన తాలవృంత బర్హిబర్హముక్తాతపత్రాసి ధూప దీప ధారిభిः స్వలంకృతైः బ్రాహ్మణైశ్చ పురతः యానారూఢేన సాంజలినా ధ్వజారూఢేన తారేక్షణ పృష్ఠతశ్చ కనకశిబికాం ఆరూఢేన వేత్రహస్తేన విరించాదీన్ సముత్సారయతా ప్రణమతా విష్వక్సేనేన చ కనకపాత్రే పాదుకే సమారోప్య. పురతः ధారయద్భిः విప్రైశ్చ రాజచిహ్నై అన్యైः సకలవేదశాస్త్రాగమజ్ఞైः పరస్పరజిగీషుభిः వాదనిపుణైः విప్రైः గద్యపద్య మిశ్రాణి స్తోత్రాని పఠద్భిः వందిభిశ్చ నృత్యతా గాయతాగాణిక్యేన చ అన్యైः తత్తద్విద్యావిశారదైశ్చ సాకం ఆనద్ధ, తత, సుషిర, ఘనాది చతుర్విధ వాద్యఘోషైः చ ఆవరణం సర్వం పరిక్రమ్య. బహిः తథా వీథికాశ్చ ప్రదక్షిణం పరిక్రమ్య. ప్రవేశసమయేపి ప్రాకారవలయం ప్రాదక్షిణ్యేన గత్వా. మండపాలయం అంతः ప్రవేశ్య. తత్ర యానాత్

ఆసనే దేవం అవరోప్య. బలిబేరంమందిరే చక్రం యాగసదనే బహిస్థితే బలిపీఠే చ అన్నమూర్తిం నివేశ్య.ధ్రువబేరం నిత్యైః ద్విగుణైః వస్తుభిః అర్చయేత్. ప్రత్యహం దేవస్య వీథికాపర్యటనానంతరం యథావిధి స్నపనకర్మ కుర్యాత్.

ఏకబేర విధానే తు మూలబింబే, బహుబేరే తు ఉత్సవకౌతుకం వా స్నపనకౌతుకం వా యథాశక్తి యథావస్తు స్నపనం కుర్యాత్. మండపే సింహవిష్టరే దేవం నివేశ్య. దేహశుద్ధిపురస్సరం అర్చయిత్వా. స్నపనకర్మసమాప్య. మహాహవిః నివేద్య. మండనాలయం ఆసాద్య. దేవం భూషణాదిభిః అలంకృత్య. బింబే తత్ర స్థితే దేశికః యాగమండపం ప్రాప్య. ద్వారతోరణ కుంభమహాకుభ ఉపకుంభ మండలారాధనం కృత్వా. యథోదితం నివేద్య. పూర్వవత్ హుత్వా. యథావిధిపూర్వవత్ బల్యర్చాది బింబయుతం బలికర్మ కృత్వా. తదను ఉత్సవార్చాం అలంకృత్య, యానం ఆరోప్య. పూర్వవత్ సర్వాలంకారసహితం గ్రామధామాది ప్రాదక్షిణ్యేన నీత్వా. తత్ర స్థానే స్థానే సమాహృత తాంబూల,వీటికాः, పృథుకాదీని, భక్ష్యాణి, నాలికేరఫలాని, పానీయాచమనాదీని యథావిధి అఖిలం నైవేద్యం చ అస్త్రమంత్రేణ అద్భిఃప్రోక్ష్య నివేదయేత్. పక్వం ఫలం తూష్ణీం ప్రదర్శయేత్. పుష్పాభరణాదికం పథి సమాగతం సర్వమంత్రేణ ప్రోక్ష్య దేవాంగే నియోజయేత్. ఏవం గ్రామం ధామం చ ప్రదక్షిణం నీత్వా. ధామంప్రవేశ్య. దేవం యానాత్ శిబికాం ఆరోప్య. మండపం ప్రవేశ్య,తత్ర పూర్వవత్ సర్వోపచారసహితం అర్చయేత్. ఏవం అపూర్వాభరణ,మాలాంబర,యానోద్యానాద్యైः తీర్థదినావధి ప్రతిదినం యథాకౌతూహలం తథా దేవం తోషయేత్. గ్రామాదౌ నిత్యం దేవస్య శ్రీభూమిభ్యాం సహ వినా వా మహోత్సవం కుర్యాత్.

షష్టే అహని స్నానబింబసహితం యాత్రాకౌతుకం భద్రాసనం ఆరోప్య. తస్య పురతః ధాన్యరాశౌ కుంభాన్ సంస్థాప్య, సంపూజ్య. దేవం మంత్రాసనాది స్నానాసనాంతైః ఉపచారైః ఉపచర్య. కలశైః సంస్నాప్య. వస్త్రాదిదీపాంతైః ఉపచారైః సంపూజ్య. ఏకబేరవిషయే మూలబేరే సర్వమేవం కృత్వా. తదను క్షాలితం ఉలూఖలం వస్త్రాదిభిః అలంకృత్య. తండులపీఠే సంస్థప్య. శ్రీసూక్తేన లక్ష్మీం ధ్యాయన్ మంత్రితం అర్చితం కృత్వా. మూలమంత్రేణ ముసలం ప్రక్షాల్య. అభిమంత్ర్య. మూర్తిపైః సార్ధం గురుః ఉలూఖలే నిశాచూర్ణం నిక్షిప్య. ముసలం ఆదాయ. దేవదాసీషు మంగళం పఠత్సు నిశాచూర్ణం యథాసూక్ష్మతరం భవేత్తథా ముసలేన కృత్వా. తదాదాయ. వేష్టితవాససి కుంభే నిక్షిప్య. సకూర్చమల్లక వస్త్రం కుంభం స్థండిలపీఠే సంస్థాప్య. మూలమంత్రేణ గంధాదిభిఃఅభ్యర్చ్య. కుంభం ఉద్ధృత్య. త్రైః చూర్ణైః శ్రీసూక్తేన దేవమభిషిచ్య. మూర్తిపైః సహ గురుః దేవం ప్రదక్షిణం కృత్వా. అష్టాంగ ప్రణిపాతేన ప్రణిపత్య. పుష్పాంజలిం వికీర్య. స్తోత్రైః స్తుత్వా. సర్వాలంకారయుతం ఉత్సవం కుర్యాత్.

సప్తమే దివసే రథం పుణ్యాహజలేన ప్రోక్ష్య. శిఖరే బ్రహ్మాణం, అయనే హంసం, ద్వితీయతలే అనంతం, ఉపకం◌ంఠే వాసుదేవం,ప్రథమతలే తక్షకం, మహాపీఠే గరుడం, మధ్యపీఠే ఇంద్రాదీన్ చ,చక్రేషు వాయుం, రథే వైనతేయం చ ఆవాహ్య అభ్యర్చ్య. హవిః నివేద్య. ఇంద్రాదికుముదాదిభ్యః బలిం దత్వా. దేవం రథం ఆరోప్య. పూర్వవత్ ఉత్సవం కుర్యాత్.

తదను దేవస్య ప్రాతః ఉత్సవం కృత్వా. అపరాహ్ణే దేవస్య జలద్రోణ్యాం అవగాహనం కుర్యాత్.జలద్రోణీం కటాహం వా సరసి సోపానదేశే సౌవర్ణం ధాన్యరాశౌ నిధాయ. గంధోదకేన ఆపూర్య. పరితః అక్షతాని వికీర్య. పుణ్యాహం వాచయిత్వా.

పరిస్తీర్య, తజ్జలం శోషణాదీని కృత్వా. తత్రగంగాద్యాః సరితః ఆవాహ్య అభ్యర్చ్య. జలం అబ్లింగైః మంత్రైః అభిమంత్ర్య. దేవం ప్రార్థయేత్.

భగవన్ పుండరీకాక్ష శరణాగతవత్సల.

అస్మిన్నహని కర్తవ్యా జలక్రీడా త్వయా విభో.

శుద్ధయే సర్వలోకానాం దేవానాం ప్రీతయే విభో.

యాత్రా తదర్థం కర్తవ్యా మదనుగ్రహకామ్యయా.

ఇతి విజ్ఞాప్య. దేవం ప్రణమ్య. మంత్రాసనాదిస్నానాంతైః ఉపచారైః ఉపచర్య.

వాద్యఘోషేషు ప్రవర్తితేషు వారుణసూక్తాద్యబ్లింగైః మంత్రైః తత్ర దేవం అవగాహ్య.

తదను యానం ఆరోప్య. అన్యం మంటపం ఆనీయ. తత్రాపి దేవం హవిరంతం అభ్యర్చయేత్.

యద్వా అష్టమే అహని వా ప్రాతరుత్సవం కృత్వా. తదను మృగయాకర్మ,తదను జలద్రోణ్యవగాహనం వా కుర్యాత్. తస్మిన్ దినే దేవం మృగయానుగుణాయుధాలంకార సన్నాహైః సహ గజే వా కృత్రిమాశ్వే వా ఆరోప్య. దేవీభ్యాం సహ వినా వా హస్త్యాదిభిః సైన్యైః సహ గ్రామసీమాదీన్ ప్రాదక్షిణ్యేన నీత్వా. దేవం ఉద్యానమండపం ప్రాపయ్య. తత్ర మధ్యే సౌవర్ణవిష్టరే వినివేశ్య. స్నానపూర్వం అభ్యర్చ్య. అన్యస్మిన్ ఆసనే వినివేశ్య. మహాహవిః నివేద్య.యానం ఆరోప్య. తద్రాత్రౌ మందిరాంతర్భవం నీత్వా. తదను నిత్యోత్సవం కృత్వా. అపరరాత్రిభాగే తీర్థార్థం అంకురార్పణం కరిష్యే, ఇతి సంకల్ప్య. అరావాపనం యథా విధి కృత్వా.దేవం సంపూజ్య. ఇమాం గాథాం ఉదీరయేత్.

తీర్థయాత్రా త్వయా దేవ శ్వః కర్తవ్యా సురేశ్వర.

తత్ర ప్రతిసరారంభం త్వమనుజ్ఞాతుమర్హసి.

ఇతి విజ్ఞాప్య. మూలాత్ తీర్థబింబే సమావాహ్య. తీర్థబింబే ప్రతిసరం తదభావే నిత్యోత్సవబింబే తస్యాపి అభావే స్నానార్చాయాం, తదభావే చ ఉత్సవబింబే వా బద్ధ్వా. ధాన్యరాశౌ పూర్వవత్ యథావిధి అధివాస్య. తతః ప్రాతః ఉత్సవం కృత్వా. తదను శాయితం బింబముత్థాప్య,స్నానమండపే స్నానపీఠికాయాం తం నివేశ్య. యాగమండప భూమిషు స్థాపితాన్ కుంభాన్ ఆదాయ. ధామప్రాదక్షిణ్యేన వేదఘోషైః సహ నీత్వా. తీర్థబింబస్య సన్నిధౌ ధాన్యరాశౌ సంస్థాప్య. దేవం మంత్రాసనపూర్వకం పూర్వం సంస్నాప్య. తదను సుముహూర్తే గురుః స్థాపితైః కుంభైః మూలమంత్రేణ పూర్వాది మధ్యకుంభాంతైః వేదఘోషేషు ప్రవర్తితేషు అభిషిచ్య. వస్త్రాది దీపాంతైః ఉపచారైః ఉపచర్య. ఏకబేరవిధానే తు సర్వం ఏతత్ మూలబింబే కృత్వా. తదను పూర్వవత్ దేవస్య చూర్ణస్నానం యథావిధి కృత్వా. దేవం స్తుత్వా. ప్రదక్షిణీకృత్య. అష్టాంగ ప్రణిపాతేన ప్రణిపత్య పుష్పాంజలిం వికీర్య. తదను కల్యాణకౌతుకం యానం ఆరోప్య. తీర్థబింబపురస్సరం చక్రేణ సహ ఛత్రధ్వజచామర దీపవాద్యఘోష సహితం సముద్రం నదీం తటాకం వా ప్రాపయ్య. తత్ర తీరే ప్రపాయాం విష్టరే వినివేశ్య. అగ్రతః పంచవింశతిః, సప్తదశ, యద్వా కలశాన్ నవ యథావిధి తత్తద్ద్రవ్యయుతాన్ సంస్థాప్య. సంపూజ్య.నద్యాదిజలానాం శోషణాదికృత్వా. పుణ్యాహం వాచయిత్వా.ప్రోక్ష్య. తత్ర గంగాద్యాః సరితః ఆవాహ్య అభ్యర్చ్య నివేద్య. తీర్థబింబం మంత్రాసనపూర్వకం సంపూజ్య.కలశః యథావిధి సంస్నాప్య. చక్రం శిష్టవారిణా చ, తీర్థబింబం సమానీతం కల్యాణకౌతుకం కూర్చేన నద్యాదిజలేన ప్రోక్ష్య. కల్యాణకౌతుకసన్నిధౌ తద్బింబం గురుః శిరసి కృత్వా. చక్రం వా తదభావే కూర్చం వా తథా కృత్వా. చక్రమంత్రం

ఉచ్చరన్ జలే నిమజ్జేత్. తతః గురుః తదానీమేవ బింబానాం స్వస్య చ రక్షాసూత్రాణి విసృజ్య. జలే క్షిప్త్వా. తదను మండపే దేవం ఆనీయ యథాపురం పూజయిత్వా యానం ఆరోప్య, ఆలయాభ్యంతరం ప్రాపయేత్. తద్రాత్రౌ దేవం మండపే నీత్వా యథావిధి అభ్యర్చ్య, ప్రభూతం నివేద్య.

భగవన్ పుండరీకాక్ష శరణాగత వత్సల.

ధ్వజార్ధాంకురమారభ్య ఉత్సవాఽవభృతాంతిమం.

యన్మయానుష్టితం కర్మ తవ సుప్రీతయే విభో.

తథాన్యైః మదనుజ్ఞాతైః దేశికైశ్చాపి యత్కృతం.

సాధకైశ్చ తథాన్యైశ్చ వివిధైః పరిచారకైః.

తత్తత్సంపూరణార్థం చ న్యూనాధిక్యోపశాంతయే.

త్వామద్యవాసరే యష్టుం చతుస్థాన స్థితం విభో.

ప్రవృత్తమనుజానీహి మదనుగ్రహకాంయయా.

ఇతి దేవేశం విజ్ఞాప్య. తదనుజ్ఞాం అవాప్య. తతః ప్రభాతే భక్తైః భాగవతైః సేవితే మండపాంతరే కేచిద్భూతలే చక్రాబ్జం ఆవరణాన్వితం ఉక్తవర్మనా సంకల్ప్య. తులస్యాదిభిః నానావర్ణైః ప్రసూనైః యథావిధి చిత్రయిత్వా. తత్ర మధ్యతః సప్రభం భద్రపీఠే నిధాయ. తస్మిన్ కల్యాణకౌతుకం ఆరోప్య. అర్ఘ్యాదిభిఃఅభ్యర్చ్య, సర్వతఃదిక్షు వేదఘోషేషువాద్యఘోషేషు చ ప్రవర్తితేషు ద్వాదశాక్షరేణ భగవంతం అర్చయేత్.

ఓం ద్వాదశాక్షర మంత్రస్య. పరమేష్ఠి, సనంత, సనక, ప్రజాపతి, భృగు, సనత్కుమార, పులస్త్య, పులహ, క్రతు, మరీచి, అత్రి, ఆంగీరసఋషయః.

గాయత్రీ, బస్తక్షేత్ర, ప్రజాపతి, త్రిష్టుప్, పంక్తి, బృహతి, విరాడ్, బష్ఠ, త్రివత్సక, ఉష్ణిక్, శ్రియశ్చందాంసి. విష్ణ్వాది గోవిందాంతా ద్వాదశ దేవతాః. చిత్,జీవ, ప్రకృతి, బుద్ధి, మన,స్సాత్విక, రాజస, తామస, వ్యోమా, ఒగ్ని, మరుతా,ఒఒపస్తత్వాని. పరమవ్యోమ, వాయ్వ,ఒగ్ని,జల, సత్య, తపో, జన, మహ,స్స్వర్గ, భువ,ర్భూమి,పాతాలాని క్షేత్రాణి.సిత, కృష్ణ, ధూమ్ర,శ్యామ,తామ్ర, స్ఫటిక, శంఖ, రక్త, శుక్ల, లోహిత, తమః, పీతవర్ణాః.ద్వాదశసు అక్షరేషు ఏకైకం,హరిం ధ్యాత్వా. అర్ఘ్యాది భూషాంతైః నవభిః ఉపచారైః కల్యాణకౌతుకం అభ్యర్చ్య.పుష్పైరపి హృదయాద్యంగాని ఉద్దిశ్య చ పుష్పైఃʻఫలం భవతు మే పుష్పైః నమఃʼʼఇతి అవసానకం చ, తతః శ్రీవత్స కౌస్తుభాది భూషణాని ఉద్దిశ్య దివ్యాయుధాని చక్రాదీని చ యథాక్రమం ఆవరణస్థానాం దేవతానాం చ, విష్ణ్వాదిమూర్తి దశకం, కేశవాది మూర్తీశ్చ ఉద్దిశ్య తత్తన్మంత్రైశ్చ, పురుషసూక్త, నారాయణానువాకైఃవిష్ణుసూక్తైశ్చ, పంచోపనిషన్మంత్రైశ్చ, పాదయోఃపుష్పసమర్పణం కృత్వా.

సితాదిభిః పుష్పైః ఏవం దేవం తోషయిత్వా. చతుర్విధమన్నం నివేద్య. మండపే తత్ర ఆగ్నేయే అగ్నిం ఉపసమిధ్య. సమిదాజ్యచరుభిః పాయసాది చతుర్విధాన్నైశ్చ, మూలమంత్రేణ పృథక్ అష్టోత్తరశతవారాన్ హుత్వా. తతః దేవం ప్రదక్షిణీ కృత్య. స్తుత్వా,భూతలే దండవత్ ప్రణమ్య. కల్యాణకౌతుకం యానం ఆరోప్య. ప్రథమావరణం ప్రాపయ్య. తత్ర స్థిత్వా,సేవార్థం ఆగతాన్ బ్రహ్మాదిదేవాన్, భక్తాన్, భాగవతాన్ అన్యాన్ వైష్ణవాన్ చ స్వం స్వం ఆలయం గంతుం నియుజ్య. తదావరణం ప్రదక్షిణం పరిక్రమ్య. మందిరాభ్యంతరం నీత్వా. తస్య దివసస్య నిశి ప్రథమయామే మండపే స్నానాసనే దేవం నివేశ్య. ఉత్సవాంతోచితం స్నపనం యథావిధి కృత్వా. మండపాంతరం నీత్వా.

గురుః యాగమండపం ఆసాద్య. తత్ర యథావిధి హోమం కృత్వా. శాంతిహోమం చ పూర్వోక్త విధానేన ప్రాయశ్చిత్తార్థం పంచోపనిషణ్మంత్రేణ ఆజ్యేన సహస్రం,శతం వా ఆహుతీనాం హుత్వా. తతః పూర్ణాహుతిం చ అగ్నిం విసృజ్య. తత్ర తోరణాదిషు దేవాన్ మండలస్థం చ ఉద్వాస్య. ధ్వజస్తంభం ఆసాద్య. ఖగాధిపం పూజయిత్వా. ప్రదక్షిణం కృత్వా. సంహారక్రమేణ కుంభే సమావాహ్య. తన్మూలభేరే నియోజ్య. కల్యాణకౌతుకస్య సన్నిధావేవ మహానిశి ధ్వజం అవరోప్య. స్తంభం ధ్వజం చ గురుః స్వయం గృహీత్వా. తదను తత్ర తత్ర ఆవాహితాన్ దేవాన్ అపి స్థానే స్థానే సకృత్ సకృత్ తూర్యఘోషైః సహ మూకైః పరికరైః సార్ధం బలిం దత్వా. స్వస్వ నామమంత్రైః ఉద్వాస్య.గురుః అష్టాక్షరం జపన్ దేవస్య ధామప్రవిశ్య. దేవం విజ్ఞాప్య. శకటాదికం యానం ఆరోప్య. మఖకౌతుకం ధామాంతః ప్రాపయ్య సంపూజ్య.తచ్ఛక్తిం మూలబింబే నియోజ్య. మూలబింబం సంపూజ్య.స్తుత్వా ప్రణిపత్య, ప్రార్థ్య ప్రదక్షిణం కృత్వా . స్వగృహం ప్రవిశేత్. యజమానోపి గురుం జీవజీవాత్మకైః ధనైః యథామనస్తుష్టిం తథా తోషయిత్వా. తథైవ అన్యాన్ మూర్తిపాన్ పరిచారకాన్ చ , గురుం ప్రణమ్య. తం యానం ఆరోప్య. సర్వాలంకారైః సహ గ్రామప్రదక్షిణం కృత్వా.తద్గృహం ప్రాపయేత్.

ఇతి శ్రీ వరాహగురుణా విరచితాయాం క్రియాకైరవ చంద్రికాయాం

మహోత్సవవిధిః నామ చతుస్త్రింశః పరిచ్ఛేదః

అథ పంచత్రింశః పరిచ్ఛేదః

జీర్ణోద్ధార విధిః

అథ జీర్ణోద్ధార విధిః ఉచ్యతే.

స్వాయంభువార్షదివ్యమానుషేషు చతుర్ష్వపి రత్నజేషు అంగహానిః యది తత్తదంగం పునస్తపనీయైః సమాధాతవ్యమేవ. న త్యాగో యుజ్యతే. శైలజేష్వపి తద్వదేవ. దార్వాదిషు పంచసు హీనాంగేషు తాని సంత్యజ్య పునస్స్నజేత్.సర్వాత్మనా సృష్టా అంగమాత్రసమాధానే చ తచ్ఛక్తిం కుంభే సమావాహ్య. యథాపురం నిర్మాయ జలాధివాసాదికం సర్వం ప్రతిష్ఠాయామివ కారయేత్.

స్థిత్యాసనశయనారూఢేషు బింబేషు సమాధిః శక్యతే యది తేషాం త్యాగః న యుజ్యతే. లోహజం బింబంత్యక్తం ద్రావయిత్వా పునః సృజేత్. దేవీ జీర్ణే పునస్స్నష్టా దేవ్యో యథావత్ స్థితాశ్చేత్ దేవస్తాభిరేవ యోజ్యః. న అన్యాః పునః సృజేత్.తాసు పూజనే సంతతే పునః ఉద్వాహశ్చ న కార్యః. ప్రభాపద్మాసన ఆయుధాదీనాం వైకల్యే చలనే వాపి అసమాహిత ప్రతిమాశక్తిం మూలబింబే ఘటే వా ఉద్వాస్య, తాని యథాపురం సమాధాయ యథావిధి సంప్రోక్ష్య తాం శక్తిం పునః బింబే సమావాహ్య పునః పూజయేత్.బాలగేహం నిర్మాయ తత్ర శైలాదిషు జీర్ణేభ్యః శక్తిం ఆవాహ్య పూజయేత్. సమాధానాఽనంతరం తతః పునః ఆవాహ్య పూజయేత్. తత్రాపి సంధాన యోగ్యం సంధేయం, అయోగ్యం తు క్షితౌ అంభసి వా నిక్షిపేత్. ప్రాసాధే శిథిలే స్వైః పరివారైః ఉపేతం దేవం బాలవేశ్మని యథాపురం పూజయేత్. అజీర్ణే ధ్రువబింబే ధామని జీర్ణే సతి తత్స్థితాన్ దేవాన్ దేవపరివారాన్ మూలబింబే నివేశయేత్. అజీర్ణే ధామని జీర్ణేధ్రువబింబే తన్నిష్ఠదేవతానాం ఉద్వాసః న అన్యత్ర కర్తవ్యః. అజీర్ణే వా అంగ భంగాది రహితే ధామాదౌ సతి న పునః కల్పనం కార్యం. యది కల్పయేత్ ఆత్మహానిః భవతి. పురా ప్రాసాదాత్ ప్రమాణరహిత కల్పితం ప్రాసాదాది పునః కల్పనే లక్షణాన్వితం కుర్యాత్. బహుబేరైకబేరేషు యథాపురమేవ కల్పయేత్.విపరీతకరణే

మహాన్ దోషో భవతి. బహుబేరం పూర్వం దేవీభ్యాం రహితం యది, భూయః కల్పనే తాభ్యాం సహ వినా వా కుర్యాత్.

అమానుషే తు బింబాదికం పూర్వం లక్షణ వర్జితం యది జీర్ణోద్ధారేపి తథైవ, న తదన్యథా. అమానుషే తు బింబానాం ఆసన శయన యానాని పునః ఉద్ధారే యథాపురమేవ.మానుషే తు తేషాం పునః సృష్టౌ యథేచ్ఛాకరణం న దోషాయ. దివ్యం విమానం పురా యద్వస్తు యన్మానం యాదృశం పునః సృష్టౌ తాదృగేవ, న అన్యథా. ఆర్షం మానుషం సదనం ఇష్టకం మృణ్మయం వా జీర్ణం పునః కల్పనే శైలేన ఇష్టకయా వా కార్యం. క్లుప్తానాం ఉపపీఠాదీనాం రక్షార్థం బహిః వర్ధనే న దోషః. సాలగోపురపీఠాదౌ చలితే జీర్ణేపి శిలాభిః దృఢం విస్తీర్ణం అన్యథా వా కుర్యాత్.నద్యాది జలవేగేన ప్రాసాదాది నిర్బాధేఅన్యత్ర స్థానే పునః కల్పయేత్. ప్రథమకల్పనే మూర్తిమంత్రాధికారిణః యాదృగ్విధాః తథైవ ద్వితీయ కల్పనే చ. న అన్యథా. ధామాదీనాం పూర్వకల్పనే జీర్ణోద్ధారే చ ఫలం తుల్యమేవ. తత్ర మూర్తివ్యత్యయం న కుర్యాత్. బహుబేరావయవమాత్రజీర్ణోద్ధారే తు ప్రతిష్ఠాయామివ కర్మార్చాం వేద్యాం సంస్థాప్య శయ్యాయాం శాయయిత్వా. జలాధివాస నయనోన్మీలన తత్వసంహారోత్పాదనాని వినా సర్వకర్మాణి కుర్యాత్.

అథ బాలాలయ ప్రతిష్ఠావిధిః ఉచ్యతే-

ఆచార్యః యజమానేన సహ వైష్ణవాన్ సకలశాస్త్రవేదాగమ పురాణజ్ఞాన్ బ్రాహ్మణానపి స్వయం ఆహూయ, ప్రణిపత్య, ప్రార్థయన్ ఏతాన్ భోజయిత్వా.

స్వర్ణాభరణవస్త్రగంధతాంబూలాద్యైః ఉపచర్య. తాన్ ప్రదక్షిణీకృత్య. ప్రణమ్య,
కృతాంజలిఃసన్ వాసుదేవం ధ్యాత్వా చ ఇత్థం విజ్ఞాపయేత్.

పూజాబింబమిదం విష్ణోః స్థాపితం పూర్వ సూరిభిః.
పూజ్యమానేఽఙ్గ వైకల్య దూషణం చేహవర్తతే.
అస్య జీర్ణస్య బింబస్య చోద్ధారం కర్తుముద్యమే.
ఆగమస్యవశాత్ కర్తుం వ్యవసాయముపాస్మహే.
యథైవ దేవపూజాయాం వినియుక్తం అనిందితం.
గంధపుష్పాదికం పశ్చాత్ నిర్మాల్యం ఇతి నింద్యతే.
తథైవ జీర్ణితం బింబం పూజాయాముపయుజ్యతే.
పశ్చాత్తజ్జీర్ణితం బింబం నిర్మాల్యమితినింద్యతే.
అస్య బింబస్యచోద్ధారం కర్తుమిచ్ఛామి సంప్రతి.
భవంతో నః అనుజానంతు భవదాజ్ఞాం కరోమ్యహం.

ఇతి విజ్ఞాప్య. తైః అనుజ్ఞాతః సన్ ప్రాసాదాగ్రే దూర్వాభిః మధుయుక్తాభిః ఆహుతీనాం లక్షం సహస్రం అష్టోత్తరశతం వా వ్యాహృతీభిః(ఓం భూఃఓం భువః, ఓం సువఃస్వాహా)హుత్వా. పంచోపనిషన్మంత్రైః శాంతిహోమం విధాయ. బ్రాహ్మణైః సహ పుణ్యాహం వాచయిత్వా. శాంతిం చ, ఆత్మసమర్పణపూర్వకం గురుం నమస్కృత్య. దక్షిణాం దత్వా. లోహజం దారుజం వా బింబం పూర్వలక్షణోపేతం కల్పయిత్వా. జలాధివాసాదీని కర్మాణిమండపే కృత్వా. పూర్వోక్తప్రదేశే ఇష్టకయా దారుణా మృదా వా విమానానుగుణ్యేన ఏకహస్త సముచ్ఛ్రాయవతీం కర్ణికాదలయుతాం వేదికాం

ఆపాద్య. తదుపరి బాలబింబం సంస్థాప్య. అపరేఽహని ప్రతిష్ఠాప్య. తత్పరేఽహని రాత్రౌ మూలగేహం ప్రవిశ్య. స్నపనాదిభిః యథాక్రమం సంపూజ్య. రక్షాబంధనం కృత్వా. ప్రాసాదస్య చతస్రుషు దిక్షు పూర్వవత్ శాంతిహోమం చ విధాయ. కర్మార్చ్చాయాః పురతః స్థండిలం కృత్వా. లోహజం మృణ్మయం వా మహాకుంభం, తత్పరితః కలశాష్టకం చ విన్యస్య. తాన్ ససూత్రవస్త్రాపిధానకూర్చాన్ సనిష్కప్రమాణ దలాష్టకయుత స్వర్ణపద్మాన్ కృత్వా. మహాకుంభే మూలమంత్రేణ మూలమూర్తిం కలశేష్వపి ఇంద్రాదీన్ ఆవాహ్య అభ్యర్చ్య. కుంభస్యోత్తరేదేశే గురుః శయీత. తదను ప్రభాతే స్నాత్వా ఆచార్యః బాలగేహం సమాసాద్య, పూజయిత్వా. ప్రలయోదయమార్గేణ శోధయిత్వా. యోగపీఠం సంకల్ప్య చ. ఇమాం గాథాం ఉదీరయేత్.

కియంతం కాలమేతస్మిన్ కల్పగేహే జనార్దన.
నివాసం కురు దేవేశ కల్పితే బాలమందిరే.
అద్యప్రభృతి దేవేశ ద్వాదశాబ్దావధి ప్రభో.
త్వదన్యాన్ కేశవాదీన్ చ వాసుదేవోనుమన్యతే.

ఇతి ప్రహృష్టేన మనసా దేవం ప్రణమ్య.బద్ధాంజలిపుటః భూత్వా ఇమాం ఉదీరయేత్.

భగవన్ దేవదేవేశ శంఖచక్ర గదాధర.
నీచాలయమహంకర్తుం బింబం చాపిమనోహరం.
వాంఛామి తవ దేవేశ తదనుజ్ఞాతుమర్హసి.
ఏవం సయజమానః ఆచార్యః ప్రార్థయన్ మనసా శనైః కాలే విజ్ఞాప్య. మహాకుంభే పంచమంత్రేణ ఆవాహ్య. ప్రణవేన వినిష్క్రమ్య. ప్రాసాదం ప్రదక్షిణీ కృత్య.బాలగేహం చ.

తస్య అగ్రతః మహాకుంభం నిధాయ. బ్రాహ్మణానాం అనుజ్ఞయా కాలం విజ్ఞాప్య. పంచోపనిషన్మంత్రేణ మహాకుంభజలేన బింబం సంసిచ్య. తతః దేవం ప్రణమ్య. సంపూజ్య. ప్రాసాదకోణేషు బలిం దత్వా,బింబం అలంకృత్య,పుణ్యాహం వాచయిత్వా. సృష్టి సంహారన్యాసం కృత్వా. గంధపుష్పాదిభిః సంపూజ్య. బ్రాహ్మణేషు వైదికతాంత్రికాన్ మంత్రాన్ జపత్సు, సోష్ణీషః అలంకృతః గురుః హైమం లాంగలం ఆదాయ. మూలమంత్రేణ పీఠబంధనం మోచయిత్వా. విష్వక్సేనం ధ్యాయన్ బింబం గేహం వా నిర్మాల్యవత్ స్మృత్వా. వస్త్రైః ఆచ్ఛాద్య, వ్యాహృత్యా రజ్జ్వా బద్ధ్వా సముద్ధృత్య వాద్యఘోషైః సహ ఆచార్యః క్షితౌ అంభసి వా నిక్షిప్య. విధివత్ స్నాత్వా ప్రాసాదం ప్రవిశ్య. పుణ్యాహం వాచయిత్వా. సమంతతః బలిం చ దత్వా. గేహస్థాన్ దేవాన్ ఉద్వాస్య,తత్ర గాః వాసయిత్వా. ఖాత్వా, ఉద్ధృత్య వాలుకాభిః సంపూర్య. ప్రాసాదాగ్రే రక్షాహోమం కృత్వా. ఋచం పశ్చిమాయాం ఉత్తరస్యాం సామ ప్రాచ్యాం చ యజురథర్వణం,దక్షిణస్యాం దిశి బ్రాహ్మణాన్ పాఠయిత్వాచ. ఏవం శాంతిహోమం కృత్వా. చతుర్థేఽహని బాలబింబస్య ప్రాసాదాదేః వా స్నపనం కృత్వా, తదంతే పుష్పయాగావసానికం ఉత్సవం కుర్యాత్. యజమానః గురవే యథావిధి దక్షిణాం దత్వా. మూలగేహం బింబం వా యథావిధి సమాప్య. ప్రతిష్ఠాం చ యథా విధి కుర్యాత్.

ఇతి శ్రీ వరాహగురుణా విరచితాయాం క్రియాకైరవ చంద్రికాయాం

జీర్ణోద్ధారవిధిః నామ పంచత్రింశః పరిచ్ఛేదః

****

షట్త్రింశః పరిచ్ఛేదః

సంప్రోక్షణ విధిః

సంప్రోక్షణ విధిః ఉచ్యతే

ప్రాసాదం చాంగభంగాది సంధానే నూతనే శుభే.

ప్రతిమాయాం చ పీఠే చ ప్రభాయాం చాయుధేషు చ.

ఆరాధనే చ విచ్ఛిన్నే భూగుప్తే కమలాసన.

రోదనే స్వేదనే చైవ కంపనే పతనేపి చ.

వల్మీకాదిసముత్పత్తౌ వర్షవాతాది దూషితే

కుండగోళక సంస్పర్శే వేదవిక్రయకారకైః.

స్పర్శనే ప్రతిలోమాద్యైః నిత్యాశౌచ విగర్హితైః.

ప్రతిలోమాఽనులోమాద్యైః సూతైశ్చ రథకారకైః.

వైఖానసైశ్చ సంస్పృష్టే భార్గవాగమపూజకైః.

శైవాదిభిశ్చ పాషండైఃబ్రహ్మహత్యాది దూషితైః.

క్షయ్యపస్మారికుష్టాద్యైః కృచ్ఛ్రిభిః మూలరోగిభిః.

ఉదక్యాదిభిరన్యైశ్చ శిల్పిభిః స్పర్శదూషితే.

విణ్మూత్రరుధిరోపేయస్పర్శ దుష్టే చ మందిరే.

జననే మరణే చైవ శ్వసృగాలఖరాదిభిః.

స్పృష్టే చ బింబే తంత్రాణాం సంకరే సముపస్థితే

ఏవమాదిషు చాన్యేషు సంప్రోక్షణ విధిః భవేత్.

ధామాదికమసంప్రోక్ష్య ప్రతిమాదికమాప్యథ.

అర్చనే రాష్ట్రమధిపః ప్రజాశ్చ సదనం హరేః.

శూన్యం స్యాదిరిణప్రాయం ఉపద్రవసమాకులం.

దుర్భిక్షవ్యాధికలహమృతిప్రాయాస్స్యు రీతయః.

తస్మాత్ సంప్రోక్షణం కార్యం ధామాదీనాం యథావిధి.

ఆచార్యః తదర్థం మృత్సంగ్రహణపూర్వకం అంకురార్పణం కృత్వా.పరేహ్ని బింబ ప్రాసాద పీఠాని స్వచ్ఛోదకైః శోధయిత్వా. పుణ్యాహం వాచయిత్వా . 'విష్ణోర్నుకం 'ఇదం విష్ణుః ఇతి ద్వాభ్యాం అబ్లింగైః మంత్రైశ్చ సంక్షాల్య. ఉత్తమాదిషు స్నపనేషు యథావిధి ఏకతరేణ పుణ్యాహపూర్వకం సంస్నాప్య. యాగమండపం అలంకృత్య. పుణ్యాహం వాచయిత్వా ద్వారతోరణ కుంభాదీన్ అభ్యర్చ్య. మండపమధ్యే వేదికాం కృత్వా. వింశతిభారైః వ్రీహిభిఃతదర్ధేన తండులేన తదర్ధేన తిలేన అంతరాంతరా వస్త్రైచ్ఛాదనసహితం పీఠం కృత్వా . తన్మధ్యే పద్మం ఆలిఖ్య. పుణ్యాహం వాచయిత్వా.తత్ర మహాకుంభం సంస్థాప్య. సూత్రవస్త్రాదియుతం కృత్వా. ప్రతిమాం ఏకనిష్క ప్రమాణస్వర్ణేన చ నవరత్నాని చ నిక్షిప్య. అస్త్రమంత్రేణ పిధాయ. తద్దక్షిణతః కరకం చ తథాసంస్థాప్య.తత్పరితః కుంభాష్టకం చ తదుత్తరే యథావిధి మండలం కృత్వా. తస్మిన్ మండలే వ్యాఘ్రచర్మాది ఉపకరణాదిభిః పూర్వవత్ శయ్యాం కృత్వా. వితానాద్యైరలంకృత్య.పుణ్యాహం వాచయిత్వా. తత్ర దేవేశం శాయయిత్వా.కుంభే పరమాత్మానం, కరకే సుదర్శనం చ, ఉపకుంభాష్టకే విష్వ్సాదీన్ చ ఆవాహ్య. అభ్యర్చ్య. నైవేద్యాంతం సంపూజ్య. కుండే స్థండిలే వా అగ్నిం ఉపసమిధ్య . యథావిధి సమిదాజ్య చరుభిః మూలేన చ తత్తన్మంత్రైః మూర్తిహోమం చ కృత్వా . పుణ్యాహపూర్వకం రక్షాబంధనం చ విధాయ .తతః ప్రభాతే శాయితం బింబం ఉత్థాప్య . స్థాపితకుంభాన్ ఆదాయ.మూర్తిపైః సాకం సవేదవాద్యఘోషం ధామ ప్రదక్షిణీకృత్య. దేవస్యపురతః ధాన్యరాశౌ సంస్థాప్య. పుణ్యాహం వాచయిత్వా. కూర్చేన కుంభతోయం ఆదాయ. మూలమంత్రేణ, పంచోపనిషదా, అబ్లింగైఃఇతరైఃశాంతిమంత్రైశ్చ దేవం

సంప్రోక్ష్య.అర్ఘ్యాదిమహాహవిః నైవేద్యాంతం యథావిధి పూజయేత్. యజమానః

ఆచార్యమూర్తిప పరిచారకాణాం యథార్హ దక్షిణాం దత్వా,బ్రాహ్మణాన్

భోజయిత్వా,తేభ్యేపి దక్షిణాం దద్యాత్.

ఇతి శ్రీ వరాహగురుణా విరచితాయాం క్రియాకైరవ చంద్రికాయాం

సంప్రోక్షణ విధిఃనామ షట్ త్రింశః పరిచ్ఛేదః

****

అథ సప్తత్రింశః పరిచ్ఛేదః

పవిత్రారోహణవిధిః

అథ తావత్ పవిత్రారోహణవిధిః ఉచ్యతే

నిత్యనైమిత్తిక కామ్యానాం సర్వేషాం కర్మణాం న్యూనాతిరేకదోష శాంత్యర్థం

పూర్ణాహుతివత్ పవిత్రోత్సవః కార్యః . శ్రావణాషాఢభాద్రపదాశ్వయుజేషు మాసేషు సితే

పక్షే ద్వాదశీశమీ ప్రతిపత్పౌర్ణమాసీ పంచమ్యేకాదశీ త్రయోదశీ ద్వితీయాసు తిథిషు

పుష్య రోహిణీ రేవతీ భరణీ స్వాతీ హస్త పునర్వస్వాదిషు ఋక్షేషు పవిత్రోత్సవం

కుర్యాత్. తంతూన్ బ్రాహ్మణకన్యాభిః నిర్మితాన్ దోషరహితాన్ కార్పాసాన్ వా

కౌశేయాన్ వా క్రీతాన్ వా సమానీయ. మౌద్గాదిచూర్ణైః శుద్ధవారిభిః సంక్షాల్య.ఆతపే

శోషయిత్వా.తాన్ త్రిగుణీకృత్య. తాదృశాన్ పునః తథా కృత్వా. తావతోపి

చతుర్గుణాన్,యద్వా త్రిగుణాన్ వా చాతుర్గుణ్యం నీత్వా. త్రిగుణాన్

త్రిగుణీకృత్య.తాదృశాన్ పునః తథాకృత్వా. తావతోపి చతుర్గుణాన్, యద్వా త్రిగుణాన్

వా చాతుర్గుణ్యం నీత్వా. త్రిగుణాన్ త్రిగుణీకృత్య వా, అథవా తాన్ ఏకతాం నీత్వా.

భూమిం గోమయేన అనులిప్య. తత్ర యజ్ఞవృక్షసంభూతం శంకుద్వయం

యథోక్తమానానుసారేణ సంస్థాప్య. ఆచార్యానుజ్ఞయా,భగవద్బక్తాః స్నాతాః తన్నిర్మాణనిపుణాః ప్రాఙ్ముఖాః తత్ర తంతూన్ ఆరోప్య. యథా భూషణార్హాణి తథా పవిత్రాణి కుర్యుఃు.

మూలబేరాది బేరాణాం ఆద్యం అధివాసార్థంపవిత్రం నాభ్యవధిమానం అష్టోత్తరశతైః సూత్రైః ద్వాత్రింశద్గ్రంథభిః యుతం చ, మండలకుంభకుండానాం పద్మగలమేఖలామానాని తాదృశాని చ నిర్మాయ. చక్రాబ్జస్య పద్మనాభ్యరనేమిబాహ్య పవిత్రాణి చతుశ్శతత్రయ ద్విశతైకశత చతుశ్శత్రైఃతంతుభిః క్రమేణ సప్తవింశతిద్విగుణ చతుర్గుణ పంచగుణైః గ్రంథిభిశ్చ. మహాకుంభస్య అష్టోత్తరశత తంతుయుతం, సప్తవింశతి గ్రంథియుతం, కరకస్య చ ఏకాశీతి తంతుభిః వింశతిగ్రంథిభిశ్చ యుతం పవిత్రం నిర్మాయ. బేరాణాం తు శ్రీవత్సకౌస్తుభవనమాలా కిరీటాహ్వాయాని నాభిహృదయ జంఘా కిరీటమానాని క్రమేణ అష్టోత్తరశతాశీత్యష్టోత్తర చతుశ్శత తంతుభిఃద్వాత్రింశత్పంచవింశత్ తావద్భిః గ్రంథిభిశ్చ యుతాని పవిత్రాణి చ. ఉత్తమాది పవిత్రాణి తు జానూరునాభి మర్యాదాని చతుశ్శత త్రిశత శతద్వయతంతుభిఃఅష్టోత్తర శతా శీతి షష్టిగ్రంథియుతాని చ, హారార్ధం త్రిశతతంతుభిః సప్తవింశతిగ్రంథియుతం చ,శతద్వయ తంతుభిః ద్వాత్రింశద్గ్రంథియుతం నాభిమర్యాదం పవిత్రం చ అష్టోత్తరసహస్ర తంతుభిః అనేకగ్రంథియుతం చరణమర్యాదం పవిత్రం చ సహజపీఠస్య తన్మర్యాదం అష్టోత్తరశతతంతుభిః పంచవింశతిగ్రంథిభిశ్చ యుతం, ప్రభాపవిత్రం తత్తుల్యతంతుమర్యాదం అనేకగ్రంథియుతం చ పవిత్రం ఏవం సర్వేషాం స్వతంత్ర బింబానాం పరతంత్రేషు బింబేషు తు ఉత్తమాదిత్రయమేవ.శ్రియాదీనాం దేవీనాం చ ఏవమేవ అష్టోత్తరశతసూత్రైః బహుగ్రంథిభిశ్చ యుతాని చ,అగ్నికుండస్య

ప్రతిమేఖలం సప్తవింశతి పంచవింశద్వావింశకైః సూత్రైః తన్మానగ్రంథిభిశ్చ మేఖలామర్యాదాని పవిత్రాణి చ, స్రుక్స్రువాదిపాత్రాణాం పంచవింశతి సూత్రైః బహుభిః గ్రంథిభిః తన్మర్యాదాని చ, అర్ఘ్యపాద్యాదిపాత్ర ధూపపాత్ర ఘంటాక్షమాలాదిషు సర్వత్ర అష్టోత్తరశత తంతుభిః యథేప్సిత గ్రంథిభిః ద్వాదశాంగులమానేన యుతాని చ, సేనేశ గరుడ దిగ్దేవతాద్రుహిణ దుర్గా వినాయక రుద్రాది పరివారేషు అష్టోత్తరశత తంతుభిః ద్వాత్రింశత్గ్రంథిభిశ్చ యుతాని హస్తమానాని చ, చండాదీనాం సప్తవింశతిసూత్రైః తావద్భిః గ్రంథిభిఃతన్మానేన చ. కుంభతోరణాదిషు చ తథా, బలిపీఠస్య కర్ణికామానం తాదృశం చ,ఆచార్యాణాం యతీనాం చ అష్టోత్తరశత తంతుభిశ్చ మూర్తిపానాం పూజకానాం బ్రాహ్మణానాం చ ఏకాశీతిసూత్రైః నాభిమర్యాదాని చ, రాజ్ఞః తు అష్టోత్తరశతసూత్రైః బహుగ్రంథిభిః తన్మానేన చ, తదుపజీవినాం ఏకాశీతిసూత్రైః వైశ్యాదీనాం చతుర్వింశతితంతుభిశ్చ తేషాం ఉపవీతవదేవ పవిత్రాణి నిర్మాయ. మణిముక్తాప్రవాళాదిరత్నైః స్వర్ణాదిలోహైశ్చ పూరయిత్వా. గ్రంథీన్ శంఖాకారాన్ ధాత్రీఫలసదృశాన్ వా ముక్తఫలసమాన్ వా, బధ్వా. తదంతరాలాని కస్తూరికాకుంకుమ కర్పూరచందనావశ్యాయ కర్దమైః ఆలిప్య. యద్వా గ్రంథీనాం పూరణంమల్లికాద్యైః పుష్పైః వా కృత్వా. నిశాచర్చాభిః అనురంజ్య చ.ఏవం పవిత్రాణి నిర్మాయ.పూర్వవత్ మండపం స మధ్యవేదికా కుండం కల్పయిత్వా. తోరణవితాన దర్భమాలాద్యైః అలంకృత్య. తత్ర యాగోపకరణానిసర్వాణి సంపాద్య. తస్మిన్ సప్తాహే పంచాహే తృతీయే అహని సద్యః వా సంకల్పపూర్వకం విధివత్ అంకురావాపనం కృత్వా. తదను ఆచార్యః కృతకృత్యః ఉపోషితః దశమ్యాం నిశాముఖే మూర్తిపైః

యజమానేన చ సహ గర్భగేహం ప్రవిశ్య. దేవం అర్ఘ్యాదిభిః యథావిధి పూజయిత్వా. తైః సాకం దేవం ప్రణమ్య.ప్రాంజలిఃసన్ ఇమాం గాథాం ఉదీరయేత్.

న్యూనాతిరేకశాంత్యర్థం పవిత్రారోపణం పరం.
అర్చనం భగవన్ సర్వదురితోత్సారణక్షమం.
సంపదాం చాపి సర్వాసాం ఉత్పాదనమనుత్తమం.
క్రియతే తదవిఘ్నేన యథా స్యాత్ కర్మచోదితం.
తథా అనుజ్ఞాపయామి త్వాం అనుజానీ హి కర్మ తత్.

ఇతి దేవం విజ్ఞాప్య.మందిరాత్ మండపం ప్రవిశ్య. తత్ర దర్భాన్ ప్రాగగ్రాన్ ఆస్తీర్య. తేషు ప్రాగాననః ఉపోషితః ఉపవిశ్య. సమాహితమనాః జపధ్యానపరః రాత్రిం జాగరేణ నీత్వా. అపరేద్యుః నిశీథిన్యాం అధివాసనకర్మ వక్ష్యమాణేన విధినా కుర్యాత్. ఏకబేరే తు మూలబింబే స్నపనానంతరం కౌతుకం, బహుబేరే తు కల్యాణకౌతుకం బద్ధ్వా. తతః నిర్గత్యమండపే పుణ్యాహపూర్వకం ద్వారతోరణ పూజనం విధాయ. దిగ్విదిక్షు చతుర్వేదవిదః విప్రాన్ అన్యాన్ చ స్థాపయిత్వా. తూర్యఘోషేషు మంగలేషు చ సర్వత్ర ప్రవర్తితేషు తదను ఆచార్యఃపవిత్రపాత్రాణి ఆదాయ. మండపే ధాన్యరాశౌ ప్రాగుదగ్భువి సంస్థాప్య. పుణ్యాహం వాచయిత్వా. శోషణాదిభిః పవిత్రాణి సంశోధ్య. గంధద్రవ్యైః ధూపయిత్వా. కస్తూరికాది కర్దమైఃఆలిప్య. పుష్పాణి వికీర్య. తాని పవిత్రపాణిః నవవాససా సంవేష్ట్య. చక్రముద్రాం ప్రదర్శ్య. అస్త్రమంత్రేణ సంపూజ్య. మండపే ఐశానీదిశం ఆరభ్య సూత్రైః అస్త్రమంత్రేణ సంవేష్ట్య. మండపస్య ఉపరి చక్రం చ భూమౌ పద్మం ద్వారేషు గదాం చ ధ్యాత్వా. తత్ర దిగ్విదిక్షు మాషోదనేన బలిం దత్వా.

బహుబేరే తు కల్యాణకౌతుకం బహిః స్నానాసనే స్థాపయిత్వా. విధివత్ సంస్నాప్య. ఉపవీతాంతం ఉపచర్య. వేదికాయాం చక్రాబ్జం వర్తయిత్వా.సమభ్యర్చ్య. కల్యణకౌతుకం చక్రాబ్జే సంస్థాప్య. హవిః నివేద్య. మండపే ధాన్యరాశౌ సకరకం సోపకుంభాష్టకం మహాకుంభం సలక్షణం సంస్థాప్య. తేషు మధ్యమ కుంభే మూలమూర్తిం, కరకే సుదర్శనం, పూర్వాద్యాశాగతేషు వాసుదేవాదీన్ కోణస్థేషు పురుషాదీన్ చ పీఠం సంకల్ప్య. ఆవాహ్య అభ్యర్చ్య. సంపూజ్య. కుండే అగ్నిం ఉపసమిధ్య. యథావిధి సమిదాజ్య చరుభిః అధివాస హోమం కృత్వా. సంపాతం సంగృహ్య. పవిత్రపాత్రేషు స్పర్శమంత్రేణ సేచయిత్వా. ఏకబేరే తు కల్యాణకౌతుకం వినా మూలబింబే స్నపనాదికం కృత్వా. పూర్వం పవిత్రాణి ఆరోప్య. బహుబేరే తు పూర్వం కల్యాణకౌతుకం కుంభకరకాగ్ని చక్రాబ్జమండలేషు 'ఇదం విష్ణుః" ఇతి పవిత్రాణి ఆరోప్య. సర్వమంగలైః సహ మూలమందిరం ప్రవిశ్య. మూలబింబం అర్ఘ్యాదిభిః అభ్యర్చ్య. పూర్వోక్తమంత్రేణ పవిత్రాణి ఆరోప్య. సర్వార్చాసు చ తథా కృత్వా. ప్రాసాదం చ వేష్టయిత్వా. వేదఘోషైః వాద్యఘోషైఃసహ తత్రైవ తాం రాత్రిం జాగరేణ నీత్వా. అపరేద్యుః మండలస్థం దేవం స్నానాసనే సమారోప్య. సంస్నాప్య. అలంకృత్య. శోధితే మండపే పూర్వవత్ చక్రాబ్జం వర్తయిత్వా. ద్వారాదియజనం కృత్వా. చక్రపంకజం అభ్యర్చ్య. తస్మిన్ కల్యాణబింబం పూర్వవత్ సంస్థాప్య. అర్ఘ్యాదిభిః అభ్యర్చ్య. కుంభాదికం చ సంపూజ్య.చతుర్విధమన్నం నివేద్య. అగ్నౌ పాయసాదిచతుర్విధైః అన్నైః పురుషసూక్తేన చ వ్రీహి వేణు తిల లాజ పుష్ప అగరు ఘృతసమిద్భిః మూలమంత్రేణ పృథక్ అష్టోత్తర శతం ఆహుతీనాం హుత్వా. ఆచార్యః సుముహూర్తే పవిత్రాణి ఆదాయ చక్రాబ్జం సాంగం పృథక్ 'ఇదం విష్ణుః"ఇతి భూషయిత్వా.తదను

కుంభకరక కుండాగ్నితోరణ ద్వారకుంభాదీనాం పాత్రాణాం చ పవిత్రాణి ఆరోప్య.తతః మండలస్థం దేవం చ తదను ప్రదక్షిణీ కృత్య. సర్వమంగల సంవృతం మందిరం అంతః ప్రవిశ్య. మూలబింబే స్నపనాదినా పూజితే హవిః నివేద్య. తత్రస్థ దేవానాం శ్రియాదీనాం చ తథా కృత్వా. మూలబేరం సమారభ్య పూర్వోక్తమంత్రేణ పవిత్రైః భూషయిత్వా. స్వతంత్రాణాం అస్వతంత్రాణాం చ బింబానాం ఏవం కృత్వా.తదను చండాది బలిపీఠాంతం చ,బ్రహ్మాది దేవతానాం తార్క్ష్యసేనేశయోః అన్యేషాం విష్ణుభక్తానాం విష్ణుగాయత్ర్యా 'ఇదం విష్ణుః" ఇతి వా అష్టాక్షరేణ ద్వాదశార్ణేన వా పవిత్రారోపణం కృత్వా. తదను ఆచార్యః మూర్తిపైః యజమానేన చ సహా మందిరం అంతః ప్రవిశ్య. స్యాంజలిం రత్నైః హేమపుష్పైః కేవలైః వా ప్రసూనైః ఆపూర్య. దేవం స్తోత్రైః స్తుత్వా. అంజలిస్థాని దేవపాదమూలే వికీర్య. మనుష్యార్థం కృతాని పవిత్రాణి క్షౌమాదీని పుష్పవత్ దేవపాదయోః విన్యస్య. దేవం విజ్ఞాప్య. స్వయం ఆత్మనః కృతం క్షౌమాదిపవిత్రం చ పూర్వం గృహీత్వా.తదను పూజకముఖ్యానాం ఋత్విజాం సహకారిణాం అన్యేషాం రాజ్ఞాం తదుపజీవినాం వైశ్యాదీనాం చ పవిత్రాణి వితీర్య. దేవస్య ఆననం అవలోక్య. పాదౌ స్పృష్ట్వా.జనాంతికే న్యూనాతిరేక శాంత్యర్థం ఇమాం గాథాం ఉదీరయేత్.

భగవన్ దేవదేవేశ శంఖ చక్ర గదాధర.
సంవత్సరాపచారాణాం పూరణార్థం కృతం మయా.
ఆరాధనం గృహాణ త్వం భక్తానాం హితకామ్యయా.
నాహం స్వతంత్రః కించిచ్చ కరోమి విహితం హితం.
కింతు త్వత్ప్రేరితః సర్వం కరోమి న వశః స్వయం.

తత్ క్షంతవ్యం అశేషేణ క్రియాలోపాది అనుష్టితం.

ఇతి విజ్ఞాప్య. అపరాహ్ణే దేవం యానాదికం ఆరోప్య.అలంకృత్య.గ్రామ ప్రదక్షిణ పూర్వకం సర్వోపచారైః సహ మహోత్సవం కుర్యాత్.ప్రత్యహం పవిత్రాణి పూజాకాలే ప్రోక్ష్య ఆరోపయేత్.ఏవం దివసాన్ చతుర్దశ వా ఏకవింశతిః సప్త వా త్రిరాత్రం ఏకరాత్రం వా నిత్యమేవ ద్వారయజనాది సహితం మహోత్సవం కృత్వా. సమాప్తిదివసే తత్తద్దేవతాశ్చ ఉద్వాస్య. పౌరుషేణ సూక్తేన రథంతరేణ వా త్రిసుపర్ణేన మూలమంత్రేణ వా పవిత్రాణి అవరోప్య.దేవస్యస్నపన కర్మ కృత్వా. సంపూజ్య.పూర్వం గురవే తదను భక్తానాం పవిత్రాణి దాపయేత్. యజమానోఽపి గురుం జీవాజీవత్కైః ధనైః తోషయిత్వా. ప్రణమ్య. తం యానం ఆరోప్య.సర్వమంగల సహితం తన్మందిరం నయేత్.

ఇతి శ్రీ వరాహగురుణా విరచితాయాం క్రియాకైరవ చంద్రికాయాం పవిత్రారోపణ మహోత్సవ విధిః నామ సప్తత్రింశః పరిచ్ఛేదః

సమాప్తోయం క్రియాకైరవ చంద్రికా

22 September 2015

****